

ДАБОДР

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА
БИЛТЕН МАНАСТИРА УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У ДОБРУНУ

ЖИВОТ

Како је топло прострујао неки нови живот кроз нас: кад смо предавали себе Богу, кад смо отварали срце своје, кад смо се с љубављу и поверењем односили према некоме, кад смо волели, кад смо чинили добро, кад смо праштали и кад смо давали и жртвовали нешто од себе. Како нам је у тим моментима био близак Бог, како смо га дубоко осећали, како смо му се топло молили! Како је из душе све нешто певало и певало са свим бићима и свим световима Богу великоме!

Браћо моја, нема веће радости него осетити Христа и његову љубав у срцу свом и нема веће среће него усрећити другог. Ко живи а то не осети и не доживи, тај слободно нека не броји свој живот у живот. А они који то доживљавају и из те повезаности с Христом и људима црпе снагу, ти стварно живе и стварају.

Еѿиској Хризостѿм

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

Јун:

2. Штрпци, Педесетница; Св. Литургија, Литија
3. Бијело Брдо, Св. Литургија
8. Трново, Св. Литургија, крштење 76 дјеце, парастос
11. Требиње, регистрација Богословије
13. Посјетио Митрополита Егинског у Егини - Пелопонез ради предаје грађе пострадалим од земљотреса
14. Служио свеноћно бденије и Св. Литургију са Митрополитом Егинским Господином Амвросијем у Егини
16. Служио Св. Литургију у храму Св. Јована у Егини
17. Извршио предају грађе Његовом Високопреосвештенству Митрополиту Егинском Господину Амвросију и градоначелнику града Егине
28. Видовдан – Св. Литургија и парастос у капели Миљевићи - Српско Сарајево - Освећење библиотеке у Лукавици - Извршио Славски обред и честитао Крсну славу војсци РС - Посјетио запаљени храм Светог пророка Илије у Илијашу и храм Светог Николаја у Релеву.
30. Романијско косово - прослава Видовдана у Романијској Лазарици - парастос свим пострадалим у рату - Св. Литургија - Свечана Академија - поздравна реч Митрополита Николаја

Јул:

- 5.-6. Посјетио храмове у Купресу и Петровцу
6. Празнично бденије у манастиру Студеници
- 7.-8. Манастир Студеница - служио Св. Литургију и учествовао у освећењу ковчега за мошти Св. Анастасије

12. На Св. апостоле Петра и Павла - служио Св. Литургију у Рудом поводом славе храма и општине и стогодишњице града
- 13.-14. Посјетио манастир Острог
16. Посјетио храмове у Високом и Зеници и грчке војнике у Високом, служио Молебан у Високом
21. Вардиште - осветио новоподигнути храм Вазнесења Господњег и служио Св. Литургију
26. Земун - служио Св. Литургију на дан манастирске славе и додјелио девет ордена Св. Саве I реда добротворима СПЦ
- 27.-28. Србиње - одржао Годишњу скупштину свих Кола Српских Сестара Епархије Дабробосанске, служио Св. Литургију у капели Духовне академије

Август:

1. Соколац - бденије у храму Св. Илије
2. Соколац - Св. Литургија, крсна слава цркве и општине

4. Луке - Требевић - освећење цркве Св. Пророка Илије, Св. Литургија
9. Вучја Лука - Св. Литургија, освећење крста и земљишта
11. Манастир Пресвете Богородице, Кнежина - Св. Литургија, слава манастира
15. Високо - Св. Литургија и причешће грчких војника
19. Манастир Тврдош, Херцеговина - Св. Литургија и монашење Милана Васиљевића у чин мале схиме (име Максим) и рукоположење у чин јерођакона
21. Србиње - Св. Литургија; Симпозијум на тему: „Владика Николај Велимировић у свом и нашем времену“
22. Србиње - учествовао на Св. Литургији, служио Епископ Зворничкотузлански Господин Василије
27. Чајниче - служио бденије у храму Успења Пресвете Богородице
28. Челебићи - Св. Литургија у храму Успења Пресвете Богородице

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива **Логосом**. Превести то име са **Реч** или **Глагол**, то значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, у ствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** – јеврејска реч – је по смислу блиска појму Мудрости, живог Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

ГЛАСНИК СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

ЖИВОТ – ВРЕДИ ЛИ ЖИВЕТИ?

*Не убрзавајте смрт заблудама
свога живота и не привлачите поги-
бао делима руку својих.*

(Прем. Сол. 1, 12)

Човекова свакидашњица проти-
че у најразличитијим бригама
и узбуђењима око његовог опстанка и среће.
Многе људе обеспокојавају најситнији немири
у њиховом организму и најмања атмосферска
колебања. Од јутра до мрака брига лебди над
њиховим главама и уплиће их у мрежу проза-
ичне свакидашњице. Она их не напушта и у то-
ку мирних часова ноћи и разједа им срца
претњама и узбуђењима. Тако они као пре-
страшени улазе у нови дан – у своје борбе,
успехе и поразе – и готово немају времена да се
замисле о најважнијем, основном питању: вре-
ди ли живети? Да ли је вредан живот да га чо-
век живи?

Тврдити да нема смисла живети, то значи, да
живот нема никакву вредност, тј. да у себи нема
никакву вредну садржину и да није усмерен ни-
каквом разумном, осмишљеном циљу, због кога
би имало смисла и требало живети.

Погледајмо критички ову тезу!

Стварно, да ли живот збиља нема никакву
вредност и никакав смисао? Само тврђење да
живот нема никакву вредност и смисао сведо-
чи, да имамо појам о вредности и смислу, на
основу кога оцењујемо живот лишен вредно-
сти и смисла. Отуда долази да само у постојању
сусрећемо нешто вредно и осмишљено, чим
тврдим да има нешто што је лишено вредно-
сти и смисла. Ми уопште не бисмо имали ника-
кво право и не бисмо могли да говоримо
разумно да ништа нема вредности и смисла,
ако не знамо шта је вредност и смисао, ако ни-
смо из личног искуства упознали нешто вред-
но и осмишљено. Да ли бисмо могли говорити,
да је пелен горак, ако не бисмо имали појам о
слатком, тј. ако никада нисмо окусили нешто
слатко, на пример шећер или мед? Да ли бисмо
могли говорити о мраку, ако нико никада није
видео светлост? Не. Јасно је да за негативне
особине и својства ми можемо да добијемо осе-
ћање, представу, појам и идеју само путем на-
шег искуства о њиховим позитивним
особинама. Значи, ко тврди, да живот нема
вредности и смисла, тај је на неки начин из ис-
куства упознао нешто што има вредности и
смисла. Отуда треба закључити да у свешћу по-
стоји нешто вредно и осмишљено.

Сада следи да се запитамо: шта је вредно и
осмишљено у свету, ако то пре свега није постоја-
ње и живот? Чим у свету има нечега вредног и
осмишљеног, само посеби се разуме да постојање
света и живота у њему су исто тако вредне и осми-
шљене стварности, јер су оне предуслов за прису-

ство било какве вредности и осмишљености. Јер
без њих не би могло бити ничег вредног за емпи-
ричку свест човека.

Само тврђење да нема смисла живети, јесте
својеврсни вредносни закључак, тј. оно, излазе-
ћи из претпостављеног појма о вредности, оце-
њује постојање и живот као појаве лишене
смисла и због тога жели да подстакне човека да
претпостави небиће и смрт пред постојањем и
животом. Али код анализе закључак: не вреди
живети – показује се потпуно неоснован. И заи-
ста, ко би могао умесно да тврди, а камоли да до-
каже да су непостојање и смрт вредни и
смисљени, а постојање и живот безвредни и бе-
смислени? Или ко би могао доказати да би сми-
шљеније и боље било да не постоји ништа, него
да постоји нешто и он сам? И даље, ко би могао
да докаже да је паметније, разумније и боље да се
претпоставља небиће и смрт пред постојањем и
животом?

Пре свега треба да имамо у виду да нико из
искуства не зна шта је непостојање, да би осно-
вано тврдио да је оно вредније, боље од посто-
јања. Ми постојимо и само постојање
познајемо. Нико од нас није ван постојања, ни-
је у непостојању, да би имао некакво искуство
и некакво знање о непостојању. Чим немамо
никакво искуство и никакво знање о непосто-
јању, ми га не можемо упоређивати са постоја-
њем, а још мање можемо да оцењујемо
непостојање као вредније, боље и да га претпо-
стављамо постојању.

Постављено у овој светлости питање: има
ли смисла живети, треба да добије само пози-
тиван одговор. Не би имало смисла живети, ка-
да уопште не би постојале никакве вредности и
никакав смисао. А ми смо утврдили, да вред-
ност и смисао постоје. Када не би било никакве
вредности и никаквог смисла, не би било могу-
ће претпостављати непостојање постојању.
Када песимист каже да претпоставља непосто-
јање постојању и изврши самоубиство, он тиме
не изражава ништа друго до, да је непостојање
нешто вредно и осмишљено у поређењу са по-
стојањем, због чега га и прихвата. Када човек
не би имао никакву идеју о вредности и смислу,
он не би могао да прави никакве претпоставке,
био би потпуно незаинтересован према посто-
јању и непостојању и не би давао предност не-
постојању пред постојањем.

Но, ми смо утврдили да уопште постоји
вредност и смисао, али да се оне садрже у по-
стојању. Према философији непостојање је не-
гативан појам – оно је лишено сваке позитивне
садржине, у њему нема и не може бити никакве
вредности и никаквог смисла. Значи, чим су
вредност и смисао могући само у постојању,
потпуно је бесмислено претпостављати непо-
стојање постојању.

Људски живот је Божји дар и велика вред-
ност. Он заслужује да се живи и да стално буде
учвршћиван и овековечаван упорном и му-
жаситвеном борбом са злом и његовим последи-
цама. Будући да смо предани продуктивном и
стваралачком послу за лично усавршавање и до-
бро ближњих, ми никада не треба да дозволимо
да се до нашег срца дотакне досада од живота и да
се у нама роди самоубилачка воља. Увек треба да
памтимо савет *премудрог Соломона*: „Не убрза-
вај смрт заблудама свога живота и не привлачи
пропаст делима руку својих“.

Воља за животом је велика сила у нама. Њу
је Бог дубоко усадио у нашој природи. Али се
не смео само у њу уздати, јер она може да буде
пригушена, посувраћена или потпуно потисну-
та и преко заблуда ума и грешног живота иско-
рењена. Да се надамо на Бога, Који је вечни
извор живота и непресушна животна сила, Ко-
ји јача вољу за животом и руководи је према
спасоносној обали вечног живота. Слично пе-
снику и ми треба да упућујемо молитвене речи:

*Боже, сачувај ми просиоци у срцу
ваљу моју за животом овде укрети!*

За наш однос према животу може да нам
служи као прекрасни образац *Свети ајосиол
Павле* – овај титан религиозне вере и морал-
ног савршенства. Он је боловао од тешке сто-
мачне болести и подврђаван мучењима, каква
је други човек ретко подносио. Његово слабо
тело за њега је било сметња, да би учествовао у
савршенству живота у близини с Христом. За
њега је смрт била добит, јер је желео да се
ослободи тела и да се сједини с Господом, да бу-
де с Христом, јер то би било много боље (1 Кор.
5, 8; Филип. 1, 21-23). Па, ипак, он није рашчи-
стио са животом, док год га није позвао Нача-
лник живота, јер је за оне који верују потребније
да остану у телу (Филип. 1, 24).

Чинимо и ми тако, па када осетимо да је до-
шло време нашег одласка из овога света, да
можемо рећи као и Свети апостол Павле: „До-
бар рат ратовах, трку сврших, вјеру одржах.
Даље дакле мени је приправљен вјенац правде,
који ће ми дати Господ у дан онај, Праведни
Судија; али не само мени, него и свима који се
радују Његову доласку“ (2 Тим. 4, 7-8). Тако
ћемо испунити савет Првог и Последњег и Жи-
вог, Који је био мртав и оживео и жив је вавјек
векова, Који има кључеве од пакла и од смрти
(Откр. 1, 17-18) и добићемо венац правде
вечног живота који нам је Он обећао. Он се у
Откривењу Св. Јована Богслова обраћа и нама
речима, упућујући анђелу Смирнске цркве:
„Не бој се ни ода шта што ћеш пострадавати...
Буди вјеран до саме смрти и даћу ти вијенац
живота“ (Откр. 2, 10).

И. Г. Панчевски

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ МАРКА ТРАЧЕСКОГ

Ава Серапион казиваше: Боравећи у Египатској пустињи ја одох к великом старцу оцу Јовану. Пошто добих од њега благослов ја седох да се одморим, и задремах. И видех у сну нека два отшелника који беху дошли и добили благослов од старца. И они рекоше: Ево аве Серапиона, узмимо благослов од њега! А ава Јован им на то рече: Он малочас стиже из пустиње и врло је уморан; оставите га нек се мало одмори. Тада они рекоше за мене старцу: Ето, он се толико време труди у овој пустињи, а не отиде до оца Марка који живи у гори Траческој, у Етиопији, јер међу свима пустињским подвижницима нема равна ономе Марку: њему је сада сто тридесет година, и већ је деведесет и пет година откако се подвизава у пустињи, и за то време не виде човека од људи што живе на земљи, но неки светитељи који се налазе у светлости вечнога живота беху код њега пре кратког времена и обећаше му да ће га узети к себи.

Када они то изговорише оцу Јовану, ја се тргох од дремежа, и никога не видех поред старца, и испричах му шта видех. Он ми на то рече: То је виђење од Бога, али где се налази гора Траческа? А ја му рекох: Моли се за мене, оче! И пошто он савтори молитву, ја се поздравих с њим и кренух у Александрију. Пут до Александрије износи двадесет дана, а ја га пребох за пет дана путујући дан и ноћ по оној суровој пустињи: дању ме је пекла жега, која је просто земљу палила. Кад стихох у Александрију ја упитих једног трговца, да ли је далеко гора Траческа која се налази у Етиопији. Он ми одговори: Веома је далеко, оче, јер до границе Етиопије путује се двадесет дана, а гора за коју питаш још је даље. Ја га упитих још и ово: Колико треба понети хране и пића за тај пут, пошто хоћу да идем тамо? Он ми одговори: Ако будеш путовао морем, стићи ћеш брзо, али ако будеш ишао сувим, требаће ти тридесет дана.

Чувши то од њега, ја напуних чутурицу водом, узех мало урми, и уздајући се у Бога кренух. Путовао сам пустињом двадесет дана, и за то време не видех ни зверу ни птицу, јер та пустиња нема никаквог растиња нити ишта за јело, пошто тамо не пада ни киша ни роса. После двадесет дана несташе ми воде у чутурици, а несташе ми и урме, и од страшне изнемоглости ја нисам могао да продужим пут нити да се вратим натраг, јер просто бејаш мртав. И гле, јавише ми се она два отшелника, које у сну видех код великог старца Јована, и рекоше ми: Устани и хајде с нама! Ја устадох, а једна од њих, загледајући у мене, упита ме: Хоћеш ли да се расхладиш? Одговорих му: Како ти хоћеш оче! Он ми онда показа неке коренчића у земљи и рече ми: Узми и једи од ових коренчића, и путуј у сили Господњој! – Ја поједох мало, и одмах се расхладох, и душа ми се разведри, и не осећах више ни тунске изнемоглости. И они ми показаше стазу којом ми је ваљало ићи к светоме Марку, и одоше од мене. Путујући том стазом ја се приближих једној веома високој гори, која изгледаше да допире до неба. И на њој небеше ништа осим голог крша и камена. И кад дођох до горе, ја угледах крај ње море. И стадох се пети уз њу. Пео сам се седам дана.

Кад настаде седма ноћ, видех Ангела Божја где сизази с небак светоме Марку и го-

вори му: Благо теби, аво Марко! биће ти добро. Ево доведосмо ти оца Серапиона, кога зажеље душа твоја да види, пошто ниси хтео никог другог од рода људског да видиш. – Кад ово чух, несташе у мени страха, и идох према том виђењу док не стихох до пештере у којој живљаше свети Марко. А кад се приближих к вратима пештере, чух светитеља како поје осамдесет девети псалм Давидов: Хиљада година пред очима твојим је кад дан јучерашњи... Затим, од преизобилне духовне радости у себи, он стаде говорити себи: Блажена је душа твоја, Марко, јер се не упрља нечистотама овога света, нити ум твој би поробљен нечистим мислима. Блажено тело твоје, јер се не заплете у жеље и страсти греховне. Блажене очи твоје, које ђаво не могаде саблазнити гледањем туђе лепоте. Блажене уши твоје, јер не чуше глас и вапај женски у сујетном свету. Блажене носдрве твоје, јер не омирисаше зли смрад греха. Блажене руке твоје, јер се не полакомише нити дотакосе икоје од људских ствари. Блажене ноге твоје, јер не крочише путем што у смрт води, нити стопала твоја кренуше на грех. Јер и душа твоја и тело твоје испунише се духовног живота и осветише се сладострју светих Анђела. – И опет стаде говорити души својој: Благо-силај, душо моја, Господа, и све што је у мени свето име његово! Благо-силај, душо моја, Господа, и не заборавај ниједнога добра што ти је учинио (Пс. 102, 1-2). Зашто тугујеш душо? Не бој се, нећеш бити задржана у тамницама ада; демони те ни на који начин неће моћи оклеветати, јер у теби нема порока греховног; Анђели Господњи станом стоје око оних који се боје Господа, и избавиће их Господ. Блажен слуга који је извршио вољу Господа свог.

Пошто преподобни Марко изговори то и много других ствари из Светог Писма на утеху души својој и на утврђење несумњиве наде у Бога, изађе на врата пештере, и плачући од радости рече ми умилно: Колики труд даде себи духовни син мој Серапион дошавши да види моје обиталиште! И благословивши ме, загрли ме обема рукама, целива ме, и рече: Деведесет и пет година проведох у овој пустињи и не видех човека, а сада гледам твоје лице које толико година желех да видим. Ти ниси презао да узмеш на себе толики труд, да би дошао к мени; зато нека те Господ мој Исус Христос награди у дан када буде судио тајне људске!

Рекавши то, преподобни Марко ми нареди да седнем. И ја га стадох распитивати о његовом животу славном. И он ми причаше, говорећи: Деведесет и пет година, као што рекох, боравим у овој пештери, и не видех не само човека, него ни зверу, ни птицу, нити једоух хлеба људског, нити се у хаљине обукох. За првих тридесет година много сам се мучио и злопотио од глади, жеђи и голотиње, а нарочито од ђаволских напада. Тих година ја сам, принуђен глађу, јео земљу, и морен жеђу, пио морску воду. А демони су се до хиљаду пута заклањали између себе, да ће ме потопити у море. И они су ме хватали, и бијући ме свлачили ме до подножја ове горе, али ја сам устајао и опет се пео на врх горе. Но они су ме опет свлачили доле све док не постадох сама кожа и кости. А бијући ме и вукући ме, они су викали: Одлази из наше земље, јер од постанка света нико од људи није дошао овде, а како сисе ти ус-

дио доћи? После тридесет година најжешћег страдања, после толико гладовања, жеђовања, наготовања, и после толике борбе са демонима, на мене се изли благодат Божја и милосрђе Божје. И по промислу Божјем измени се природа мога тела, те израсташе длаке на телу мом. И храна ми се доноси доста. И Анђели Господњи долазе ми. И видех царство небеско, и обитељи светих душа, и обећано блаженство које је уготовљено онима који чине добро. Видех рај Божји и дрво познања од кога једоше наши прародитељи. А видех и Еноха и Илију у рају. И нема ничега што молих у Господа а да ми Господ не покаже.

Онда упиташ блаженог Марка, вели Серапион: Реци ми, оче, на који си начин дошао овде? И светитељ ми стаде казивати: Рођен сам у Атини, и тамо сам изучавао философију. Али кад ми умреше родитељи ја рекох у себи: И ја морам умрети као што моји родитељи умреше, зато ћу се добровољно одвојити од света пре но што будем растргнут од њега. И одмах скидох са себе одело, седох на једну даску у мору, и ношен таласима ја, по Божјем промислу, пристадох уз ову гору.

Док смо тако разговарали, вели Серапион, свану, и ја угледах како је цело тело његово обрасло у длаке као у неког зверу, препадох се и стадох дрхтати од страха: на њему се није могла приметити красота људског бића, и ни по чему се није могло познати да је то човек осим по гласу и речима што су излазили из уста његових. А он, видећи да сам се уплашио, рече ми: Не плаши се од изгледа мога тела, јер је тело трулежно, и од трулежне цемље узето. – И упита ме: Држи ли се свет закона Христовог као раније? Ја му одговорих: Благодаћу Христовом сада се држи боље него у ранија времена. Он ме опет упита: Постоји ли још идолослужење и гоњење на хришћане? Одговорих му: Помоћу светих молитава ваших престаде гоњење и нема идолослужења. Чувши то, старац се веома обрадова.

Затим ме упита: Да ли сада има у свету хришћана, који кад би рекли гори овој: „дигни се одавде и баци се у море“, – да се тако и збуде? У том часу покрете се планина, на којој смо били, према мору. А свети Марко махну јој руком, говорећи јој: Шта ти би, горо? Ја не рекох теби да се покренеш, него разговарам с братом, а ти стани! – Чим он то рече, гора се заустави. А ја, кад то видех, падох ничице од страха. Но он ме ухвати за руку и подиже, па ме упита: Зар ниси видео таква чудеса за свога живота? Ја му одговорих: Нисам, оче. А он уздахнувши заплака горко, и рече: Тешко земљи, јер су хришћани на њој само по имену хришћани а не по делима. И опет рече: Благословен Бог који ме доведе на ово свето место, да не умрем у отаџбини својој и не будем сачуван у земљи оскврњеној многим гресима.

Пошто прведосмо тај дан у псалмопејнију и духовном разговору, он ме увече упита: Брате Серапионе, није ли време да ми после молитве учиниш ту љубав да с благодарношћу Бога седнемо за трпезу и окрепимо се? Ја му ништа не одговорих. А он, подигавши руке к небу стаде говорити двадесет и други псалм: Господ је пастир мој, и ништа ми неће недостајати. И кад заврши псалм, окрену се пештери и викну: Брате, постави трпезу! – Онда обраћајући се мени, рече: Хајдмо да се прихватимо што нам Бог

посла. А ја се зачудих у себи, и ужас ме спопаде, јер целог дана никога и ништа не видех у пештери осим светог Марка. Он пак говори неком невидљивом, и наређује му да постави трпезу. И кад уђосмо у пештеру, угледах трпезу и две столице, а на трпези два мека и као снег бела хлеба, две рибе печене, чисто зеље, маслине, урме, дивно воће, со и крчаг пун воде сладе од меда. Кад стадосмо за трпезу, свети Марко ми рече: Благослови, чедо Серапионе! А ја рекох: Опрости ми, оче! И светитељ рече: Господе, благослови! И видех над трпезом руку пружену с неба где крним знаком благосиља трпезу.

Пошто једосмо, свети Марко рече: Брате, узми ово одавде. И одмах невидљива рука узе трпезу. А ја се дивљах прво – невидљивом слуги, јер бестелесни Анђео Господњи по наређењу Божјем служаше анђелу у телу, преподобном Марку, и друго – што никад у животу нисам јео слаби хлебац и рибе и остало, нити пио тако слатку воду, као за овом трпезом. Тада ми светитељ рече: Јеси ли видео, брате Серапионе, колика добра шаље Бог слугама Својим? Досад ми је Бог сваког дана слао по један хлеб и по једну рибу, а данас због тебе Он удвостручи трпезу, посла нам два хлеба и две рибе. Ето таквом ме трпезом сваког дана Господ храни за моје прво злопаћење. Јер првих тридесет година мога живљења на овом месту, као што ти већ рекох, ја не нађох ни једну травчицу којом би се хранио. Трпећи глад и жеђ, ја сам у великој невољи јео земљу и пио горку воду морску. Ишао сам го и бос, и отпадоше ми прсти с ногу од силног мрза зими и од силне жеге лети; и тело ми просто изгоре од сунца, и ја сам ничице лежао на земљи као мртав. И демони су војевали против мене као да сам напуштен од Бога. А ја помоћу Божјом све то трпех ради љубави његове божанске. И кад се наврши тридесет година мога страдања, по Божјој наредби порастосе ми коса и длане, те ми као одећа покрише цело тело. И од тада па све до сада: демони ми се не могуше приближити, глад и жеђ немају власти надамном, мраз и жега ме не муче. Сврх свега тога никада нисам боловао. А данас се завршава живот мој, и Бог те је послао овамо да својим светим рукама погребеш моје ништавно тело.

И после неког времена светитељ ми опет рече: Брате Серапионе, ове ноћи немој спавати због мог одласка. И стадосмо обојица на молитву појући псалме Давидове. Потом ми рече свети: Брате Серапионе, по одласку мом положи с миром Христовим тело моје у овој пештери, улаз од пештере зазидиј камењем, па се онда врати у своје место, а овде немој остајати. – Ја се на то поклоних преподобном и са сузама стадох молити опроштај од њега. И молећи га говорях: Оче, умоли Бога да ме узме с тобом, да идем куда ти идеш. А свети ми одговори: У дан весеља мог не плачи него се весели! Ти треба да се вратиш на своје место. А Господ који те је довео овамо нека ти подари спасење ради труда и богоугодног твог труда! Али знај да се нећеш вратити оним путем којим си дошао овамо. Ти ћеш се одавде вратити у своје место на један необичан начин.

Пошто поћута мало, преподобни Марко стаде опет говорити: Брате Серапионе, ово је највећи дан у моме животу, јер се данас душа

моја разрешава телесних страдања и одлази да се упокоји у небеској обитељи. Данас ће тело моје отпочинути од многих трудова и патњи. Данас ће примити светлост одмора.

Када то свети рече, пештера се испуни светлошћу јачом од сунчане, и сва гора она замириша дивним мирисом, и узевши ме за руку, вели Серапион, преподобни Марко стаде говорити овако: Остани, пештеро, у којој обитељах телом мојим служећи Богу у привременом животу мом; и опет ће до свеопштег васкрсења обитавати у теби мртво тело моје, које беше дом патњи и трудова и мука. А Ти, Господе, разлучи душу моју од тела, јер Тебе ради претрпех глад и жеђ и голотињу и мраз и жегу и сваку невољу. Ти ме сам, Господе, одени одећом славе у страшни дан Твога доласка. Одморите се, очи моје, које нисте задремале у ноћним молитвама! Одморите се, ноге моје, преморене сте од свеноћних стајања! Одлазим из привременог живота, и желим спасење свима који остају на земљи: Спасавajte се испосници што се Бога ради потуцате по пештерама и горама! Спасавajte се себепринуђивачи што царства ради небеског приморавања себе на сваку муку! Спасавajte се Христови сузњи, заточеници правде ради, који немате утехе осим једнога Бога! Спасавajte се лавре које дан и ноћ служите Богу! Спасавajte се свете цркве, очишћење сте грешницима! Спасавajte се свештеници Господњи, посредници људи пред Богом! Спасавajte се децо царства Христова, усинути Христу светим крштењем! Спасавajte се христољубци који примате странце као самога Христа! Спасавajte се милостиви, достојни помиловања! Спасавajte се богати који се у Господу богате богоугодним добрим делима и дарежљиви сте! Спасавajte се ви који сте Господа ради осиромашили! Спасавajte се благоверни цареви и кнежеви који судите по правди и милосрђу! Спасавajte се смиренуумни постници и трудољубиви подвизници! Спасавajte се сви који се у Христу волите! Спасена буди сва земљо, и сви који на теби живе у миру и љубави Христовој.

Пошто ово изговори, преподобни Марко се окрете к мени, вели Серапион, загрли ме говорехи: Спасавaj се и ти, брате Серапионе! Христос, ради кога си са надом поднео овај труд, нека те по труду твојој награди у дан доласка Свог! – И опет ми рече: Брате Серапионе, закљичем те Господом нашим Исусом Христом, Сином Божјим, немој узети ништа од смиреног тела мог, чак ни влас једну; и нека му се не приближи никаква риза, него нека коса и власи којима ме обуће Бог буду телу мом за погреб. И ти немој овде остати!

Када светитељ ово изговори, а ја јецах, би глас с неба који говораше: Донесите ми из пустиње сасуд изабрани! Донесите ми делатеља правде, савршеног хришћанина и верног слугу! Ходи, Марко, ходи да се одморш у светлости радости и духовног живота! – И рече ми светитељ: Преклонимо колена, брате! И преклонисмо. И чух глас анђелски који говораше преподобном: Пружи руке своје!

Чим чух овај глас, вели Серапион, ја одмах устадох, и видех светитељеву душу већ разрешену од тела, и како је Анђели покривају белим и

светлим ризама, и носе на небо. А видех и пут кроз ваздух ка небу, и како се небески свод отвори. И видех војске демона где стоје на путу спремне, и чух глас анђелски који говораше демонима: Бежите, синови таме, од лица светлости правде! И задржана би та света душа у ваздуху око једнога сата, и дође глас с неба к светим Анђелима који говораше: Узмите и донесите овамо посрамитеља демона! И пошто душа преподобнога без икакве повреде прође демонске војске и приближи се к отвореном небу, видех руку пружену с неба како прихвати душу непорочну.

А беше већ поноћ, и ја опремих и положих чесно тело светитељево, и проведех сву ноћ на молитви. Кад се раздани, ја са сузама радосницама изврших над телом прописано опело, целовах га и положих у пештеру. Онда камењем зазидих улаз у пештеру. И после подуже молитве сиђох с горе, молећи се Богу, и призивајући светитеља да ми буде у помоћи при одлажењу из те страшне и непроходне пустиње. А по заласку сунца ја седох да се одморим. И гле, она два отшелника који ми се раније јављаху, стадоше преда ме и рекоше ми: Брате Серапионе, ти си данас погребав тело блаженог оца, који заиста више вреди него сав свет. Но хајде устати, боље да путујеш ноћу док је хладовина, јер је дану тешко путовати по страховитој врућини. – И ја устадох и пођох за њима. И путовах с њима све до зоре. А кад зора заруди, они ми рекоше: Брате Серапионе, иди с миром у своје место, и моли се Господу Богу! – Не одмакох далеко од њих, и ја угледах пред собом манастир великог старца оца Јована. Задивљен, ја громко прославих Бога, и опоменух се речи коју ми преподобни Марко рече, да се нећу вратити путем којим сам к њему дошао. И тада ми би јасно, да сам молитвама светог био ношен на невидљив начин. И прославих милост преблагот Бога нашег, коју показа према мени недостојном на молитве и молбе преподобног оца нашег Марка, верног слуге Свог.

Чувши мој глас, ава Јован ми брзо изиђе у сусрет и рече ми: Вратио си нам се, аво Серапионе, у миру с Богом! И одосмо у цркву, и ја испричах све старцу и ученицима његовим, и сви прославише Бога. И рече ми старац: Брате, он беше вистину савршени хришћанин, а ми смо само по имену хришћани, и делима смо далеко од истинског хришћанства. Но човекољубиви и милостиви Бог наш, који је угодника свог светог Марка примио у вечне дворе небеског царства, нека Он крилима своје добротe закрили нас и сву своју свету саборну апостолску Цркву од свих замки ђаволских, и нека свагда буде с нама, смиреним слугама Својим, и нека нас упуту на испуњење Његове свете и божанске воље, да бисмо следовали Његовим светим великим угодницима, преподобним оцима нашим и тако на дан Страшног суда добили милост са Оцем великим авом Марком, молитвама Пресвете Владичице наше Богородице и свих светих који су угодили Господу нашем Исусу Христу, коме слава са оцем и с пресветим, благим и животворним Духом, сада и увек и кроз бесконачне векове, амин.

Свети Марко се упокојио око 400 године.

ДА ЛИ ПОСТИТЕ?

Пост је вид побожности. За сваки озбиљнији посао, где је потребна велика концентрација мисли, пост је неопходан. Св. Јован Претеча се постом и молитвом припрема за своју пророчку службу. Сам Спаситељ се пред своју јавну проповед повлачи у пустињу ради поста.

Данас се, на жалост, мало пости. Изгледа да су узалудни сви позиви, све проповеди и сва настојања која се чине у том правцу. У прошлости се више постило.

Када је реч о посту, не треба заборавити да се прави пост не састоји само у уздржавању од мрсне хране,

већ и у уздржавању од греха. Ако ја постим средом и петком и ако на Велики петак ништа не окусим цео дан, а међутим сам због глади нервозан, пакостан и зао у толикој мери да ме нико у кући не може да поднесе; ако се љутим за сваку ситницу и ако се лако упуштам у свађу, – онда сам узалуд постио. Пошћење и грешке потиру једно друго! Ако ја једем посну храну и при томе грешим мислима, речима и делима, – то је као кад бих у

једну руку узео сапун и умивао се њиме, а у другој руци држао блато и бацио га себи на главу. Такав посао је узалудан. Такав пост је некористан. Треба постити и не грешити. То је прави пост! Треба лако подносити слабу, посну храну и при томе бити добро расположен, љубазан и предусретљив према свима. „Ти када постиш, – саветује нас Христос – намажи главу своју и лице своје умиј, да те не виде људи гдје постиш, него Отац твој који је у тајности. И Отац твој Који види тајно, платиће теби јавно“ (Мат. 6, 17).

СРЕДА И ПЕТАК

Никада не нарушавај пост у среду и петак. (Осим у среду и петак трапавих седмица, када се не пости) Тај пост је Црквом заповеђен и добро образложен. Ако си икад у животу нарушио тај пост, моли се Богу, да ти опрости, и више не греши. Благочестиви људи не сматрају себе разрешеним од тог поста ни на путу па чак ни у болести. Свети Пахомије сретне једном људе где носе мртваца, и види два ангела у спроводу. Он се замоли Богу, да му се открије тајна присуства ангела при сахрани тога човека. Какво добро учини тај човек, да га свети ангели Божји прате у спроводу до гроба? Тада по Божјем Промислу приђу оба ангела Пахомију и објасне му овако: „Један је од нас ангел среде а други ангел петка. Па како је овај човек увек до саме смрти постио среду и петак, то ми почасно спроводимо његово тело. Како је он до саме смрти сачувао пост, то га и ми прослављамо“.

Ей. Николај

О ХРАНИ

Није свеједно јести оброк свој с благословом и јести га без благослова. Сваки оброк је грпеза Божја, коју је сам Бог поставио за нас. Зато треба Богу, као домаћину, благодарити и његово благослов просити. Благословено јело је и слађе и ситије; док је неблагословено и неслатко и несито и – нездраво. Једном цар Теодосије Млађи изашао у шетњу у околину Цариграда, па видећи колибу неког монаха сврати у њу. Упита старац цара, да ли жели што јести? „Хоћу“, одговори цар. Старац изнесе пред цара

хлеба, зејтина, соли и воде. Цар јео и пио, па упитао монаха: „Знаш ли ти ко сам ја?“ „Бог тебе зна!“ одговори монах. „Ја сам цар Теодосије“. Монах се поклати цару ћутке. Рекне му цар: „Ја сам цар и од цара рођен, но веруј ми никад у животу нисам јео тако слатко као данас у тебе“. „А знаш ли ти због чега?“ упита старац. „Због тога, продужи он, што ми монаси свагда с молитвом и благословом припремамо храну, отуда и худа храна у нас се обраћа у слатку, у вас пак припремају храну с много труда, но благослов не траже (од Бога), отуда и укусна храна бива некусном“.

Ей. Николај

ДУКАТ

Једног дана неки човек је рано изјутра журио на посао. Под руком је носио замотуљак са храном. Одело му је било масно од уља. Њему у сусрет ишао је сељак с колима. Јутро је било сунчано и уливало је добро расположење. Два човека: сељак и радник срили су се.

– Помаже Бог! – јави се сељак.
– Како коме – одговори радник.
– Свакоме помаже, свакоме без разлике – дода сељак и заустави кола. И радник стаде.
– Мени не помаже Бог – продужи радник. Ја себи сам помажем. Радим, зарађујем и купујем шта ми треба.

– Радиш, јер ти је Бог дао здравље. Пробај радити болестан. Не можеш, је ли? Ништа без Божје помоћи. Ко се Богу моли, том све полази за руком.

– Ја му се не молим, па ми ништа не фали.
– Баш никада Му се не молиш?
– Никад. И никад му се нећу молити.
– Хоћеш, пријатељу, хоћеш! – убеђује га сељак. Молићеш Му се кад доћеш у невољу.

– Нећу никад!
– Хајде да се окладимо!
– Можемо.
– Ево видиш овај дукат? – показа му он мали дукат величине дводинарке.

– Видим.
– Ја ћу ти га дати ако ми обећаш да се никада у животу нећеш молити Богу.

– Није ми потребна никаква награда. Али кад баш нудиш, ево: обећавам ти да се никада, докле год живим, нећу молити Богу.

После тога су један другега казали своја имена и адресе и растали се.

Човек с дукатом у џепу журио је на посао. С времена на време он би завукао руку дубоко у џеп и опицао би добивени златник. – Шта да уради с њим? Заиста чудан човек тај сељак. И чудна награда!

– Жено, – рекао је он увече, чим је дошао кући – замисли, срео сам јутрос једног лудака, који ми је дао дукат само зато, јер сам му се заклео да се нећу никада молити Богу док сам жив.

– Ако је тај сељак луд, онда си ти још много луђи од њега! – одговори му жена. Како би се ти заклињао за тако што? Шта ти знаш које тај човек и шта то све значи?!

– Шта значи? – подругљиво ће муж. Значи да сам зарадио један дукат.

– Да, а душа твоја? Шта је с њом? Несрећнице, ти си продао душу своју ђаволу за један дукат.

– Каква душа и какве све то везе има?
– Има везе, има! Ти си продао душу своју ђаволу и он ће доћи по своје. Богу се не смеши

молити. Дакле, остаје ти још једино ђаво да се њему обратиш.

– Не буди луда. Уверавам те да је тај сељак абнормалан!

– Није он луд. Ти си погрешно! Ти му мораш вратити тај дукат, иначе ћеш зло проћи.

Наравно да је муж одбио.

– За тај дукат купићу пива и видећеш да ме ђаво неће одвући у пакао – говорио је он пола у шали.

Прошло је неколико дана. Жена га је сваког дана потсећала да изглади свој грех и врати златник. Она је постала замишљена, престала је да једе.

– Шта је теби? – питао ју је он.

– Ништа.

– Зашто не једеш?

– Не могу.

Ускоро се разболи њихов син јединац. Обоје су бдили над децом постељом. Мати је кукала и преклињала мужа:

– То је прст Божји. То је казна Божја! Умреће нам дете. Ти ћеш га сахранити. Ти си се Богу замерио. Бог ће те казнити преко детета твог. А ти ћеш зло проћи. Врати одмах новац!

– Ти уображаваш! Дете се мало прехладило и то је све.

Сутрадан мали је пренесен у болницу. Отац се озбиљно замислио. Међу старим папирима пронашао је неки масни молитвеник, који је читала његова покојна мати. Отворио га је и погледао. Листови су му били масни, влажни и плесниви. Та књига припадала је једној доброј старици, – његовој мајци. Она се из те књиге молила за себе и за њега, њеног сина и Бог јој је помагао. – Зашто се и он не би помолио Богу? Ако Бог постоји, Он ће му опростити и помоћи ће му. Ако Бог не постоји, ништа неће изгубити. – Јест, али дукат! Шта ће са заклетвом? – Да га врати човеку и да призна да се покајао? Да капитулира? – Не! Треба приче-

кати док се не види шта ће бити са сином. Али ако дете умре?

– Иди, иди! Одлази! – кукала је жена. Док не вратиш дукат, не смеш се молити. Скини прво проклетство са себе и са наше куће. Прво врати златник, па се онда моли. Пожури док није касно! Јуда је Господа продао за тридесет сребрника. А ти си себе продао и мене и наше дете за свега један једини златник!

Збуњен и преплашен човек се диже и пође оном сељаку. Дуго је лутао док је најзад стигао у његов дом. Била је баш недеља и било је подне. Домаћин се обрадовао када га је угледао. Понудио га је да седне. Задржао га је на ручку. Овај је у почетку одбијао, али је морао пристаати. Док је домаћица спремала сто, он је збуњено почео:

– Молим те, ја сам дошао...

– Видим, знам – одговорио је сељак.

– Откуд знаш, када ти још ништа нисам рекао?

– Знаш, брате, дошао си да ми вратиш дукат.

– Признајем, за то сам дошао.

– Е, видиш, али ја сада нећу да примим тај дукат.

– Молим те, прими га.

– Ти си се заклео за читав живот, а сада је тек месец дана.

– Ипак, молим те прими новац. Погрешно сам. Сада ми је Бог потребан. У невољи сам. Син ми је на умору. Ако знаш шта је невоља, помози ми!

– Бог нам је увек потребан, а не само онда када смо у невољи. Добро, примићу дукат ради среће твога сина, али тек када се уверим да верујеш у Бога.

– Шта тражиш да учиним?

– Ево шта. Ручак је на столу. Прејела ми се увек молимо Богу. Ти си данас наш гост. Уместо мене ти ћеш данас прочитати Оче наш. Пристајеш ли?

– Пристајем.

Гост се прекрстио и први пут после толико година прочитао је молитву Господњу. Зачудио се и сам како су му речи саме долазиле. Када је завршавао глас му је само мало здрхтао.

Тог истог дана синовљево здравље је пошло на боље.

Случај је хтео да се они после неког времена поново сретну на истом месту.

– Помаже Бог! – довикну му сељак.

– Бог ти помогао! – одговори радник.

– Како је син?

– Одлично!

– Е па хвала Богу!

– Хвала Му на свему.

И задовољни оба продужише сваки на своју страну.

О ИСЦЕЉЕЊУ РУКУ ГАЛСКЕ ЦАРИЦЕ

Био је у Галији цар коме умре жена, са којом је имао једну кћер, којој даде име Марија. Цар се по други пут оженио женом врло лепом, но колико је била лепа толико је била зла, и толико завидљива да није могла да поднесе да постоји нека друга лепша од ње. Када је видела своју пасторку, прекрасну девојку, која је била далеко лепша од ње, поучена ђаволом, намисли да је се отараси.

Једном је цар због послова морао да отпутује далеко на дуже време. И млада царица оцени да јој је то прилика за извршење њеног подлог плана. И као некада Иродијада што је учинила Претечи, тако и ова царица са једним својим верним слугом поче да дела зло. Не слугећи ништа слуга је слушао од царице: „Хтела бих да ми учиниш нешто, но да нико не сазна за то, па ћу те богато наградити“. Да би се осигурала, царица је измолила од слуге да се овај закуне да ће извршити све што му она нареди. Када се овај заклео она му рече: „Прва царева жена је родила цару ову девој-чицу, но није то било царско дете већ неког неваљалца. И како је дете од неваљалаца отац то је и оно почело да чини свакаква неваљалства како би унизило царски дом. Но ти је узми сутра па је поведи у шетњу, и када будете далеко у пустињи ти је убиј. А као знак да си извршио заповеђено, донеси ми њене обе руке“. Слуга, немајући куд, увече се спреми са још једним својим пријатељем. Ујутро врло рано пробуди царица девојку па је упути са овом двојицом говорећи: „Идите ви напред, а ја ћу ускоро за вама доћи, па ћу вас стићи“. И тако они кренуше. Но Марија ускоро схвати превару будући да је била обдарена Богом великим разумом и богобожаљивошћу. Подиже очи к небу и поче се молити са сузама говорећи: „Владичице моја Богородице, ја друге помоћи немам осим благодати твоје, но ти ме предаде овим зликовцима“. А слуге јој почеше говорити да се не боји, да јој они неће ништа нажато учинити. „Зашто лажете, рече им она, моја маћеха ме је преварила и предала вама у руке да ме убијете, но ја се надам на Помоћницу беспомоћних, да ће ме она избавити из овога зла. Само вас једно молим, немојте ме убити изненадно него ми допустите да се Богу помолим, па онда чините шта хоћете“. Они јој одговорише: „Да ниси ни пошла са нама било би најбоље, јер ти би се спасла а ми не би смо

морали такво зло чинити, а сада морамо да извршимо оно на шта смо се заклели, а што нам је заповеђено“. Марија их упита: „Па зар се ви не бојите Бога, да ме невини убијете. Знате добро да овакво безаконо не може проћи некажњено. Зато, заборавите на наређење, па ако хоћете да избегнете грех, ви ме овде оставите у пустињи живу, а царици реците да сте ме убили. Боље је да овде умрем сама од глади него да ви упрљате ваше руке невином крвљу“. Ово чувши и видећи Маријине сузе, слуге се сажалише али јој рекоше: „Нама је жао чак и да те оставимо саму у овој пустињи, јер те могу звери напасти, но зла царица нам је заповедила да јој донесемо твоје руке како би се она уверила да смо извршили што нам је заповедила. Ако тако не урадимо, ми ћемо страдати од царице. Шта да радимо?“ „Тешко је и једно и друго, рече Марија, но бар ћу имати ту утеху да су ме звери растргле, а не људи, и ви ћете бити невини у мојој крви. А ја вас заклињем именом Пречисте Богоматере која је родила истинитог Бога и Судију свих, немојте ме убити. А ако морате моје руке понети за сведочанство, ево, отсеците их и понесите са собом“. И положи руке на пањ. Слуге не имајући куд, одсекосе руке, и одоше те их предадоше царици од које добише велике дарове. А Марија оста у пустињи полумртва, не имајући друге наде ни лекара од имена Пресвете Дјеве у уму своме не могући чак ни уста отворити да га изговори, од великог бола и туге.

И није била остављена да пропадне, но промислом Божијим би избављена овако: Пролазио је ту да младић један, син неког велможе, ловећи. И вођен тајно Богом, приближи се месту где је била Марија, па чувши нечије плакање, упути се ка том месту. Силно се зачуди и он и његови пратиоци када угледаше прекрасну девојку. На сва њихова питања ко је и одакле је ту доспела, она је само плакала и очима молила за помоћ. Прибравши се од изненађења младић рече: „Није време за испитивање, већ, будући да нас је Бог ради ње довео довео, узмимо је са собом и понесимо је кући па ћемо тамо видети шта ћемо чинити“. И понеше је кући па јој зацелише ране. Сви су се дивили лепоти девојке, па су је питали чија је кћи и ко јој је отсекао руке. Но девојка је само ћутала као нема. А младић, дирнут њеном лепотом и смиреностју, заљуби се у њу, па оде

свом оцу и рече му да би он уз његово допуштење оженио ову прекрасну девојку. Опрезни отац је саветовао младића да не жури, јер он треба да узме за жену девојку равну себи по рангу, а за ову не знају ни од ког је рода ни ко је, и не само да је без руке, него ко зна каква је душом да је овако тешко страдала. „Оче, одговори младић, не може бити да је оваква красота, овакав разум и смерност, простог рода, већ се види да је она неке царске крви. Но оче мој, ако би она била и кћерка неког сиромаша, ја њу хоћу за жену. Њу и ниједну другу“. Видећи одлучност свога сина велможа, немајући куд, и мимо своје воље пристаде и њих двоје се венчаše по закону.

А њен отац, цар, пао је у велику тугу због нестанка своје миле кћери. Царица му је говорила да је она једне ноћи некамо тајно побегла, а цар је не верујући почео сумњати у царицу, но ћутао је и распитивао се на све стране за своју кћер. Послао је свим својим велможама писмо да се скупе код њега, да се одрже коњске трке, не би ли се како увеселио и тугу своју одагнао. Писмо је стигло и до Маријиног свекра, и он се почео спремати да иде, но његов син му рече да се он не мучи, већ ће он, син његов ићи уместо њега. Отац се сложио, а син је још замолио оца да пази његову жену, Марију, као што би њега пазио. И ако се деси да она роди пре него се он врати, да пази и њу и дете. Отац је обећао, благословио сина, пожелело му помоћ Божију на путу, и послао га.

Како је он стигао у царски двор, сви су се задивили његовом лепотом, а царица како га виде, одмах се заљуби у њега. Зато она позва слугу његовог и распитиваше се о њему, ко је, одакле је, је ли ожењен. И слуга јој све исприча по реду, како је он једног дана у планини нашао прекрасну девојку без руку, како је довео свом дому, и како се њоме оженио. У то време стиже гласник од његовог оца, да му јави да је добио двоје мушке деце, прекрасне. Чувши то, царица одмах смисли ново зло, позва себи оног гласника награди га богато и рече му да када буде полазио назад кући обавезно сврати до ње.

А младић, обрадовавши се због вести, одмах написа своме оцу писмо, у коме му се захвали на радосној вести, и још једном замоли оца свог да пази његову жену и децу до његовог повратка. Примивши писмо, гласник сврати до царице да се јави, па да крене натраг дома. А царица изнесе

пред њега много јела и пића, нахрани га и напи, па тајно извуче оно писмо његовог господара, а на место њега остави своје, у коме је стајало како младић пише свом оцу: „Оче, знај да је моја жена, Марија, кћерка једног разбојника, и да су јој због њеног злодела одсекли руке. А ни та деца нису моја. Но те молим, да чим прочиташ моје писмо, убијеш и њу и њену децу, а ако чујем да ниси тако урадио, ја се нећу дома враћати“.

Кад је писмо стигло оцу у руке, и отац га прочита, веома се ожалошти, не знајући шта да чини јер је веома волео своју снаху. Зато он позва своје пријатеље да се посаветује шта му је чинити. И договоре се да је не убију, већ да је пошаљу у пустињу, тамо где су је и нашли, да је оставе Божијем промислу. А сину своме посла гласника са вешћу да је урадио како га је молио.

И оста сиротица Марија са својом децом у оној пустињи, у великој оскудици и невољи, желећи себи пре смрти него гледати децу своју како умиру. Идући тако и плачући, угледа она стазицу, узе своју децицу, и крену њоме, док не дође до једне пештере, где нађе једног пустињака. Пустињак како је угледа, помисли да је то ђаволско привиђење, но брзо се увери да није, и како саслуша њену невољу, сажали се, уведе је у своју пештеру, а он се пресели на друго место. И доношаше јој сваки дан корења и плодова које је и сам јео, и тако ју је хранио и пазео.

После неког времена дође младић свом дому, и сазнавши шта се догодило плакаше горко због своје драгане и дечице. И крену са својим друговима у планину да је тражи говорећи: „Уздам се у Божију Мајку да је неће оставити да погине у пустињи, као што је ни пре није оставила, јер она велико поуздање има у Богоматер. И те ноћи јави се Марији Богородица и рече јој: „Ујутро ће доћи муж твој верни да те води кући и престаће све твоје невоље. А ускоро ће престати и све твоје болести које имаш, због твоје стрпљивости, због велике твоје љубави и наде коју имаш у мене, и доживећеш велику радост и весеље“. Марија јој одговори: „Благодарим ти Владичице моја, на свим твојим даровима, како ме ниси оставила у мојој беди, али како могу бити радосна без руку мојих. Но не очајавам, већ се надам у помоћ твоју“. Говорећи то са смирењем чу Марија Владичицу како јој одговара: „Прими руке твоје, благодаћу Сина мојега дароване. Они који љубе мене и прибегавају под покров мој, добијају сваку помоћ, и сваку награду“. И тада Ма-

рија угледа своје руке здраве и читаве као и пре што су биле. И ко би могао описати сву радост Маријину и сву благодарност њену Богородици. Чекајући свога мужа да се појави Марија је све време престајала у молитви, поклоњењу и благодарењу Богородици, читајући захвалне молитве, како је свагда обичај имала са великим умиљењем и смирењем срца.

Када је свануло, чу Марија људски говор, и изишавши угледа свога мужа. Паде му на груди, и загрли га и поче љубити од радости, и не могаше говорити од плача. А када угледаше сви исцељене њене руке, разумеше благодат Богоматере, и прославише Бога и Пресвету Богородицу, и вратише се дома с неописивом радошћу. И приреди младићев отац оног дана велико славље прослављајући Богородицу. И славише осам дана у част чуда које се догодило помоћу Пресвете Владичице Богородице. И сабраше се са свих страна људи да се диве предивном чуду и да прославе милост Божију и Пресвете Богородице.

Тада велможа, свекар Маријин, показа оно писмо које је добио, мислећи да је од његовог сина. А Марија исприча све њене невоље и тешкоће које је проживела. „До сада сам ћутала и крила све ово, говорила је Марија, али пошто би воља Божија да се све открије, ево свима говорим, ја сам кћерка нашега цара, и све ми се ово догодило због зависти моје маћехе. Но Царица Небеска ме није ни једног тренутка оставила, да би се порадовали завидљивци моји, већ ме је избавила од свих

беда и опасности. Док сам била без руку нисам хтела говорити, јер би мој отац видећи ме умро од туге и плача, а сада му јавите све моје доживљаје да зна и он, док ми не дођемо к њему“. Обрадоваше се силно и младић, муж њен, и његов отац, када сазнаше да је она кћерка њиховог цара. Но посебно се младић обрадова да диже руке к небу говорећи: „Благодарим ти Господе Боже мој, јер си ме наградио да имам овако дивну супругу и госпођу моју“. И онда сви приступише и поклонише се Марији изражавајући јој луну част како и доликује царској кћери. И послаше писмо њеном оцу, цару, а онда и сами кренуше на пут, и трећидан стигонше у царски град. Цар изађе у сусрет своме велможи, па угледавши љубљену своју кћер, притрча и очински је сузних очију пригргли.

Када је царица разумела да се открило њено злодело она се сакри, али цар кад све испита и сазнаде за злобу своје жене нареди да се наложи велика ватра на сред града, па је живу спали.

А другидан, круниса цар свога зета за сацара, и даде му у наследство сво царство своје. Тада дође и отац новог младог цара са својим пријатељима и рођацима па сви скупа заблагодарише Богу и Богородици на милости њиховој. У знак захвалности сазидаше и цркву Богородици за вечно сећање, и празноваху све празнике Богородичине, као и онај у дан када Богородица исцели руке Маријине, дајући велику милостињу и помоћ свим убогим и сиромашним. А царица Марија не престајаше са својим добродетелима, проводећи свој живот у посту и молитви и благодарењу свима, и сама својим рукама даваше милостињу убогим и хранише их говорећи: „Ове руке нису моје, но Небеске Царице, која ми их из велике своје милости дарова. Зато није добродоша оне лење у благодјелању слугама Њеним. Сва богатства која имам нису моја, но дар Свеблагог Бога, и треба да их поделим онима којима су потребна“.

И тако царица Марија поживе до дубоке своје старости богоугодно, и пресели се у вечне обитељи, славећи Бога и Богородицу.

*Из књиге
Чуда Пресвете Богородице
шћамјане у Венецији, 1808.*

*у преводу са грчког
о. Викентија Ракића старјешине
храма Св. Спиридона у Трсту*

О ПОКАЈАЊУ

*Родишће, дакле, род достојан
покајања.*

(Мат. 3, 8)

Покајање је подвиг који растреса целог човека, све биће његово. Оно преоре и прекопа целу њиву душе људске. Али, то је само прва половина покајања. А друга је ово: родити родове достојне покајања. Родити пак родове покајања претпоставља дуг и напоран труд: сејање, гајење и бербу. Родови су покајања – божанске врлине: кротост, смерност, молитва, пост, љубав, милосрђе, трпљење. Оне се рађају из покајања, као из корена. Када покајање зађе у душу човекову, и пусти своје корење у све слојеве њене, душа се оплоди, бесплодна – оплоди, и рађа родове достојне покајања: божанске врлине. У овом свету душа људска је најпогодније земљиште за небеско семе божанских врлина. А покајање – најбољи климат. Све се оне зачињу у души покајањем; њиме и клијају, и расту, и зру. *Зашто је непрекидно покајничко расположење у души човековој главни услов да она роди родове достојне покајања: божанске врлине.*

Због свега тога, покајање значи потпуну промену човекова бића и живота: промену мисли, осећања, жеља, расположења; промену целокупног живота и рада. Покајан човек рађа у себи достојне мисли, осећања, жеље, расположења, дела, достојне – кога? Бога, пред ким се и каје. До покајања, човек живи собом и грехом. Јер у човековом гордом и самопоузданом живљењу собом и од себе, има и греха и лудила. Да, и греха и лудила, јер у овом земаљском свету ни једна травчица, ни једна птичица не живи собом и од себе, већ им је потребно и сунце, и небо, и ваздух, и земља, и сва васиона и све силе њезине! А како да све то не буде потребно човеку; све то, и још нешто несравњено више од тога: Бог!

Нема сумње, до покајања човек, живећи само собом, у ствари живи грехом и по греху. А то значи, живи ђаволом, и по ђаволу, јер у сваком греху има помало ђавола. Основни је закон ђаволова бића и живота: не штети имати у себи Бога нити ишта Божје, већ гордо и саможиво живети собом, у себи; од себе. Покаје ли се, човек почиње да живи Богом, да мисли

Богом, да осећа Богом, да ради Богом. А то значи човек почиње да живи божанским врлинама. Оне постају законом његовог живота и рада, законом његовог мишљења и постојања. Кроз њих се све божанске животворне и стваралачке силе сливају у покајникову душу, и све што је његово претварају у бесмртно и вечно. Тако је покајање уствари васкрсење душе у живот вечни и бесмртни. Јер оно и осећања човекова претвара у богоосећања, и мисли у богомисли, и расположења у – богорасположења. Једном речју: оно човека претвара у радионицу бесмртних мисли, бесмртних осећања, бесмртних дела. Јер свака мисао човекова, ако се заврши Богом, постаје бесмртна и вечна; тако и свако осећање, и свако дело, и свако расположење.

Иако изобличава фарисеје и садукее, Свети Претеча их не баца у очајање. Он их саветује да страх од суда Божјег, то мајусно осећање покајања, претворе у почетак новог живота, у коме ће се оно разрасти, развити и родити родове достојне неба и Бога. Јер покајање је за душу што и пролеће за премрзлу земљу: разбу-

ди у човеку све силе, стави их у покрет, оплоди их и оне зачну еванђелске врлине. Ако је душа, заробљена и разбољена гресима, дошла чак и до окамењене неосетљивости, те ништа Божје не осећа и не види, покајање је ипак оживи, разбуди, да јој осећање страха од Бога. А са њим и за њим и све остале божанске врлине. Неговане истрајно и усрдно, ове врлине доносе у своје време родове достојне покајања.

Покајање је двоструки подвиг. Оно значи: одбацити зло, пригрлити добро; презрети грехе, заволети врлине; престати живети у гресима, почети живети у врлинама; напустити ђавола, прећи Богу. Ја називам покајањем, вели *Свети Златоуст*, не само напуштање пређашњих рђавих дела него и чињење великих добрих дела. Претеча каже: *Родишће родове достојне покајања!* – Како да их родимо? Поступајући супротно дотадањем на чину живота. На пример, ти си отимао туђе? Одсада дај и своје. Дуго си време блудничко? Сада се уздржавај и од своје жене у извесне дане; наикавај се на уздржљивост. Вређао си, па чак и тукао, кога си срео? Одсада благосиљај оне који те вређају и добро чини онима који те бију. Да бисмо се исцелили, није доста само истргнути стрелу, него треба још на рану ставити лек. Ти си се раније одавао сластољубљу и пијанству? Сада пости и пиј воду; труди се да искорениш зло које је израсло у теби од пређашњег начина живота. Ти си раније гледао сладострасним очима на туђу лепоту? Отсада, ради веће сигурности, не гледај уопште на жену. Речено је: Уклони се од зла, и чини добро (Пс. 33, 15); и још: Уздржи језик свој од зла, и уста своја од преварне речи (Пс. 33, 14). А ја захтевам да ти још говориш оно што је добро. Претеча се није задржао само на изобличавању фарисеја и садукее, већ их саветује, говорећи: *Родишће родове достојне покајања.* Јер није доста само се удаљити од непобожности, него треба показати и велику врлину. Не чините, говори им он, оно што је мени одвратно а за вас обично, и не враћајте се пређашњим пороцима, смиливши се само на кратко време. Ми већ нисмо у ономе положају у коме су били раније у пророци. Садашње прилике се разликују од пређашњих, и важније су, јер сада долази сам Судија и Господ царства, да нас приведе узвишеној философији, да нас позове на небо и привуче у тамошње обитељи. Стога вам и говорим о паклу, јер су сада и награде и казне – вечне (*Св. Златоуст*).

Ойац Јустин Појовић

ГРЕШНИК – МРТВАЦ

Мртав – грешник. Мртавац обично не види и не чује. А грешник? И не једино то. Он по ријечи-ма Писма: „да гледајући не виде, и чујући не разумију“ (Лука 8, 10). Покажи му истину и добро у најпривлачнијем облику, покажи му најпоучније примјере из живота – ништа! Он бира супротно, он тежи ка злу, и иде за лошим примјерима. Мртви се не креће, а и грешник. Гдје је њему моћ воље? Гдје је тежња ка добру? Гдје су дјела богоугодна и душеспаситељна? У мом и расположењем ради су они да понекад буде боље, но не може. „Јер знам да добро не живи у мени; јер хтјети имам у себи, али учинити добро не налазим“ (Рим. 7, 18). Мртви не може господарити собом. Њиме располажу живи људи. Тако је и са грешником. Он сам са собом уопште не влада; њиме располаже „грех који живи у њему“ (Рим. 7, 20), њиме управљају живе страсти. Наиме грешник живи и ради, већим дјелом по укусу својих наклоности; воли то, чиме се задовољава тијело. То стање грешника описује Апостол, када каже: „Јер не знам што чиним, јер не чиним оно што хоћу, него на што мрзим оно чиним“ (Рим. 7, 15).

Мртав – грешник. Мртавац природно подлијеже распадању и гнојењу и даје око себе злосмрадни задах. А грешник? А не смрди ли и он? Не веје ли из душе његове гадост и нечистота? Каква је његова душа? Какво је његово тијело? У души: високоумност, надменост, гордост, презирање других, гњев, завист, мржња, злоба, лицемерје, улагивање, обмана, нечисте помисли, зле намјере, порочне жеље. У тијелу порочна страст и похота, преједање, пијанство, и свакакве тјелесне нечистоте.

Ако Господ, за једно лицемерје осуђује фарисеје (Мат. 23, 27), то је грешник сав предан безакоњу и гресима, што је као пребивалиште, по казивању Цркве, „тјелесне гадости, и суд срамних страсти“. Такав је грешник. Такав грешник у облику човјека, који има чиста и здрава чула. Како ће он пред очи Богу? Како ће он пред највишу истину и неприступну светост свога Творца?

Мртав – грешник. Мртавац се обично одваја заувјек из средине живих и предаје де замиља на завршно распадање и труљење. Исто тако и грешник. Њему је одређено вечно отуђење од Бога и Све-

тих Анђела. Он ће бити „бачен у таму најкрајњу“ (Мат. 22, 13), њега ће жећи „огањ неугасиви“ и прождерати „дрв који не умире“ (Марко 9, 44). То и јесте за грешника „друга смрт“ (Откр. 20, 14). Мртви, као што видите браћо, је грешник. А знате ли, шта приличи смрти, како се опраштају с мртвим. Над умрлим обично плачу. Плач, према томе, и нама приличи браћо. Своју сопствену смрт ми смо ду-

жни оплакати, над самим собом пролити сузе. Како да не плачемо због себе? Како не проливати сузе над мртвом душом нашој? Па она нам је мила. Она нам је дана чиста и непорочна, она је (створена) бесмртна. Ми смо је изгубили, ми смо је умртвили својим гресима. О, како велике (обилне) сузе треба да пролије сваки грешник, гледајући на смртно страдање своје душе! О, Христе, свих Царе, дужан је сваки грешник непрестано се обраћати и молити.

Плачите грешници. Оплакујте смрт своје душе. Проливајте сузе над тим вама блиским мртавцем. Плачите. Плач ваш може васкрснути вашу душу. Сузе ваше могу вас оживјети и подићи из гроба. Плакала је удовица наинска за својим умрлим сином јединцем – исплакала је живот и васкрсење сину: Спаситељ свијета, подигао га је из гроба. Плакале су се-

стре Лазарева због умрлог брата свог – сузама својим убиједиле Животодавца да га васкрсне из мртвих након четири дана. Ко то, и када, може бити лишен таквог васкрснућа из мртвих? Ко ме Господ Исус Христос није Спаситељ? „А Бог, који је богат у милости, због велике љубави своје којом нас завоље, и нас, који бијасмо мртви због гријехова, оживи са Христом“ (Ефес. 2, 4-5). Тако и сваког грешника може оживети и васкрснути ради Христа Спаситеља свијета. И ако грешник сузама и плачем због грехова својих придобије за себе ту велику милост Божју, ако он силом васкрснутог из мртвих Сина Божјег, Спаситеља свијета, подигне из гроба грешника, о каква је то радост за грешника! Васкрснуће тјелесно, повратак само у пролазни живот, представља необично велику радост; тим прије духовно васкрснуће, повратак човјека к Источнику живота, Богу, биће највећа и неопсива радост.

Заволите, браћо, молитвени плач, сузе покајања, како би Господ Исус Христос, Спаситељ свијета, и нас подигао из мртвих, благодаћу Светога Духа, „очистио савјест нашу од мртвих дјела“ (Јевр. 9, 14), и саградио нас „као оживљене из мртвијех“ (Рим. 6, 13), „да више не бисмо служили гријеху“ (Рим. 6, 6), већ „служили Богу живоме и истинитоме“ (Јевр. 9, 14).

*Са руског превела
Весна Гудовић Бијело Поље*

Када су Св. Василиска мучитељи држали три дана без хране и воде, па му онда понудили да једе, он одбије говорећи да није гладан. „Ја сам, вели, испуњен бесмртном храном, и нећу да примим смртну. Вас храни земаљски хлеб, а мене небесна реч Божија; вас весели вино, а мене благодат Светога Духа; вас засићава месо, мене пост; вас крепи сила тјелесна, а мене Крст Христов; вас богати злато, а мене љубав Христова; вас красе одела, а мене добродетељ; ви се веселите смехом, а ја се утешавам духом кроз молитву“. Ево човека, једног од многих, и многих, на коме се потврдила реч Христова: *не живи човјек о самом хљебу, но о свакој ријечи која излази из уста Божијих* (Мат. 4, 4)!

Владика Николај

ДУХОВНИ ОТАЦ – ДУХОВНИК

Једном на вечерњи за време Часнога поста у Старику (Манастир у Светој Гори у коме се замонашио Свети Сава) Господ је једном монаху дао да види јеросхимонаха Аврамија у обличју Христа. Старац духовник је стојао са епитрахилем и исповедао. Када је тај монах ушао у исповедаоницу угледао је духовника, већ седог старца, с лицем свежим као у младића, сјајним и сличним Христу. Тада је монах разумео да духовник обавља своју службу у Духу Светом и да Духом Светим опрашта грехе оне ко се каје.

Када би људи могли да виде у каквој се великој слави налази свештеник кад служи, они би падали на земљу од тог виђења, исто као што би и сам свештеник, када би могао да види себе у каквој се небесној слави налази док служи, постао велики подвижник само да не би нечим ожалоштио Духа Светог Који је у њему.

Пишем ове редове и мој се дух радује што су наши пастири слични Господу Исусу Христу. Но, и ми, овце Његове, мада имамо благодат, слични смо Господу. Људи не знају ту тајну, али св. Јован Богослов је јасно

рекао: *Бићемо слични Њему*. Не само да ћемо то бити после смрти, него још сада, јер нам је милостиви Господ дао још овде на земљи Духа Светог Који живи у нашој Цркви. Он живи у добрим пастирима као и у срцима оних који верују. Он учи душу подвигу и

даје моћ да извршујемо заповести Божје. Он нас упућује на сваку истину. Он је тако украсио човека да је овај постао сличан Господу.

Треба увек имати на уму да духовник обавља своју службу Духом Светим и бити пун поштовања према њему. Верујте, браћо, да када би се неком догодило да умре у присуству духовника и да му издишући каже: „Оче свети, благослови ме да видим Господа у Царству небесном“ и духовник му рекао: „Иди, чедо, и види Господа“, његова молба би по благослову духовника била услышана, јер је Дух Свети и на небу и на земљи исти.

Велику моћ има молитва духовника. Ради своје гордости много сам се

намучио, али Господ ме је смирио и смиловао се на мене ради молитава мог духовника; а сада ми је открио да на њима почива Дух Свети и зато дубоко поштујем духовнике. По њиховим молитвама примамо благодат Светог Духа и радост од Господа Који нас воли и даје све што је корисно за душу.

Ако човек нешто затаји пред духовником његов пут је крив и не води спасењу, а ако је искрен, тај ће отићи право у Царство небесно.

Ко жели да се непрестано моли треба да је храбар и мудар и да за све пита свог духовног оца. А ако сам духовник у тој области нема неког искуства ипак нека га пита. За његову смиреност Господ ће се смиловати и сачуваће га од сваке невоље. А ако будеш мислио да ти је духовник неискусан, да је уображен и да ћеш се сам по књигама руководити, на опасном си путу и ниси далеко од прелести. Знамо много таквих које су њихове мисли обмануле и ради узношења над духовницима нису успели. Они заборављају да кроз тајне делује благодат Духа Светог Који нас спасава. Тим путем ђаво вара подвижнике само да би их спречио да постану молитвеници, док Дух Свети умудрује душу када слушамо савете својих пастира.

Кроз духовника тајно делује Дух Свети и зато када човек одлази од свог духовника осећа се некако обновљен, испуњен миром и љубављу према ближњима. Ако ти се догоди да од духовника одеш смушен, значи лоше си се исповедио а сам ниси од срца опростио ближњем његове погрешке.

Духовник треба да се радује када му Господ приведе какву било душу на покајање. По даној му благодати треба да је лечи и за то дело ће примити од Бога велику милост као добар пасти својих оваца.

Сћарац Силуан

ПОДРАЖАВАЊЕ СВЕТИТЕЉИМА

Није лако одмах подражавати Христу.

Подражавај прво добре људе из твоје околине. То нека ти је прва степенница.

Подражавај онда свете људе из твога народа. То нека ти је друга степенница.

Па потом подражавај највеће светитеље Цркве. То нека ти је трећа степенница.

И најзад подражавај Христа. То је врх, на који се не скаче једним скоком са дна.

Труди се непрестано око своје душе као око најплоднијег аврта, који баш за то што је најплоднији најлакше зарасте у коров.

Сви твоји трудови, спољашњи и унутрашњи, нека су намењени души. Јер то је једино што можеш спасти од потопа смрти.

Но не очекуј, да ћеш убелити своју душу без дугог и трудног метода, којим се људске душе беле, према разрађеној и успешној пракси Цркве.

Наравно, сав твој труд може остати узалудан без животворне благодати Божје. Управо, благодат је у чишћењу душе оно што је вода у прању платна. Праља се труди рукама, пракљачама, стенама и сапуном, но уствари вода бели. Тако је и с тобом: теби припадају: пост, молитва, бдење, размишљање, покајање и добра дела, но благодат је Божја вода, што омива, чисти и бели.

Зато пророк и моли Бога: Помилуј ме, Боже, по великој милости Твојој ... омиј ме и постаћу бели од снега (Пс. 50).

СТРАДАЊЕ СВЕТОГ НОВОМУЧЕНИКА АХМЕДА

Ахмед живљаху у Цариграду. Он имађаше робинју Рускињу. По његовој дозволи ова његова робинја као хришћанка одлажаше о празницима у цркву. Кад се враћала из цркве Ахмед је осећао неисказано диван мирис који се лио из ње. И он је упита, шта она у цркви једе, те тако мирише? Она му одговори да једе нафору и пије свету водицу, агиазму. Ахмед тада призва једног свештеника Велике Цркве и замоли га да му обезбеди једно место у цркви где би стајао за време службе када Патријарх буде служио о празнику, и да га извести о томе. Свештеник поступи по Ахмедовој молби. Одређеног дана Ахмед оде у цркву. И када у току свете литургије Патријарх благосиљаше народ, Ахмед виде где из тросећњака и Патријархових прстију избијају зраци и падају на главе свих присутних хришћана, само не падају на његову, Ахмедову главу.

Видевши ово чудо, Ахмед после свете литургије позва свештеника и одмах прими свето крштење. Крстивши се Ахмед остаде потајни хришћанин. Но једном се на једноме скупу угледних људи расправљаху питање о томе, ко је највећи, и шта је највеће у овоме свету. И кад упиташе Ахмеда шта он о томе мисли,

Ахмед што је могао громче изјави: „Највеће од свега у свету јесте вера хришћанска“. И онда Ахмед неустрашиво објави да је хришћанин, и изложи главне истине хришћанског домостроја спасења човека и света, извршеног Богочовеком Христом. Због тога Ахмеду би одсечена глава. И тако он мученички пострада за Господа Христа, и стече себи венац мучеништва.

Свети Ахмед пострада у Цариграду 3. маја 1682. године.

Из Житија Свјетих за мај

Љубљени, моћно оружје против ђавола јесте чист живот и беспрекорна вера у Бога. Верујте мени који сам то искусио: Сатана дрхће од бдења, молитава и постова оних који праведно живе; и од њихове кротости, добровољног сиромаштва, нехвалисавости, смирења, љубави, негневљивости, а нарочито од љубави према Христу чистог срца њиховог.

Св. Анђоније Велики

Једне ноћи велики Пахомије са блаженим Теодором ходећи по обитељи, обојица заједно видеше где ка обитељи иде ђаво у облику дивне жене, праћене мноштвом слугу. Гледајући то, Теодора подиђе језа. Но свети Пахомије му рече: Не бој се чедо, већ буди смео уздајући се у Господа. – И стадоше се молити Богу. А ђаво у облику жене приближавајући им се, рече им: Зашто се узалуд трудите? Ви противу мене не можете ништа учинити, јер ја добих власт од Бога Сведржитеља да кушам које хоћу. Свети Пахомије упита ђавола: Ти, ко си? и откуда долазиш? и кога хоћеш да кушаш? Привидна жена одговори: Ја сам ђавола сила, и сва војска демонска служи мени; ја отргох Јуду од лика апостолског; ја добих власт да и против тебе водим рат, Пахомије; али ме нико никада не унизи тако као ти, јер ме бацаш под ноге не само старима него и деци, учећи их како да ме газе; и ти си сабрао против мене толико мноштво подвижника, и оградио их неразрушимим зидом страха Божијег, да слуге моје не могу већ никоме да се смело приближе. Ова снага у вама противу мене порасте учовечењем Бога Слова, који вам даде власт да ступате на сву силу нашу.

Свети Пахомије упита: Јеси ли, сило ђавола, дошла да кушаш само мене, или и остале? Жена одговори: И тебе, и све сличне теби. Светитељ упита: Онда ћеш и Теодора кушати? Жена одговори: Ја добих власт да кушам тебе и Теодора и остале, али не могу да вам се приближим, јер када војујем против вас, ви имате више користи од мене него штете. Али, ви нећете вечито остати на земљи са онима које сада наоружавате молитвом. Биће времена после ваше смрти, када ћу се ја поиграти с њима. Светитељ упита: Знаш ли да они који ће после наше смрти бити, неће тако верно Богу служити као што ми служимо? Ђаво одговори: Знам насигурно. Светитељ на то рече: Лажеш на главу своју погану, јер знати будућност својствено је једино Богу, а ти си лажа и лажју владаш. Ђаво узврати: Иако ништа не знам предзнањем, ипак размишљајући о прошлим и садашњим стварима ја предвиђам шта ће бити. – Када ђаво брбљаше то и много штошта друго, преподобни Пахомије му запрети именом Исуса Христа, и ђаво ишчезе са целокупном својом војском.

Из Житија Св. Пахомија Великог

НИКОЛАЈ ОХРИДСКИ

Извод из
Rom London, Search for To-morrow
(London, Nicholson and Watson,
1928, 8, 380 стр.) стр. 372-75.

Нико од патријараха и епископа које сам срео на блиском истоку није учинио на мене толики утисак као епископ **Николај**. То је човек крупног раста, дуге косе и проседе браде. На његовој црној ризи нема ни иконе ни крста украшеног дијамантима. Његово лице није бледо као у многих црквенослужитеља. Он не полаже нимало на спољашње достојанство као већина кнежева цркве. Његово мрко лице има скоро храстову боју. То је лице човека, и то човека изванредне менталне и психичке снаге. Држање му је далеко од конвенционалног.

Пошто смо сели, скинуо је без церемоније своју високу црну капу и једним гестом забацио своју дугу браду на раме.

— Био бих вам захвалан, рекох ја, ако ми можете рећи о вашем раду у цркви.

Његово се лице замрачи:

„Мој рад? Мој рад није ништа. Ја сам грешник, сви смо грешници. То што ми радимо нема никакве вредности. Ми и не схватамо како смо мали, колико смо рђави и поред тога стално говоримо о себи. Ми смо прашина, материјално и ментално прашина, ништа до прашина“.

— Али како ћемо учинити свет бољим, помоћи другима и себи?

„Одрицањем, потпуним одрицањем и схватањем опасности која прети нашем времену“.

— Шта подразумевате под опасношћу?

„Опасност је у томе што смо окренули леђа јединој истини, јединој стварности, јединој срећи — Христу.“

Ми смо сахранили Христа, по други пут смо га сахранили и као да то није било доста, поставили смо га наопако. Уместо њега да обожавамо, обожавамо филозофе, као Маркса у Русији, Ничеа у Немачкој и у Италији, и Дарвина у целом свету. Обожавамо науку, микроскоп, машину. А шта је све то у ствари? Ништа до прах. То би имало извесну вредност ако би смо на све то гледали просто као на пројаве које нас воде у покорност Христу. Уместо тога ми проводимо време у изучавању нижег света, минерала, хемијских

процеса, микроба, и у порицању вишег света. То може водити једино у пропаст, само у пропаст“.

— Шта човечанство може чинити?

„Треба да се одрекнемо себе, да постајемо смирени и да осећамо у сваком моменту свога живота да нисмо ништа, за све што је добро у нама — ма шта то било — то нисмо ми, већ милост Божја, ако дозволимо да он дела у нама и да се нама користи. А ми међутим стално говоримо о поштовању самог себе. Нема у модерном језику два опаснија израза од „поштовања себе“ и „уживања“. Чегга има у мени, што би било достојно поштовања? Ако и има у мени у ретким моментима нечег што није вегетативно то није моје дело, већ дело милости Божанске. И уживати! Дозволити да ужива животиња која је у мени! да, да ужива!“

Говорио је без горчине, али је његов глас био тужан. Можда и није тако чудно да је толико настојавао на смирености овај прелат једне цркве у којој је ова врлина понекад помрачена националном гордошћу.

— Шта предузимате да би научили људе љубави и унели активно хришћанство у животе појединаца?

„Зашто учити те ствари? Ви људи са запада увек хоћете да учите и да организујете. Својим организацијама убијате индивидуални напор појединца и не дозвољавате да се божанство излије на вас. Ми

не можемо друге учити љубави. Можемо се једино молити и показати Христову истину другима. Ако постанемо истински смирени и наставимо да се молимо и молимо, могу се догодити чудеса, и проблеми које ви покушавате да решите помоћу организација решиће се сами собом“.

— Ви верујете у чудеса?

„Цело је православље засновано на вери у чудо. Читаво хришћанство је чудо. Оно није засновано на филозофији као будизам, ни на практичном знању као конфучијанизам; оно не почиње ратом и сабљом као учење Мухамеда. Хришћанство почиње чудом и свршава чудом. Ако не усвојимо чудо, не можемо разумети хришћанство, не можемо бити прави хришћани“.

— Надам се да верујете у то да можемо осетити у себи Христову реалност? Не сматрате ли за могуће да и нејгрешнији од нас може задобити прави живот, истинско разумевање о томе шта је стварно и шта је само спољашњост?

„Па, живот који ми водимо и није живот. Ми нисмо живи, него мртваци, лешеве. Ако смо смирени, ако се молимо, ако смо се научили одрицању самих себе, нашег ја, наших жеља, може се догодити чудо и у ретким тренутцима можемо постати живи. То траје минут, можда неколико секунди“.

Изнанада, разгнењен, одмахну руком као да хоће да одагна неког невидљивог непријатеља.

„Како ми дозвољавате да говорим стално о „нама“! Нека ми Бог опрости! Како ја могу говорити о ма коме? Могу грешник говорити једино о свом сопственом...“

— Али нисте ли и сами доживели моменте стварности у којима сте осетили да сте живи?

„Ја сам лично, хвала Богу, познао ретке моменте у којима сам се будио и знао да сам жив. У тим сам тренутцима осећао његово присуство и знао да је Он у мени, изнад мене и свуда. Осећао сам чак у својој крви да је Он једина стварност, једина истина у животу. У тим сам моментима могао певати и играти. Могао сам летети. Али ти су тренутци били ретки и поново сам се враћао у стање леша“.

Са француског — из
„Oecumenica, revue de l'anglicanisme et des questions oecumeniques,
Londres, juillet 1938. — *превео* X. В.

КАКО ДА САЧУВАМО ПОРОДИЦУ

Пресвега морамо *йородицу* *смайшраиши* *свейишњом*, Божјом установом, скупом светих терета и дужности. Породица није за то, да би у њеном оквиру остварили наше ђуди и страсти, наше интересе и нагоне, него за то, да би се у њој стекла јача снага мужа и његова животна окретност са нежнијом, финијом душевношћу, вишом моралном финоћом, са уредношћу жене, па да обоје, муж и жена, уједињеним снагама и позитивним особинама греду преданом и пожртвованом неговању и васпитању детета и деце. Не сме муж жену сматрати играчком, него нека је гледа као скупочен и врло фини суд од алабастра, који је Бог зато оставио њему, да га снажном мишицом и ритерском верношћу чува и брани; а жена да мужа сматра као онога, кога је Бог за то одредио, да је поред ње, да би га она својом вишом душевном финоћом сачувала од сваке грубости и сваког запечавања његових страсти. Онде, где се не руководи овим двоструко и многоструко алтруистичким обзирима, где муж и жена нису ортаци – предузимачи за свете дужности и обавезе, него само другари – пајташи, који су у савезу само зато, да би заједнички уживали животне сласти, ту мора раније или доцније да наступи морална беда, разочарање! А разводе се они, који никада нису разумели праву тајну брака и породичног живота, његову унутрашњу суштину. Нигде се толико не вара људски егоизам, као у породичном животу. Јер ако игде, онда ту важи правило, да само онај добија који пре да и то да без обзира на то, да ли ће за то добити што! Ту може да прође добро само онај, код кога први падеж није *ја*, него *ми*, па чак и не ти, него *он*, онај трећи: дете, па не ни он, него они: деца, онолико колико их је Бог дао! Саможртвовање, то је та чаробна реч срећног породичног живота, коју многи не разумеју!

Уносимо у йородицу шћио је могуће више еишке! Породични живот је пун тешких одговорности, муж је пред Богом одговоран за жену, жена за мужа, а обоје за своју децу. Стопроцентно важан услов за достојно схватање одговорности јесте морални осећај. Култ моралних вредности мора светлосним зрацима да зрачи наш породични живот. То значи, није довољно да се умилимо, да нас воле, него нас чланови породице морају и поштова-

ти. Морамо живети таквим моралним и карактерним животом, да се никада не постидимо пред онима, који су нам најближи. Да нас чланови наше породице сматрају као иконе, као узор врлине и поштења, узор племенитости и предане доброте. Већ при избору брачног друга нека нас руководе етички и нарочито религиозни услови! Самоубилачка је лакомисленост и кратковидост, када младић или девојка гледа само спољашње вредности, да је леп, шармантан, духовит, богат, отмен, онај са ким жели да ступи у брак. Заборављају, да живот и поред најбогатијег, најдуховитијег, најлепшег, најотменијег па и најшармантнијег брачног друга може да буде прави пакао! Чак ни најватре-

нија љубав сама није довољна гаранција, да ће вереници један другог душевно хармонично употпуњавати! Па и љубав може само у томе случају остати трајна, ако почива на узајамном поштовању сугружника. Колико се чак и у најуспелијим браковима мора трпети и превиђати, па да се све препреке живота срећно преброде! Ето колико је потребно да са великом количином душевности и неискрпном моралном снагом обогатимо мираз, пре него што примимо на себе толики задатак и одговорност за цео живот!

На крају, брак и *йородицу* *шћреба да смайшрамо* *свейишњим*, *средством за сјасавање душе, служење Богу, сјално*

Бођослужење. Јер заиста, породица је богослужење и спасавање душе! Наше душе и душе оних, који су нама поверени. Када се вереници пред светим олтаром заклињу на вечну верност, онда се у извесном смислу и посвећују, постају нека врста хипођакона и хипођаконисе и од тога трепутка треба да су једно другом не само телесни него и душевни ослонац, душевни браниоци, утешитељи, добри саветници, и нарочито анђели чувари оним људским пупољцима, према којима жели Господ са њима да подели очинску улогу! Никада у брачном животу не смемо заборавити, да је извор сваке, па и породичне среће Господ Бог, а решење свакога проблема Исус Христос! Нека вера наша не буде само као нека празнична одећа коју облачимо у нарочито свечаним приликама, на пола часа, него нека она буде онај ваздух, који све прозире и оживљава, који сваку бригу и мисао освећује, сваку намеру и чин очишћава, сваки осећај наш и свакодневно општење оплемењава! Изразит символ овако религиозног породичног духа јесте, ако породицу нашу препоручимо Христу, ако Његову икону ставимо на најугледније место у дому нашем, ако се јутром, вечером, пре и после јела, заједнички Богу молимо. Отклонимо од породице све оно, што је са религиозним духом у опреци: лектуру која не спада онамо, друштво које нам не приличи, као и тон неупутних разговора, једном речју: све оно, што чистоту вере, љубав, мир и сваку радост душе доводи у опасност!

Сетите се еванђелске приче о мудрацима са истока, где су они после дугог лутања, тражења, многог труда и опасности поново угледали несталу звезду и „зарадовали се великом радошћу“, привели породицу вашу пред Христа Спаситеља, унесите у њу Његов дух! Напољу је и онако све мрачно, хладно и прљаво. Шиба нас олуја, тресе кошава, па бар овде унутра, на огњишту хришћанске породице, нека влада мир и љубав, као што је владала у Светој Породици, нека влада радост и весеље и срећа, каква само са Христовог извора може жуборити!

*Свейишеник
Бођдан Ј. Пејровић
Београд, 1936.*

О СВЕТОМ ПРИЧЕШЋУ И ПРИЧЕШЋИВАЊУ

„Предложене дарове не претвара у тело и крв Христову човек, већ Сам распети за нас Христос. Свештеник је само представник (Христос) који изговара одређене речи, а освећује сила и благодат Божја. Ово је тело моје, рекао је Он. Те речи, иако једном изговорене, освећују дарове у свима временима и свима црквама, као што и речи: рађајте се и множите се и напуните земљу (И Мојс. 1, 28), иако једном изговорене, дају нашој природи силу за рађање деце у свима временима... Господња вечера је намењена свима; оно што припада господару, не припада овом или оном слуги већ припада једнако свима... Христос је Своје тело предао једнако свима, а ти нећеш да свима поделиш заједнички хлеб. А Он је преломио хлеб једнако за све и учинио га телом за све људе“.

Казивао је Авва Данило Фаранитски да му је причао отац наш Авва Арсеније о неком Скитиоту да је био велики подвижник, но што се тиче вјере, врло наиван. И да је по простоти гријешно и говорио: – Хлеб кога се причешћујемо није по природи тијело Христово, него је симбол. Чуше два старца да он ово говори, па колико је велик по животу, разумјеше да он то говори по незлобивости и наивности својој. Дођоше к њему и рекоше му: – Авва, чусмо о неком нешто невјероватно: да говори како хлеб кога се причешћујемо није по природи Тијело Христово, него само симбол. Каже им старац: – Ја сам који то говори. А они га мољаху говорећи: – Не држи се тога Авво, већ како нам је предала Саборна Црква. Јер ми вјерујемо да је сами хлеб Тијело Христово, и Чаша сама Крв Христова, истински, а не симболички. Као што у почетку узевши прах од земље створи човјека по својој икони и нико не може рећи да није Божја икона, иако на непојмљив начин; исто тако и хлеб за кога рече да је „Тијело моје“, вјерујемо да је он истинско Тијело Христово. Старац рече на то: – Ако се конкретно у то не увјерим, не могу повјеровати. А они му рекоше: – Помолимо се сву ову недјељу Богу о тајни овој и увјерени смо да ће нам помоћи (открити). Старац то прихвати са радошћу. И мољаше се Богу говорећи: – Господе, ти знаш да моје невјерје није из злобе. Зато, да не бих по

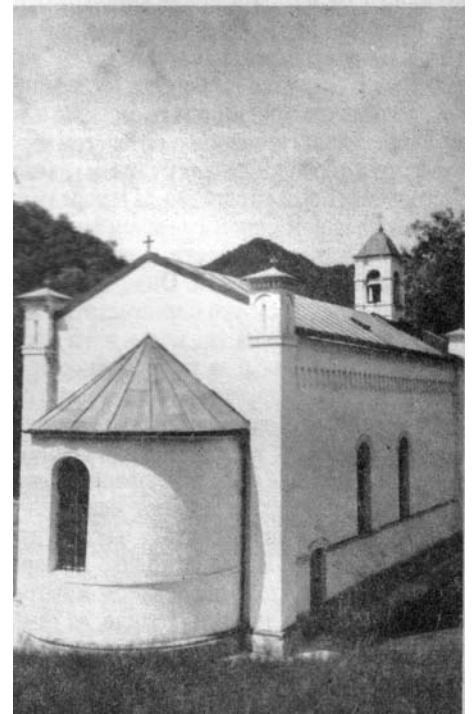
„Ради мира с братом твојим установљена је и сама *жртва* (св. Причешће). Зато, ако се жртва приноси ради мира са ближњим, а ти не живиш у миру, у том случају ако и учествујеш у жртвеноприношењу оно је за тебе некорисно и безвредно. Зато најбоље почни испочетка: живи у миру ради чега је и жртва принесена, и тада ћеш се користити њеним добрим плодовима“.

„Ово говорим вама... свештеницима. Неопходно је да знате, да са особитом пажњом делите свете Дарове. Не мала казна очекује вас, ако причестите кога недостојног. Из ваших руку тражиће Господ крв његову. Без обзира ко то био: војвода, још неко виши, па чак и сам цар обучен у диадему, ако приступи недостојан, ускрати му Причешће; ти имаш већу власт него он. За то вас је Господ удосто-

незнању пао у заблуду, откриј ми, Господе Исусе Христе! А и старци, отишавши у своје ћелије, и они се мољаху Богу говорећи: – Господе Исусе Христе, откриј старцу тајну ову, да би повјеровао и да не би изгубио труд свој. И Бог услиша и њега и њих. Кад се наврши недјеља дана, дођоше у недјељу у Цркву и стадоше сва тројица сами на једно мјесто. Старац је био у средини... И отворише им се очи! Кад би стављен хлеб на свету Трпезу, видјеше га, и то само њих тројица, као дијете. Кад свештеник испружи руку да преломи хлеб, гле, сиће с неба анђео Господњи са ножем, жртвова дијете и изли крв његову у путир. А кад је свештеник ломио хлеб на мале комадиће, и анђео резаше мале комадиће од дјетета. И кад приступише да приме Свете Дарове, само старцу би дато крваво месо. Кад он то видје, ухвати га страх и повика говорећи: – Вјерујем Господе, да је хлеб Тијело Твоје и Чаша Крв Твоја! И одмах постаде месо које је било у његовој руци, хлеб по тајни. И тако се причести благодарећи Бога. Тада му рекоше старци: – Бог зна људску природу да не може јести сирово месо и зато претвори Тијело Своје у Хлеб, а Крв Своју у Вино, онима који са вјером примају. И благодарише Богу за старца јер не дозволи да му пропадне труд његов. И одоше сва тројица са радошћу у своје ћелије.

Из Старецника

јио те части... У томе је ваше достојанство, ваша вредност, ваш венац... Ако питаш: како могу знати ко је достојан, а ко није? Ја ти не говорим за непознате, већ за познате особе. Рећи ћу ти још нешто страшније: мање је зло причестити лудак неголи причестити оне који се противе Христу, Његову крв не сматрају за светињу и Духа благодати наруше (Јевр. 10, 29). Причешћивање у гресима горе је од причешћивања лудог. Јер лудак се не ка-

жњава – зато што је луд, а ко се причешћује недостојно – предаје се вечним мукама. Због тога ускрати Дарове не само лудацима, већ и свима за које знамо да су недостојни... Зато, служитељу светих тајни пази, да не расрдиш Владику (Христа), да не даш мач уместо хране. И ономе који из незнања приступа св. Причешћу, забрани му, – не бој се! Бога се бој, а не људи... Пре ћу дати душу своју неголи причестити недостојног крвљу Господњом; пре ћу пролити своју крв неголи причестити кога не смем“.

Св. Јован Златоуст

ЗНАЧАЈ МАЈКЕ У ЖИВОТУ ДЕТЕТА

„Од колевке па до гроба, најлепше је ђачко доба!“ – рекао је један наш песник. И заиста је тако. Најсрећније, најбезбрижније доба у нашем животу то су оне године када смо живели у родитељском дому под брижним надзором мајке своје, која нас је неговала и пазила, свлачила и облачила, испраћала у школу и из школе дочекивала. Све најлепше успомене из детињства и младости повезане су са именом мајке. После имена Божјег најслађе је име мајчино. Прва реч коју дете научи да изговара то је реч *мама*. И зато што се прва научи, та реч се најдуже памти. У току живота човек може да заборави многе ствари, али лик мајке, њена нежност и доброта никада неће избледети из сећања. Мати нам је живот дала и дуго нас неговала; мати нас је васпитала и за нама страховала. Њено срце је свагда за нас куцало, њене очи су нас ва-

зда брижно пратиле; наши успеси су је веселили, а наше невоље њој су теже падале и већма су њу жалостиле него и нас саме.

Мати значи љубав несребичну, љубав која не зна за границе и мере; љубав која никада не престаје. Има безброј песама, прича, које имају за предмет мајчину љубав према детету.

Уморан и измучен човек у најтежим приликама у животу сећа се Бога, али се сећа и своје мајке.

Сам Господ наш Исус Христос је у току читавог Свог земаљског живота показивао особиту пажњу према Својој Мајци. Тако нам јеванђелист Лука сведочи да је Спаситељ као дечак и младић био послушан и мајци Својој и старцу Јосифу: „И сиће Исус с њима – са Јосифом и Маријом – и дође у Назарет и беше им послушан“ (Лука 2, 51). Касније када је већ био лажно оптужен и разапет на крсту, Го-

спод Христос не заборавља мајку Своју, већ је препоручује бризи Свог ученика Јована: „А кад Исус виде матер и ученика кога љубљаше, рече матери: Жено, ето ти сина! Потом рече ученику: Ето ти матере! И од тога часа узео је ученик к себи“ (Јов. 19, 26-27).

Откуда толика љубав деце према мајци? Отуда, што је мајка својом самопрегорном љубављу ту љубав детињу заслужила! Отуда, што нас је мати учила свему што је добро, лепо, поштено; што нас је учила не само речима, већ и животом својим. Отуда толика љубав према мајци што нас је она љубила нелицемерно: што је данима и ноћима бдила над нашом болесничком постељом; и када смо ми били слаби, она је слабила још више, а када смо јачали и здрављали, њеној срећи није било краја.

Нека је хвала и слава оним мајкама које су, поред бриге за тело и ум детета свога, увек имале пред очима и душу његову; које су ту душу чистиле и оплеменивале благим речима, саветима и примером свога живота у духу Христове науке.

Нека су благословена и сва она деца која примише у ум свој и у срца своја дубоко урезаше сваку мајчину реч и која се научише од мајки својих: благодати, стрпљењу, скромности, доброти и љубави према сваком створу Божијем, а у првом реду љубави према Богу, том највећем добротвору нашем.

МАЈЧИНА ЉУБАВ

Старица, код које сам пробавио два месеца, кад сам у Италији био, врло је лепо приповедала приче. Мени су се нарочито допале њене легенде о постанку цвећа; допале су ми се њихове просте, но у истину праве хришћанске мисли.

Ево шта је она причала о постанку љубичице. Нема сумње, рекла је она, да су и љубичице створене Богом у трећи дан стварања, са осталим биљним царством, али код нас их овде није било, но су се појавиле доцније на овај начин.

Један сиромашан младић, који није знао, ко је и откуда је, западне у рђаво друштво, које га до тамнице а затим и до губилишта доведе. У то време закони су били веома строги за разбојништво на друмовима и младића на смрт осуде. Жалосно је било видети, кад су на губилиште повели готово дечака, који беше веома леп, развијен и бистрог погледа. Гледаоци, а нарочито женскиње, плакаху од жалости.

И једноме грофу паде на ум, да се напаша мало. „Ко ме је жао овог младића, рече он, може га на губилишту замени-ти“. Неки од присутних одмах се уклонише, баш као да су их силом на губилиште хтели повести, а други се насмејаше тој шали. Но, ево, из гомиле изиђе једна

старица и рече: „Ја хоћу да га заменим. Пре десет година нестало ми је сина, и њему је сад осамнаест. Другови с којим је отишао и њега ће до губилишта довести и ради тога да би га Бог сачувао, ја ћу за њега умрети. Али, и ради овог овде ја сам готова умрети, јер ми га је жао као рођеног сина“. И изађе на губилиште.

Грофу беше неугодно да своју реч повлачи и он замену прими. Младић, избежумљен радостју, вину се старици, но у то време из недара његових испале сребрна иконица – медаљон. Старица виде медаљон, побледе, и не рекавши ни речи, весела пође губилишту, рекавши тих две-три речи свештенику. И паде са рамена њезина глава... Ту на том месту, израсле су код нас прве љубичице.

Свештеник је после рекао младићу, да је старица била његова мајка. Она га је познала по медаљону, који му је још у детињству о врат обесила и зато је она умрла весело за свога сина. А он је доцније био честит и поштен човек.

Тако је љубичица, скромни миришља-ви цветић, *израсла из љубави мајчине према сину своме кога је ојкућила крвљу*.

В. Бл.

Један младић је ватрено уверавао своју изабраницу у своју љубав и верност, али је она захтевала од њега да ту своју љубав и делима докаже. Тражила је најпре да јој учини разне поклоне, које је он одмах набављао. На крају је затражила да јој донесе и срце његове мајке. Заслепљен страшћу овај несрећни син дигао је руку на своју остарелу мајку, извадио јој срце, ставио га себи у недра и потрчао девојци да јој га преда. Како је брзо хитао, спотакне се и падне. Топло мајчино срце испадне му из недара, откотрља се далеко од њега и проговори: „Да ли си се повредио сине!“

ПОМИСЛИ

Једном ђаво дође ноћу у Ђелију светог Макарија Александријског и рекне му: „Устани, ава (оче) Макарије, и хајдемо у цркву на богослужење“. А Макарије, пун благодати Божје, разумео је искушење ђавола и одговорио му: „О, лажљивче и ненавидниче добра, какво учешће с тобом може бити у богослужењу, и чега заједничког може бити између тебе и скупа светих?“ На то му је ђаво одговорио: „Зар ти не знаш, Макарије, да без нас не бива ни једне службе црквене и ни једног скупа монашког? Пођи и видећеш наша дела“. „Да ти забрани Господ!“ одговорио му је старац и почео да моли Господа да му открије је ли истина ово што је ђаво рекао. Кад је наступио час поноћног богослужења, он је дошао у цркву и одмах у њој спазио много мале деце, на изглед црне, како се брзо крећу и лете по цркви. У том манастиру био је обичај да један монах чита псалме, а остали седе и слушају. Поред сваког монаха седели су ти прнцићи и подсмевали им се. Некима од њих они су својим прстима додиривали очи, и ови би одмах почели да дремају; пред другима су се појављивали у облику женских прилика; пред трећима су чинили нешто треће. Што су они пред њима представљали, о томе су монаси у себи мислили. Али од неких монаха брзо су се удаљавали, као неком силом одгоњени, и више нису могли да стану пред њих, чак ни да прођу поред њих. А са оним монасима који су били слабог духа и непажљиви према молитви, они су се исмејавали и седели им за вратом. Кад је свети Макарије све то видео, уздахнуо је и из дубине срца завапио Господу да погледа и не отрпи сплетке лукавих духова, непријатеља Његових и наших. По свршетку богослужења, свети Макарије позивао је једног по једног сабрата и свакога питао о чему је мислио за време богослужења, и сваки је откривао своје помисли. Показало се да је сваки мислио о ономе што му је ђаво у циљу исмевања износио пред очи.

*Из Жиџија Свѣиѣх
од о. Јусѣина Појовиѣа*

ХРИСТОС У ДУШИ

Једној великој, али опус-тошеној вароши, сруше-них зидова и поробљеној, ништа не помаже њена величина. Није, дакле, у питању величина града, него ја-чина његових зидова да би одолео непријатељима. Људи наоружани науком, мудрошћу и великим знањем слични су великим градовима. А важно је да ли су они утврђени снагом Духа да у њих не би непријатељи продрли и опустошили их. Мудраци овога света, научени и паметни људи, Аристотел, Платон и Сократ, налили су на велике градове, које су непријатељи разорили.

Сви неуки људи, али са благодаћу, слични су малим градовима, кој су утврђени снагом Крста. А два су узрока зашто и они „отпадају од благодати“ (Гал. 5, 4) или пропадају: или подлежу најезди невоља или се непрекидно подају грешним радостима. Јер синови земље не могу да живе без искушења. На порођају и просјакиња и краљица подједнако пате. И њива сиромаша и њива богаташа не дају плода без потребне кише. Тако и у економији спасења научењак и богаташ могу да овладају благодаћу једино истрајношћу, муком и напором. А такав мора да је хришћански живот. Мед је слadak: не прима ни горко ни отровно. Тако и хришћани остају увек добри ма шта их снашло, добро или зло. Као што каже Господ: „Будите милостиви као што је отац ваш небески“ (Лк. 6, 36), Јер што човека погани, унутра је (Мт. 15, 11). „Из срца излазе зле мисли“, вели Господ. Тако је, дакле, оно што каља човека у његовој унутрашњости.

Дакле унутра, у души је гмизави и пузави дух злобе, вео тмине, стари човек, кога морате свући да би се обукли у небескога, новог човека, у

Христа. Ништа не може човеку споља да напакости, него само зли дух који у срцу живи, станује и снује. Зато мора сваки да избори, најпре, борбу у мислима својим, да би му Христос у срцу засјао.

Св. Макарије Велики

ДУХОВНО САЂЕ

Не хвали се ни успесима а не очајавај ни због погрешака.

Св. Јефрем Сирин

Грешити то је ствар људи; очајавати ствар је ђаволска.

Св. Нил Синајски

Знај, да је демонска мисао, која ће ти рећи: „Где ћеш побећи? Покајање нећеш имати, опроштаја нећеш добити“.

Спасоносна жалост због грехова кад је неумерена постаје опасна.

Изубљен новац – мала је штета; изгубљено време – велика је штета; изгубљен дух (услед чега се долази до очајања) – све је изгубљено.

Нерад нас баца с неба, а очајање нас води у провалију зла.

Златоуст

Сећај се, да је Христос умро за грешнике а не за праведнике.

Св. Исак Сирин

Христос не би имао праведника, кад не би милостиво примао грешнике. Број светих увек се увеличава из броја грешника.

Блажени Августин

Могуће је, могуће је и при последњем издисају угодити Богу! Покајање не зависи од дужине времена, него од усрдности грешника.

Позног покајања нема све дотле, докле човек живи у овом свету.

Св. Тихон Задонски

БРОЈАНИЦЕ

Како се молимо помоћу бројаница?

Поред молитава које се налазе у молитвенику и редовно се читају у одређено доба дана, Црква Христова благосиља својим верницима да све своје молитве могу надопунити или заменити кратким молитавама које се више пута учестало и сабрано понављају. Оне нам омогућавају и помажу да се лакше саберемо умом на саме речи молитве како нам ум неби лутао.

Молитва помоћу бројаница један је од најстаријих начина молитве, који нарочито негују православни монаси. Саме бројанице имају симболички карактер. Обично су црне боје и тиме нас упућују да водимо трезвен и озбиљан живот у непрестаном покајању. Бројанице су исплетене од чисте овчије вуне, што нас подсећа да смо ми словесне овце Доброг Пастира Господа Христа који је сам као Јагањац Господњи пострадао за нас и избавио нас од вечне смрти. Мале бројанице обично имају 33 чворића. Постоје и веће бројанице од по 50, 100 или 300 чворића. По једном старом предању био је један монах који је желео да начини вунену бројаницу да би одбројавао своје молитве, али ђаво му је стално развезивао чвориће које би исплео. Једном му се јавио анђео и научио га да плете чворић који се састоји од седам уплетених крстова. То је један од најкомпликованијих чворова на свету. Овакву бројаницу ђаво није могао да расплете.

Како, дакле, да започнемо молитву? Сабравши мисли, узмемо левом руком куглицу бројанице (или крстић), држећи је лагано између палца и кажипрста. Осенимо се знаком часног крста десном руком и тихо почнемо молитву одбројавајући сваку поједину молитву једним чворићем.

Најуобичајенија молитва којом се молимо „на бројанице“ је *Исусова молишва* која гласи:

Господе, Исусе Христиче, Сине Божји, ѿмилиј ме грешнога!

или у краћем облику:

Господе, Исусе Христиче, ѿмилиј ме!

Исусова молишва је најважнија молитва сваког православног хришћанина. Она

по црквеним правилима може да замени све друге. Будући освећена самим именом Христа Бога, она у наше срце низводи божанску благодат и уноси неисказани душевни мир када се учестало понавља. Многи православни хришћани толико су се навикли на ову молитву да непрестано имају у свом срцу и на уснама име Исуса Христа, па чак и за време сна, јер када се човек навикне на њу честим изговарањем она постаје механизам који се одвија као на пр. процес дисања. Највећа сила ове молитве лежи у самом имену *Исуса Христича*, које изгони из нашег срца сваку смутњу и немир и уноси божански мир.

Поред Исусове молитве оубичајено је да се хришћани моле Пресветог Богородици и светитељима и то на следећи начин:

Пресвјета Богородице сјаси ме грешнога.

Свјетих (име светитеља) моли Бога за мене грешнога.

Помоћу бројанице можемо да се молимо за своје ближње и свој народ и то тако што на првом чворићу бројанице изговоримо следеће речи:

Господе Исусе Христиче ѿмилиј слугу (слуге, слушкињу, народ) свога (име или више имена са списка).; а на осталим чворићима не понављамо име онога за кога се молимо ако их има више, већ говоримо: Господе Исусе Христиче ѿмилиј ѿменујих слуге своје.

Такође можемо да се молимо за упокојене сроднике:

Господе Исусе Христиче ујокој душе уснулих слугу својих (имена).; а даље Господе Исусе Христиче ујокој душе ѿменујих слугу својих.

Монах – молитвеник за цео свет; он плаче за цео свет, и у томе је његово главно дело.

Сћарац Силуан

Када смо сами добро је да изаберемо неко тихо место и да речи молитве говоримо тихо, шапатом. Православни хришћани најчешће се моле стојећи пред иконама и упаљеним кандилом, али можемо да се молимо и седећи или лежећи када смо телесно испрпљени или болесни. Корисно је да се после сваке изговорене молитве прекрстимо. На тај начин се наша пажња лакше веже за речи које изговарамо. Међутим, молитва „на бројанице“ може да се практикује на сваком месту и у свакој ситуацији. У аутобусу, возу, чекаоницама, приликом шетње или чак неког разговора у коме ак-

тивно не учествујемо. Многи хришћани пред спавање осене крстом своју постељу и легну у кревет заједно са бројаницом, тихо се молећи док не засну. Ујутро, када се пробуде, одмах се лате бројанице и тако започну свој дан молитвом.

Веома је корисно одвојити увече пред спавање и ујутро по буђењу одређено време које ћемо посветити молитви „на бројанице“. Апостол Павле нас учи да се „молимо непрестано“. Свакако, када смо у друштву не можемо се молити на исти начин као када смо сами. У том случају не треба привлачити пажњу никаквим „чудноватим“ понашањем, већ напосто ћутећи у себи изговарати молитву пратећи је неприметно покретањем бројанице. Молитва се у себи може сасвим лако вршити покретањем језика при затвореним устима и мисленим праћењем речи молитве.

Приликом молитве „на бројанице“ Свети Оци апсолутно забрањују било какво маштање и замишљање слика. Наша пажња мора искључиво бити сабрана на речи молитве. То се постиже упорним трудом и вежбањем пажње, али и полагањем произношењем речи молитве без журбе да што пре постигнемо одређени број. Бог чује и улишава само ону молитву која се сабрано врши. Ипак, пажњу је тешко одмах постићи и зато се саветује да се молитва и у тренутцима расејаности изговара, јер учесталим понављањем молитве наш ум се постепено навикава на њу и тако се стиче пажња у молитви. Заправо, најбољи начин да се научимо молитви јесте да је понављамо без обзира да ли успевамо да се саберемо или не. Као што кап по кап воде може да издуби и најтврђи камен тако и учесталост молитве без обзира колико нам она још била расејана, може да доведе до чисте и сабране молитве. Бројаница се може у тренутцима када је не користимо држати у цепу, или ако је мала око руке.

Зато, браћо и сестре, прионимо на молитву Господу Исусу Христу и његовим светима за себе и за своје ближње, како бисмо за време овога краткога земаљскога живота задобили божанску благодат *Свјетог Духа*, и удостојили се вечне награде на небесима. Господ је увек са нама, на сваком месту, јер Он нас учи да је царство небеско у нама, у нашим срцима. Дакле, потребно је само да ми увек будемо са Њим кроз *молишву* и друге свете врлине. Немогуће је стећи ни једну хришћанску врлину без благодати Божје, а њу добијамо првенствено молитвом. Зато је *молишва* – *царица врлина* која нас узводи ка самоме Богу и сједињује са Њим.

КРОЗ ТАМНИЧКИ ПРОЗОР

(поруке српском народу из логора Дахау)

Грешили смо, и испаштали смо.

Увредили смо Господа Бога, кажњени смо.

Укаљали смо се сваким неваљалством, опрали смо се крвљу и сузама.

Погазили смо све што је прецима било свето, зато смо били погажени.

Имали смо школу без вере, политику без поштења, војску без родољубља, државу без Божјег благослова. Отуда нам пропаст и школе, и политике, и војске, и државе.

Двадесет година паштили смо се да не будемо своји, зато су нас туђинци поклопили својим мраком.

Двадесет година ругања прецима, што су се привољели царству небескоме, због тога губавог нам царства земаљског губитак. Каквом смо мером мерили Бога и своје претке, тако нам је одмерено.

Ипак, добили смо помиловање. За увреде мислима и речима и делима, за безбројне нечувене увреде Његовог Величанства Цара над царевима, Господа Бога, у току пуних 20 година, били смо осуђени на смрт. Осуда је почела да се извршује. И убијен је сваки осми Србин. Онда је смртна казна ублажена, те смо осуђени на вечиту робију, на вечито робовање у оковима Немаца. Али, кад је земаља српска проврела од крви и суза сиротињераје, кад су славске свеће сужања паљене мршавим рукама и гашене сузама, и кад су молитве српских паћеника покренуле анђеле и светитеље да измоле од Бога милост, тада је Свемилостви понова ублажио казну, па је вечито робијање свео на две године робије. За двадесет година свога злотворнога живота добио је народ српски свега две године робије. Зар то није боговска милост? Зар би се могао наћи на земљи цар који би трпео двадесет година грдње и поруге, па да ипак овако помилује своје псоваче и ругаче? Никад и нигде. Оволика милост доликује само Господу Богу нашем.

Којим путем сада да пођемо? Не онуда, само не онуда, којим смо ходили две деценије.

Шта сада да радимо? Само не оно што смо радили у времену између два Светска рата.

Да не грешимо, те да понова не испаштамо.

Да не вређамо Цара Господа Бога, те да не заслужимо још већу казну, авај, без помиловања.

Да се не каљамо неваљалством, те да се не би морали понова прати својом крвљу и својим сузама.

Да не газимо светиње предака наших, те да не би опет били прегажени.

Нека нам школа буде са вером, политика са поштењем, војска са родољубљем, држава са Божјим благословом.

Нека се сваки врати Богу и себи; нека нико не буде ван Бога и ван себе, да га не би поклопила језива тама туђинска, са лепим именом и шареном одећом.

Нека се свак, ко је српски родољуб, пашти да задобије царство небеско, којим се једино може одржати царство земаљско на дуже време....

... Пропала нам је држава – кажемо: слава ти и хвала Боже! Добијена је држава – кажемо: опет слава ти и хвала Боже! Јер, да нам није пропала она и онаква држава, него да је потрајала још 20 година, пропао би нам народ, и то би тек била права пропаст. Тако нагло се био почео кварити народ, да је срљао неизбежној пропасти. Или пропаст државе или пропаст народа. Бог је ударио благовремено по оном што је јефтиније, да би сачувао оно што је скупле. Пропала је држава, остао је народ. Докле има кућаника биће куће, али ако нестане кућаника, ко ће обавити порушену кућу.

Два зла учини народ у Југославији. Оставише Бога извор воде живе, то је један грех, једно зло – па ископаше бунаре испроваљиване који не држе воду – то је други грех, друго зло. Пастири старешине народне напустили су Христа Бога као вечити свежи здрави извор воде па су почели, по угледу на јеретичке и безбожне народе, да копају суве бунаре и да хватају кишницу. Сухе бунаре називали су они културом и цивилизацијом, или науком или модернизацијом или прогресом или модом или спортом, и тако редом.

Одбацили смо били Христа, зато смо били одбачени од Христа.

Југославија је значила њркос Христџу, њркос Свџтом Сави, њркос Срџиџу, њркос

кос срџској народној џрошлосџи, њркос народној мудросџи, и народном џошџењу, њркос свакој народној свџиџњи – џркос и само џркос. Збоџ џџџа смо имали државу без Христџовџ благџслова, слџбџду без радџсџи, рџџџ без борбе, џрошџџџ без славе, сџџрадџње без џримџера.

Али знајте, и деци својој казујте, да нас је Господ помиловао под пређутним условом, да никад више нећемо оставити Њега, Животворни извор живе воде, нити ћемо, попут јеретика и безбожника, окренувши леђа Христу копати и сухе бунаре о којих људи стоје, чекају и миру од жеђи. И још под условом, да се нико не усуди пркосити Божјим и народним светињама, него да овај народ стане пред заставу Христову и прослави, звучније и стварније, мислима, речима и делима Бога једнога у Тројици, Оца и Сина и Светога Духа, на век века.

Некада се апостол Павле тужио на Јевреје што не живе по Божјем закону, говорећи: *јер се име Божје збоџ вас хули међу незнаџџицима* (Рим. 2, 24). У наше дане рекао би свети Павле јеретџицима и безверницима европским: *име се Христџово због вас хули међу незнаџџицима на све стране, и у Африци, и у Индији и у Китају и по осталима. Јер догађа се оно што је Господ говорио за Јевреје: Гдје гџџ дођџше џсквернише свџџџо име моје* (Језек. 36, 20). Сви незнаџџџимрзе Христа због христџана. Сви га одбацују јер чују од христџана како га се и они сами одричу у име своје културе. А културне и крштене западџаке називају белим џаволима. Трагом тих белих џавола, тих поклџника културе, нових идоџлопоклџника пошџи су и многи синови српски. Одрџчући се Христа они су навукџли гнев Христа на овај светџсавски народ. Због тога смо били бачени у дубину једне мрачне, крџаве и грозне пропасти.

Ако ви Србине желите да опет будете бачени у јџш мрачнију и грознију пропаст, онда знајте да је једини услов за то, да се вратите Христу. Да свуда пребришете реч култура у вашџ земљи и уместџ ње сравите реч Христџос. Јер је српски народ пре 700 година заветџван Христу, и држаџо се свога завета до новијег времена. У новије време почеџ је газити свој завет и одступаџи од Христа. Зато га Бог бије, да га не би убио; предаје га на мучење џљдџима,

да га не би навек предао сатани. Да би се вратио Христу, своме бисеру; своме драгоценом камену, према чијем сјају види се путовати у поноћ као у сред дана, у ропству као у слободи, у несрећи као у срећи.

И то неће бити никакво чудо ако црква пропише молитву против културе као збира свих зала. Јер кад има молитву против гордости, и против мржње и дивљаштва и безбоштва и кривоверства и насиља и грабежи и свакога богохулства и свакога нечовештва, зашто не би имала молитву против културе као збира свих тих зала? Не само да би таква молитва била и оправдана и потребна, него мислимо да би требало одредити један државни молитвени дан у години, кад ће се сав народ са својим старешинама молити Богу и Господу да га спасе од културе.

Јер култура је ново незнабоштво, ново идолопоклонство. Кад се замађијани од ђавола народи спасу од те најновије идолатрије, онда ће тек почети скрушено и уздисајно молити се једноме живоме Богу у Тројици, Оцу и Сину и Светоме Духу.

... Та прођите се поуздања у немоћне и смртне људе. Вратите се Богу живоме, у коме је спасење. Ко вас Србе превари да гурнете Христа Спаситеља на дну своје трпезе и да прва места понудите белосветским охолицима, празноглавцима и сејачима смрти? И хоћете ли се опет дати преварити? Бирајте живот или смрт. И знајте да ако ви опет устанете против Бога за рачун лажних богова „Културе“ устаће и Бог противу вас. И деца ваша тада дрхтећи од страха у пећинама и рупама земаљским познаће славу и величанство Господа Бога, Створитеља и Сведржитеља. Али по скупу цену, скупљу од ваше.

... Говорим о томе зашто је неминован био прошли светски рат и зашто ће још један, и тежи, доћи на свет ако се свет не покори истини.

Свет је одступио од истине. Да не говоримо о незнабожном свету. Хришћански свет је одступио од истине. А кад се за длаку одступи од истине, за километре се одступа од правде и поштења. Хришћански свет је постао дакле неистинит, неправедан и непоштен и то у толикој мери, да је у томе превазишао народе нехришћанске. Због тога је вечна Истина морала пустити страшне потресе, буре и ужасе, да растресу свест људску и очисте је од плеве и лажи.

Ако питате шта ћемо ми радити да се спасемо, одговорићу вам: познајте истину и истина ће вас ослободити од свих зала.

Христос је истина и сведок вечне небесне истине. Познајте Христа. Покажите Христа у животу своме, личном, породичном и друштвеном, и Христос ће вас спасти од свих зала свих злотвора, видљивих и невидљивих.

... Но са Богом се није играти. Кад год се људи као гости за Божјом трпезом сувише обезобразе, мора доћи казна као опомена од стране Домаћина. Две страшне опомене Божје садашњем поколењу то су два последња Светска рата у размаку од двадесет година. Нека хришћански народи клекну пред увређеним Христом и поврате му ону власт, част, славу и пошту која једино Њему припада. Тако чините и ви, браћо православна, ако хоћете да се сачувате од трећег Светског рата страшнијег од оба прошла.

... Ратујте, браћо, против злобе и лажи.

Ратујте против злобе у срцу своме и лажи на језику своме да би спречили нови Светски рат међу народима. То је наука Христова: лекару, излечи прво сам себе. То је метод хришћански: почни од себе. Ма с које друге стране отпочели, нећете успети ништа. Христос Бог вас је томе научио.

... Посилили се људи. Погордили се због дела руку својих; због својих градова,

друмова, железница, пароброда, парних плугова, електричних машина, подземних и подводних и ваздушних машина, погордили се веома. И уздигли себе изнад Бога Свевишњег, и почели обожавати сами себе и своју културу, дела руку својих. Ај, браћо, нови Навуходоносори дигли нас изнад престола Божјега; нови Вавилонци опијени смрдљивим мирисом новог Вавилона. И Бог им узме памет. И полудеше. И поделише се. И ударише једни на друге. И пролише крв без мере и починише безаконја без броја. И баца их Свевишњи у прашумски мрак међу скотове, јер исповедаху да нису од Бога Свевишњег, него род скотовски, зверски и мајмунски. И ево сада се хране храном зверском; пасу траву и нокти им расту као у звериња и у птица. Докле, Господе? Докле се не понизе и не признају као цар Навуходоносор да Свевишњи влада царством људским и да га Он даје коме хоће. Браћо моја, нови Вавилонци били су залудели и нас Србе и од Христа одвојили. Зато сад идемо са повезаном главом и преврћеним ранама. Питање је за нас од животне важности: хоћемо ли и даље са Вавилоном или са Христом? Хоћемо ли са културом или са Богом и душом? Бирајмо, али пазимо да не изберемо јучошње.

... За Европом смо се и ми повели. Због тога смо љуто пострадали. Да ли ћемо се опаметити? Да ли ћемо имати мудрости и храбрости да се вратимо са беспућа на прави пут пре Европе и мимо Европе? То је сад питање живота или смрти пред нама. Пођимо путем отаца наших, нећемо се преварити. Вратимо се правој вери, а одбацимо лажну науку, и нећемо се покајати. Будимо људи, а не мајмуни, и Бог ће нас примити за синове.

... Баш смо ништа пред Богом, Господе Боже наш, баш смо ништа. Ничемо и сушимо се као трава. Као безводни облак разбијамо се. Као цвеће у врту венемо. Као дим и пара извијамо се и ишчезавамо. Као сватови долазимо и пролазимо. Као звуци свирале гласимо се и замукнемо. Као путник коме је дато да викне: Добро јутро! Али ускраћено да каже: Добро вече! Као песма коју песник декламује, па наједном прекине.

Баш смо ништа, Господе Боже наш! Ништа и ништа! Но, зато Ти си све и сва. Сва је пуноћа у Теби. Сва радост у Теби. Ако хоћеш, Господе, помилуј и спаси нас. Амин.

*Владика Николај
ијасано 1944/45.*

СТРАХ ОД СУДА БОЖЈЕГ

Суд Божји заиста постоји. Ако нема суда, онда, судећи по човечански, Бог је неправедан; а ако је неправедан, онда он није Бог; а кад Он није Бог — онда се све одједном руши: нема ни доброга ни злого. Али, постоји суд, жалосни човече! Свети Тихон Задонски каже: Ако би неко седео или стајао, а над његовом главом виси би о танком концу оштар мач, сваки би о њему судио да се налази у великој опасности. Тако над сваким непокајаним грешником виси мач правосуђа и гњева Божјег. Виси над блудницима и прељубочинцима. Виси над лоповима и отимачима. Виси над клеветницима и ругачима. Виси над свештеницима који се не старају о разумним људима, који због греха гину у пропаст. Виси над судијама, који суде по миту и пријатељству а не по правди; Виси над родитељима, који децу своју не уче страху Божјем, него их својим грешним животом кваре; Виси над изелицама и пијаницама, који не посте и Богу се не моле и празнике не празнују; Виси над тврдицама и себичњацима. Виси над врачарима и гатарима и бајалицама, и над онима што децу своју у утроби убијају. Виси најзад над сваким грешником, који својевољно и без страха нарушава закон Божји.

Премудри Соломон каже: Домови незнабожачки раскопаће се, а колибе праведника цветају. Двор Иродов лежи у развалинама, а пећина Витлејемског Младенца Исуса стоји. Круне царске изгубљене су, а кости мученика сачуване су. Палате незнабожачких царева претворене су у гомиле камења и прашине, а пећине испосничке разрасле су се у прекрасне храмове. Златни идоли расути су у ништа, а вериге апостола Петра чувају се као светиња. Силна држава римска сада је само једна прича о мртвацу, док је колиба хришћанска, Црква Света, данас највећа држава на свету. Где су Јевреји, Богоубице? Расути по свету. Где су силни Римљани? У пробу. Где је сила крвавог цара Нерона? Где је успех цара Јулијана одступника од вере? Где је сила великог освајача Калигуле? Где је сила Александра великог? Где је сила Хитлера немачког? Где су те куле високе? Тамо где и кула Вавилонска: под прахом и пепелом, под срамом и проклетством. Дворови фараонски и вавилонски згажени су као мехури, а шатор праведног Аврама зелени се и цвета у вечности. У дан Страшног Суда Божјег небо и земља побећи ће од лица Божјег, а куда ћемо побећи ми грешни? Свети Јефрем сирјанин каже: Велики ће бити страх и трепет у онај

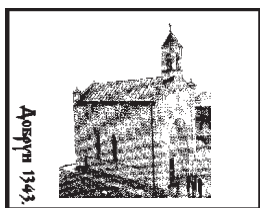
час, кад Господ скупи неумитни суд и отворе се оне страшне књиге, у којима су написане и речи и дела наша, и све што смо мислили да сакријемо од Бога. Велики страх биће тада, велики трепет. Велика невоља какве никад није било, кад анђели полете, трубе засвирају, звезде падају, сунце се замрачи, небеса се савију као књига, земља се усколеба, гробови се отворе, скупе се тела наша и припреме се судови. Пророк Данило сагледао је у визији будући суд, и прпао се. А шта ћемо ми претрпети, кад окусимо саму стварност, када сви предстанемо голи, са бременима својих грехова о врату? Тада ће зуби клеветника бити скршени. Тада ће уста брбљивца бити заграђена огњем. Шта ће нам тада помоћи родитељи? Шта браћа, шта отац и ма-

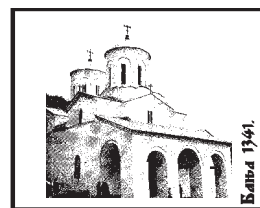
ти, шта пријатељи и суседи, шта цареви и кнежеви, шта судије и адвокати? Где су тада слуге и слушкиње, где накит хаљина, где кицопска обућа, где красно прстење, где свилене хаљине, где масна јела, где раскош намештаја, где раскош злата и сребра, где је изобиље пића и јестива, где су лепа кола, где воћњаци и виногради, где лепа судови и раскошни домови, где изливна пушења, где нагомилане ризнице, где везене постеле, где су они што презиру сиромаше, где су они што сматрају себе за мудре, где су они што пију пиће уз пратњу свирача и гомиле света, где су они што се увек смеју, који не маре за страх Божји? Где ће бити они који говоре: Да једемо и пијемо, јер ћемо сутра умрети? где ће бити они што говоре: Дај ти мени данас, а ти узми сутра? О, како ће се горко кајати, који тако говоре! Како ће уздисати, али неће има-

ти ко да избави. Зато, покајмо се и пожуримо док сунце није достигло запад, док врата нису затворена. Кад наступи ноћ нико више не ради. Кад се трговина прекине, нико више не тргује. Зато, молим вас, пожуримо на покајање, на молитву и на исповест. Те да не би чули укор: „Не познајем вас, идите у вечни огањ приправљен сатани и слугама његовим“. Приближава се дан, када морамо да Му положимо рачун за сав живот свој. Прекратимо смех, да не бисмо горко плакали. Престанемо са раскалашним и блудним животом. Проводимо време у молитвама, у посту, у покајању и у милостивим делима. Покажимо пред Богом да мислимо о дану суда, и да нам је грех омрзнуо. Потрудимо се овде мало, да не бисмо били тамо кажњени

много. Крај је близак, а страх је велик, и нема никога ко би нас ослободио. Сваки ће жалити за време што је рђаво расточио, и неће га наћи. Блажена је душа која дан и ноћ брине како ће у онај Велики Дан, кад све живо стане пред Судију, положити рачун о делима својим. Јер на Страшном Суду судиће нам се не само за зла дела, него и за добра која смо могли учинити а нисмо хтели учинити. Јер Господ говори онима на левој страни: „Гладан бејаш, и не нахранисте ме; жедан бејаш и не напојисте ме“. Суд Божји припремљен је и све је готово. Јеврејска држава обнавља се, и пут Антихристу припрема. А кад се појаве два велика Пророка Енох и Илија, они ће изобличити зла дела демонска и приказати долазак Судије Господа нашега Исуса Христа, и крај овог свету, и ново царство праведника и тешке муке грешника.

ДАБРОВ

ИНФОРМАТОР

Број 3

припрема и уређује протојером-монах Богдан Станишић

ОСВЕЋЕНА ЦРКВА У ВАРДИШТУ

У недељу, 21. јула ове године, у Вардишту је освешћена новосаграђена црква Вазнесења Господњег.

Црква је грађена од 1991. до 1994. године, док је иконостас израђен и постављен 1994. до 1996. године. Мајстор на градњи цркве је госп. Обрад Марковић из Склана.

Народ Вардишта је са изузетном вољом и ентузијазмом помагао радове на цркви и за релативно кратко време саградио храм Божји, у ово тешкоратно време. То је карактеристика храброг и одважног српског народа, да ратује и ствара државу и у исто време гради храмове, све то са вером у Бога и боље сутра.

Када се мало стишала ратна бура, Вардиштанису са радошћу очекивали дан освешћења њихове цркве, која као шарени цвет украшава лепа села на живописним пределима у подножју Златибора и Таре.

Освећење цркве је извршио Високопреосвећени Митрополит Дабробосански Господин Николај. На освешћењу цркве су учествовали протојереји Милојко Топаловић и Саво Брадоњић, протојером. Милосав Видаковић и Богдан Станишић. У продужетку је одслужена Св. Архијерејска литургија уз саслужење јеромонаха Јована из Добруна и свештеника Нике Мојсиловића пароха из Мокрог, Живка Васића и Радмила Гардовића пароха штрбачких. Појали су студенти Духовне академије из Србија.

Части кумства храма прихватио се госп. Саво Арсић и његова супруга Рајка који су приложили цркви знатну суму новца, и тиме потврдили приврженост својој вери и цркви, која врлина краси народ Бијелог Брда одакле кум потиче.

Мноштво верника је са великом пањом и богобојажљивошћу и у исто време духовном радошћу пратило несвакидашњи чин освешћења цркве.

Пред крај Св. Литургије прочитана је повеља која је накнадно постављена у темеље цркве. У повељу су уписани оснивачи храма, свештеници заслужни за градњу цркве и најистакнутији црквени одборници. У Часну тр-пезу су положене честице моштију Св. Мученика српског цара Лазара.

На крају Св. Арх. литургије Његово Високопреосвећенство Господин Николај је одржао врло поучну беседу у којој је дао савете којим путем да иде народ српски и његова омладина, тај пут је пут молитве и живота, пут јеванђелски, Господа Исуса Христа.

После Св. Божје службе прешло се за трпезу љубави. И на овом месту, Митрополит је похвалио народ, црквени одбор те свештеника Милосава Видаковића који је службовао на овој парохији док се градила црква, јеромонахе добрунске о. Калистрата и о. Јована као и о. Драгана Матића садашњег пароха, који су учинили завршне радове на иконостасу и добро организовали ову свечаност. За ручком је председник општине Вишеград, г. Александар Савић поздравио високог госта г. Митрополита, као и остале, изразио радост што је подигнут и освештан први нови храм у Епархији Дабробосанској а у новоствореној Републици Српској. Испред парохијана г. Митрополита је поздравио г. Дејо Јовичић.

На дан освешћења окупило се доста верника и гостију из Вишеграда, Штрбца, Бијелог Брда, Рудог, Мокре Горе и других мјеста.

После неколико тужних ратних година овај збор је разведрио многа лица и улио наду да с Божјом помоћи долазе нова сретнија времена по српски народ и његову цркву.

Тада су многи, давно одсељени одавде, и расути диљем наше земље, после дуго година састали се код своје лепе новосаграђене цркве, која ће бити у славу Бога, а народу на радост и спасење. Народно весеље је настављено у порти цркве до касно увече.

протојером. Милосав Видаковић

СТОГОДИШЊИЦА НОВОГ РУДОГ

Између свих градова у Републици Српској тешко би било наћи град у коме су кућа, ватра и вода имале своју жетву и узеле свој данак као у Рудом, граду поред Лима, између брда Тмора и Варде. Прије сто година у ноћи између 28. и 29. октобра 1896. године, стари град Рудо, чији су темељи постављени 1555. године, однео је набујали Лим.

У црквеним књигама остало је записано: „Ове године 1896. између 28. и 29. октобра, потопа ријека Лим цијело Рудо и црква ова бијаше у води, тако да су све књиге и црквене одежде по води пливале... У цијелом царству било је страдање од воде које ће историја забијелжити“.

Тако је преко ноћи уништен цео један град, прави рај на земљи, како су га описивали путописци. Један број грађана одселио се у Прибој, Нову Варош, Вишеград и друге крајеве, а они који су остали прешли су на десну обалу и почели да граде ново Рудо. Ту су 1908. отпочели градњу нове цркве на земљишту које им је додijелила Аустроугарска влада, а завршили 1912. године, посветивши је светим апостолима Петру и Павлу. У тај новосаграђени свети храм унијете су богослужбене књиге и неколико икона из потопљене цркве Светог Илје, које су спасене приликом потопа 1896. год. Сачуване књиге цркве је даровала Земаљска аустроугарска влада из Мостара.

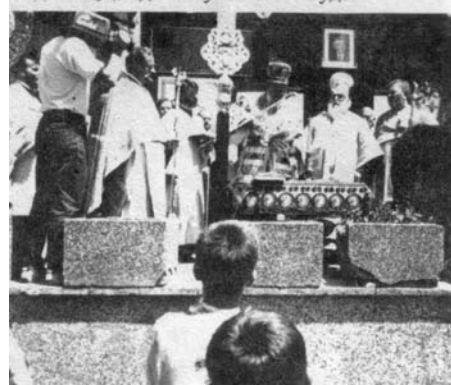
Нови град Рудо имао је своје коби и у последњих сто година, а последњих пет година његови житељи су се, по трећи пут у овоме вијеку, борили за голи опстанак. Дванаестог јула ове године, на Петровдан, прославили су Крсну славу храма и општине и обиљежили стогодишњицу новог Рудог.

Свету Архијерејску Литургију служили су Митрополит Дабробосански Господин Николај и Епископ Милешевски Господин Василије уз

саслужење више свештеника. Одговарао је хор дјецe из Рудог којим је дириговао протојереј Саво Брадоњић, парох руђански.

За вријеме Свете литургије Митрополит Николај говорио је о животу и раду светих апостола Петра и Павла и том приликом је рекао: „Ми данас овдје и уопште у Православној цркви прослављамо два велика светила Православне цркве и два веома велика светила у хору светих апостола, и оних из дванаесторице и оних из седамдесеторице. Свети апостол Павле ће свакога Хришћанина човјека који је кроз свету тајну крштења ушао и постао члан Цркве Христове, назвати апостолом и проповедником ријечи Божије. И ми то ваистину и јесмо. Онда када смо кроз свету тајну крштења ушли у цркву Божију и постали њени чланови дужност нам је да много водимо рачуна о заповестима Христовој: Будите савршени као што је савршен Отац ваш Небески“.

По завршетку Свете литургије обављен је обред резања Славског Колача а затим су следили опход око светог храма и литија кроз град, која се зауставила на градском тргу. Ту је уприличена централна свечаност у знак прославе стогодишњице од настајања новог Рудог.

Била је то прилика да се Руђани зачас осврну уназад, на бурну прошлост која их је увијек и изнова опомињала и поучавала.

„Живот овог града раније и у последњих сто година има своје радости и жалости, своја успињања и падања. Он се замарао и одмарао, сит и гладан био, за сваку прилику у животу пружао је начин поступања, поучавао и поучавао се“, рекао је, између осталог, Митрополит Николај поздрављајући грађане Рудог за вријеме свечане академије.

У поздравној ријечи Митрополит Николај пожелео је житељима Рудог да по вјери и људским врлинама буду онакви какви су били Срби у петнаестом вијеку. Константин Философ их описује као људе на великом гласу: „Храбри су тако, да такви глас у Васељени нико други

нема међу људима. Доброћудни су и у послушности, да им нема равна у свијету. Гдје је потреба, брзи су на послушност, а спори на говор. Гдје је нека противност брзи су на одговор свакоме. Телесном чистотом превазилазе друге народе, а исто тако лаком и светом крвљу. Још су уз то милостиви и дружељубиви људи. Ако би ко од њих осиротио у потребама, остали му дају све потребно, сваком свагда, а не само давањем потребнога но двоструком милостијом... Живот пак у целој тој земљи је као Црква Божија, а не као остали народи који се понашају скотски и против природе. Уређење је код њих молитва, од малог до великог два пута на дан и више“.

„Овакво српско православље желим да има овај град и цела Република Српска. Та је вера на делу, у акцији, вера војинствена. Грци су логичари. Њихов дух је одувек филозофски. Руси су лиричари. Код њих се потврђује осећајност. Код Срба је пре свега и изнад свега Православље дело. Када је реч о вери Срби желе да је виде на делу. Отуда и изрека: Дobar пастир све што каже ином и сам својим потврђује чином“.

Обраћајући се присутнима на централној свечаности, и преносећи им поздраве од државног руководства Републике Српске, подпредседник владе Републике Српске госп. Велибор Остојић је између осталог рекао: „Срећан сам, а исто тако осјећам задовољство и мир, што нас је митрополит Дабробосански благословио и што нам је благословио овај посао који данас радимо“. Потпредседник владе је затим говорио о неколико историјских фаза у развоју Рудог. Прва је трајала петсто, а друга стотину година у којој је створено ново Рудо, која, како је рекао, показује да човек може да надвлада све у природи ако вјерује у Бога.

Последњи период од пет година господин Остојић назвао је годинама нашег препорода духа и свијести, а претходних педесет година означио је као живот у тунелу „кроз који смо морали проћи до слободе“.

О препороду духа и свијести говорио је и министар за образовање, просвјету и културу у влади Републике Српске проф. др Љубомир Зуковић: „Знам да Рудо и Руђани још лече грдне ране које су здобили у овом рату и да уз то трпе многе невоље. Али, убијеђен сам да ће и ваше мјесто а и сва друга мјеста у Републици Српској у слободи много брже да се развија, особито у духовном и културном погледу“.

Поводом обиљежавања стогодишњице новог Рудог председник Скупштине општине господин Војислав Топаловић учрочио је захвалнице заслужним личностима.

Пројонамесник
Ранко М. Билинац

ПРОСЛАВА ВИДОВДАНА НА РОМАНИЈСКОМ КОСОВУ

На дан Светог Вида и Светог Амоса, крсне славе чести-тог кнеза Лазара прије шест вијекова Срби су мученички страдали за вјеру православља. Овај Свети дан – Видовдан, освешћен је витештвом и мучеништом. Због тога српски народ Републике Српске који је потврдио да и данас куца срцем Косовских јунака својим мучеништвом и страдалништвом 30. јуна 1996. године у Сокоцу на достојанствен начин обиљежио је Централну прославу Видовданских свечаности.

Након Видовданског парастоса у храму Св. Илије – Романијској Лазарици, Св. Архиепископ Литургију служили су Његово Високопреосвештенство Митрополит Дабробосански Господин Николај, Његово Преосвештенство Епископ Осјечкопољски Господин Лукијан, Његово Преосвештенство Епископ Далматински Господин Лонгин уз саслужење бројног свештенства.

Тече Литургија, осјећа се присуство Бога, неба. Мајке и вјерне љубе у црини (иако минуше године не скинуше црну мараму), туга и дивно појање, некако су се стопили. Јер туга некако носи покајнички дух, Богу смо ближе јер су нам најдражи и најмилији к Њему отишли и ми смо с њиховим одласком ка Господу пришли ближе небу. Хор дивно поје, владике, свештеници и народ некако су се стопили. Да није тако и у рају? Осјећа се дио раја. Само да што дуже потраје...

По завршетку богослужења, на Војничком гробљу у Сокоцу, одржан је парастос борцима погинулим у овом рату. Послије опхода око цркве и резања Славског колача приређена је Видовданска академија на којој смо чули поздравне ријечи Митрополита Николаја, који је почео дирљивим цитатом везаним за Косово Владике Николаја Велимировића. Отварајући Видовданску академију Митрополит Николај подсјетио је све присутне: Ове године, у каквом-таквом миру, дочекујемо и прослављамо Видовдан. На позорници светских догађања видимо многе значајне личности. Читамо њихове карактеристичне изјаве. У овом немирном времену и у присутности многих немих догађаја, моје се мисли нарочито заустављају на ријечима Ричарда III: „Нека наше снажне мишице буду наша савјест, а мачеви наши закони“. Ово је мисао надčovјека, а шта каже наш Бог – *Свечовјек*. Он неопозиво и храбро свим моћницима света каже: „... који се уздигне понизиће се, а који се понизи уздигнуће се“.

Истичући да је Видовдан највећа слава српског народа, Митрополит Николај је додао: „... он је дан, а не ноћ, он нас напомиње на побједу и васкрсење. Семе Царства Небеског посијано Светим Савом, никло је и бујно порасло велико. Богати плодови тог семена узбрани су на Косову пољу. То није једина Христова и Савина жетва у нашој прошлости, али је пресјајна и јединствена свога рода“. Наглашавајући тежину овог судбоносног времена када се људски животи немјере данима него дјелима, и када се збивају крупни догађаји у којима српски народ није био само посматрач него по нужди и учесник, Митрополит Николај је рекао: „Зато ми имамо право да на себе гледамо као на синове Божијег народа. Исто тако имамо и обавезу, да на остале људе гледамо као на дјецу Божију и све народе као

Свечаност је настављена учешћем хора Св. Новом. Станка из Никшића, ученика основне и ср. школе Соколац, народних гуслара, те побједника Видовданских пјесничких сусрета.

У 14 сати приређен је Славски ручак за госте у хотелу „Романија“. Здравicom Ми-

Испијена лика, стари чика Миле познао ме иако се нисмо видјели десет година. А он увјек исти, сиромах, сирот у тјелу богат у души. Хтјео сам га припитати како је али ме бејаше нешто стиснуло у грудима и изгубих глас. Гледао сам га. Благо се смејао, истрошен, измучен, а остао с Богом, ех, кад би се сви на њега угледали, како је сад још овдје на земљи пресељен на небо. Пита ме како је Чедо, Милош, Душан, отац Павле; рекох, добро, а најрадије бих га загрлио – чика Миле из мог – нашег града – Сарајева.

Божије народе. У свијести и подсвијести цијелог српског народа бруји једна тајанствена нота. На Косову Христос дијели мученичке вијенце, с том нотом српска војска учинила је све предсмртне припреме. Опростила се на дому, причестила на Косову, па пошла под крсним баријацима на крст“.

Ставивши акценат на то да нас је Косово учинило великим народом, Митрополит Николај је рекао: „Опредјеливши се Царству Небеском, Свети кнез Лазар принео је себе и своју војску на олтар Правде. Српски народ западно од Дрине то исто данас чини стицући све више славу у свом страдању, јунаштву и одушевљењу, са великом вером у победу добра и Правде Божије“. Поздрављена аплаузом Митрополит Николај је завршио бесједу.

трополит Николај се захвалио представницима СО Соколац, уваженим гостима, као и свима другим посјетиоцима који су узели учешће у овој свечаности.

Данас, као и прије шест вјекова, подјелено је много мученичких вијенаца, и ово Романијско Косово је синоним побједе и величине. Та побједа је плаћена крвљу српског народа западно од Дрине. По цијену те крви устоличена је Република Српска. А која је та цијена? Без крви се није могла купити, без крви се не може ни предати. Романијским Косовом овековечава се цијена борбе за Републику Српску, јер оно што је за Израил разорени Јерусалимски храм, а за Хришћане Голгота, то је за Србе Косово. Косово је српска најскупља ријеч.

студенти Теологије
Александар Љубинац

У оквиру обиљежавања четрдесет година од смрти Владике Николаја Велимировића, у Србињу је у Духовној академији Св. Василија Острошког 21. и 22. августа одржан дводневни научни скуп под називом

„ВЛАДИКА НИКОЛАЈ У СВОМ И НАШЕМ ВРЕМЕНУ“

Мало ко је од гостију из Српских земаља очекивао овакав топао и срдачан дочек. Сви су били изненађени љубављу и комфором који су им били понуђени а то се одушевљење наставило и у току дводневног рада, јер заиста се имало шта чути из дивних излагања наших врхних теолога и српске интелигенције.

Првог дана, пред почетак рада, служена је Архијерејска литургија коју је служио Митрополит Николај уз саслужење: протођакон Прибислава Симића, протојереја ставрофора Лазара Милина, протосинђела Филарета Мићовића, протојереја Милана Сузића, јеромонаха Михаила Вукчевића, јереја Владимира Вукашиновића и јеромонаха Јована Гардовића.

После Литургије скуп је отпочео молитвом, након које је Митрополит Николај отворио симпозијум обративши се речима:

„Митрополија Дабробосанска, веома је почаствована, да у организацији Српског Сарајевског Универзитета, у Србињу одржавамо симпозиј о Владици Николају Велимировићу.

Почаствовани смо нарочито и због тога, што се овде ради о Архијереју Српске цркве, о човеку који је много радио, урадио, Богу и своме роду са великом љубављу служио. Његово славно и слатко име у српском народу и Српској цркви још ће дуго бити непревазиђено.

Одрекао се овога свијета, избравши безбрачност, послушност и сиромаштво. Колико је год као Архијереј бдио над својом паством, исто толико и више од тога радио је на

књижи и списатељском послу. Он се мучи, предаје себе свакој беди, путује, проповеда, богослужи, поучава народ, за Христа болије и умире у туђини. Ништа од овога његову горућу љубав према Србији, Српској цркви, српској младежи, монаштву, богословском подмладку, речју, великим и малим Србима, није могло потиснути.

Радосни и пуни части, да заједно са Вама, великим поштоваоцима и оценителима, високом оценом Владика Николаја, поново прилазимо његовим богатим духовним изворима, Богу његовом и Богу нашем. Оно о чему ћемо на овом симпозијуму говорити, није ништа друго него духовна глад и жеђ, за још већим знањем и откривањем Владичиног духовног лика, његовог унутрашњег човека.

Плодна је и пространа област Истине, о којој је Владика тако много говорио. У њеном кругу лежи цео морални закон. Она прати сва стања која човек доживи, промени, оплемени, узима и даје. Нема човека под овим небом и на небу, коме Истина не би имала нешто важно да каже. По њој сви путеви будућности наше, ма колико они били различити, сливају се у једну тачку, у Богу, у Истини. Рекао је Господ Христос: „Познаћете Истину и Она ће вас ослободити“. Од чега ослободити? Од религија, од људских философија, од самозваних схватања света, од тираније свих светских заблуда, које се противе Истини, ма под којим именом оне биле и на којем послужавнику понуђене.

Проглашавајући овај симпозиј отвореним, све учеснике радосно по-

здрављамо, изражавамо нашу благодарност и добродошлицу, желећи успех у раду достојан Владике Николаја“.

Затим се за ријеч јавио мр Момчило Крајишник, који је изразио своје задовољство што присуствује једном оваквом скупу и поздравио све присутне.

Пошто је изабрано Радно председништво у саставу: *Мићројолић Николај, Радован Биговић, Лазар Милин, Војислав Максимовић, Мићар Миљановић*, скуп је настављен излагањима учесника а по следећем програму:

1. Митрополит Николај (Мрђа): *Владика Николај Србима о Европи и миру*
2. Проф. др Лазар Милин: *Владика Николај о Европи и миру*
3. Проф. др Никола Кољевић: *Владика Николај и Шекспир*
4. Проф. др Прибислав Симић: *Дојринос Владике Николаја богослужбеном живоју Српске цркве*
5. Проф. др Радован Биговић: *Хришћанска философија Владике Николаја*
6. Проф. др Радомир Батуран: *Метафизичка лирика Владике Николаја*
7. Проф. др Драгољуб Живковић: *Православље и национално биће Срба*
8. Владимир Вукашиновић: *Дођмајско-еџички аспектии Николајева „Сћослова“*

**Митрополит
Николај (Мрђа)**

ВЛАДИКА НИКОЛАЈ (ВЕЛИМИРОВИЋ), СРБИМА О РАТУ И ЕВРОПИ

... Ваљда ништа тако не карактерише човека, као његова написана и објављена реч. Та чудесна и преносна људска мисао, одаслата са добром намером, тј. хришћанском, у својој разумности, смирености и љубави према чо-веку, неодољиво делује на свако пријемчиво срце. Овај у Господу слуга Бога и човека, поучитељ у милости и објаснитељ Божијих заповјести, и после упокојења о себи снажно говори. Тек сада, добија још снажнија крила и махове. Он, дете Божије који се вером познаје, коме је Господ награда покривајући га стално десницом Својом, облачи га у оклоп правде и даје му снагу у борби са безбоштвом. У истини прожет хришћанским идеалима, рекао бих, стиди се свега онога што се данас дешава у његовом Српском народу и шта се дешава са његовим српским народом.

Познато је, да је Филип Македонски једном приликом рекао: „Не постоји град у Атини, кога путем једне лепе хетере или магарца натовареног благом нећу освојити“. Нико међу грчким великашима, па чак и у народу, сем Демостена, није озбиљно схватао ове Филипове речи. Подобно овоме, ни доајен нашег времена Владика Николај, сем ређих покушаја, код људи од пера и науке није проучен ни довољно схваћен. Због тога му до данас није дато место у реду српских великана. Не мислим да то неће доћи, но обратно, јер је ово првенствено посао српских интелектуалаца, а народ српски ће своје учинити и пуно је већ учинио, као и са Св. Савом, још за живота. Желим, да оно што ће се о Владици Николају данас и сутра овде рећи, буде добра потпора да се њему да одговарајуће место што пре.

Искрено речено, мене весели што се у српском народу почело схватати, шта је најглавније и шта нам ваља чинити. Исто тако, што се схвата, попут наших умних

предака, да и најбогатији народи, уколико имају мноштво искварених погледа на Божију стварност неба и земље, ваистину су на рубу пропасти.

1. У вези са овим у делима Владике Николаја има озбиљних упозорења Српском народу. Опомине га, да се првенствено чува од болести од којих болују други народи. Може се исцитати из његових мисли, брига о роду његовом, па као да и он попут древних мудраца о Лукулусовим гозбама и највећим „Бахусовим“ расположењима и теревенкама, проноси по српским земљама мртвачку лобању са натписом „МЕМЕНТО МОРИ“.

Он каже:

„Историја света има само два поглавља: Нехришћанство и Хришћанство, тј. Болест и Исцељење. Морам те (мој српски народе) упозорити, да мој и твој живот нема два поглавља: нехришћанско и хришћанско“?

„Српски народ мора чврсто стати на свој историјски пут служења Богу, и уколико је скренуо мора се повратити на тај пут. Иначе, биће одбачен од Бога као јеврејски народ, па му неће помоћи никакво царство земаљско... Треба да сија као најдоследнији, најизвежбанији и најпрослављенији слуга Христа Бога, и да осталим народима служимо као пример. Ми подвлачимо: најдоследнији, најизвежбанији и најпрослављенији“ (Еп. Николај, Књ.5 стр.682).

Тако говори свет корен и још светија грана из српског стабла, многоплодна и

изабрана, истинити извршитељ Христових заповести.

Он нам је заједничка добит, пастир добри који нас не оставља. Шта његова Црква каже када је реч о њему? „Такви су моје утробе синови, које породих крштењем и одхраних млеком благочашћа, вели. Он посиса млеко Премудрости од Горе високе коју Данило пророк виде и поче се учити страху Господњем од младости своје“.

Заиста је он златна посуда која у себи Божју ману држи. Процвetaо је богато жезал Аронов и Утешитеља привуче псмама молитвеним. Господ га светлоносним учини, те постаде изнад човека по ревности и затоцењу.

2. Његова брига је брига не само за Српски народ, већ свеопшта, па говори и о рату који може задесити и Српски народ.

Нарочито подвлачи: „Безбожан мир је колевка новог рата. Чим нема благослова Бо-жијег, ствара се један неблагословени мир у свету. Узрок будућег рата ће бити безбоштво или отпадништво од Бога“.

Затим даље вели блаженопочивши Владика:

„Говорећи о ратовима, говорим о рату који ће доћи, који ће бити лишен милости, поштења и витештва. Сви ратови који су могли дати надахнуће, бар једном добром песнику или једној доброј песми - идила су према рату који свету престоји. Јер будућим ратом, неће се само победа над противником, него истребљење противника. Потпуно уништење не само бораца него и целе њихове позадине, њихових родитеља, деце, болесника, рањеника, заробљеника, њихових села и градова, стоке и кошева, железница и друмова. Пламен који не мисли и не прави разлику!

Цифре будућег рата, превазилазиће у сваком погледу, осим у погледу поштећених, цифре свих осталих ратова у историји рода људског. У току самог рата биће мобилисани и дечади од 12 година па навише, и многе жене и девојке.

Реквизицијом одузеће се за војне потребе све што позадина буде имала: и последњи во, и последњи коњ, и свако друго живинче, што је за јело или терет, и сва храна, сав новац, сва готовина из свих банака приватних, друштвених и државних, и све драгоцености црква и манастира, одела, посуђе, и све што је од гвожђа, бакра, алуминијума, гуме - али да и не говорим о сребру и злату - приватни телефони, металне пећи, браве са врата и

капија, метални кревети, метални рамови са слика, икона и огледала, речју: све што је од метала, од коже, од платна, од каучука, или од ма каквог материјала који буде нужен рату и ратницима.

Старци и старице са ситном децом и богаљима, остаће у празним хладним кућама, са амбаром и салашом испражњеним, без обуће, без каиша, без посуђа, без плуга и мотике, без ножа и кашике. У кућама забрањеним, - гладни људи биће у опасности од гладних зверова. Травицу ће чупати, где је још буде преостало од огња ратнога, грестиће земљу и скидати кору...

Једна нарочита карактеристика будућег рата биће безидејност свих зараћених страна и међусобно неповерење међу војницима под истом заставом. Јер тај рат неће се уствари водити у име вере, ни у име слободе, нити у име отаџбине и нације, мада ће се то истицати као гесла - него у ствари само у име мржње, освете, отмице и грабежи.

Но тешко је језиком описати ону бурну и страшну ноћ испуњену злочиним, ужасом и хаосом, у коју Европа са Америком гредећи вуку сав остали свет.

3. Рекавши све ово о будућем рату и поменувши у њега ушлетену Европу каже: „Ја не страхујем за судбу Индије и Кине. Ја страхујем за судбину Европе. Пропаће као Капернаум. И тамо где су поносите куле биће мравињаци. Где су њени булевари, биће трњаци и змијањаци. И тако где је сада срамно кликтање против Христа, биће букање буљина и врисак шакала. Европа врше, врше, па кад оврше, она помеша кукољ и пшеницу, па обоје избади из гумна“.

Нажалост: „Кад мишљаше Европа да је културна, она подивља. И кад мишљаше да све зна, она оглупи. И кад мишљаше да је врло јака она беше ништавна као паучина“.

И још нешто благоупокојени Владика нагласи:

„Када се Бонапарта насмејао светињама у Кремљу, и када се Пије непогрешивим прогласио, и када је Ниче јавно почео своју службу Антихристу - тада је сунце помрчало на небу Европе. Не једно, него да их је било хиљаду, помрачили би се од туге и срамоте. Јер где чуда, што свет није видео: опет цар, атеист понтифекс и атеист филозоф. Осамнаести век је век Пилатов, осудио је Христа на смрт. Деветнаести век је век Кајафин, распео је Христа поново, а двадесети век је век Синедриона, састављен од Јуда крштених и Јуда некрштених“. Дакле, као што Ахав здружи лаж, крв

и грабеж, тако и Европа почини безброј безаконја - зала и нечовештва, све у име културе, човечности, права човека и другог. Она роди три зла детета: дарвинизам, ничеизам и марксизам, која су захваљујући умним људима запалила цео свет. То је Европина раздешена клавијатура духа, уређена човека ради.

Тако свети Владика, над овом јадном Европом, као пророк Јеремија што је некад нарицао над зидинама Јерусалима: „Сви који овуда пролазите погледајте и видите, имали бола какав је мој бол“, каже: „Од метања камена гњева градови пропадају. На тебе ће узнегодовати вода морска. Реке ће те нагло потопити. Супроставиће ти се дух силе. Опустошиће ти сву земљу безаконјем, а злочинствора зориће престоле моћних. Слушајте цареве и разумите: упознајте судије крајева земаљских, чујте ви који управљате мноштвом и величате се силом народа: Држава вам је од Господа дата, а сила од Вишњег“.

Из овога следи, Владика Николај је целог живота плео венац од „Славе Христове“ а не људске. Венац достојанства у Христу, уместо ужета Јудиног око врата свог и других.

Овде се намеће закључак, његов књижевни рад одређен је само једним одушевљењем, једном жељом и језиком: Богом и Богочовеком. Њему је стран релативизам, тај живи песак издробљеног човечјег и човечанског бића, тј. пут беспућа и неравнотежености духа. Код њега, на свим путевима стоји Крст, дар неба земљи, дар Бога човеку, прва жалост и последња радост. Код њега приоритет има не човекољубивост него одређеност, не кућа на песку, него на камену, не лавиринт него свети Дом, не човек него Бог...

Лазар Милин

ВЛАДИКА НИКОЛАЈ КАО ПРАВОСЛАВНИ АПОЛОГЕТ

Владика Николај је многоструко велика личност. О другим аспектима њего-

ве величине говориће одговарајући стручњаци. Ја бих се усудио да кажем само неколико речи о владци Николају као апологету православља. Знам да ми се може упутити примедба владика Николај није написао никакав апологетски систем. Чак ни обичан уџбеник апологетике. Ту би ми примедбу, можда, поставио и сам владика, па према томе испада да се о њему не може говорити као о каквом апологету.

Ја тај приговор не прихватам, па макар долазио и од самог владике. Владика заиста није био *апологетичар*, то јест писац уџбеника апологетике, али је и без тога ипак био *апологет* православља. Јер, шта значи реч апологет? Та реч означава човека који брани веру...

... Једном је владика Николај, још као Епископ Охридски, држао у Сремским Карловцима предавање, и одговарао на питања присутних. Неко га упита: Владика какав је рај? Владика одговори: Ја сам у Карловце дошао из Охрида, а не из раја.

Владика Николај је био апологет не само својом личношћу него баш и са својим списима. Иако његова писана дела не представљају неки апологетски систем или уџбеник - као што сам претходно већ рекао - ипак се из његових дела може истакнути скоро читав апологетски систем. Покушаћу да вам овде прикажем бар само једну могућу скицу његове апологетике.

...Пре свега, споменимо главни принцип његове апологетике. Ја бих рекао да главни принцип његове апологетике гласи: држи се искуства и чињеница, а одбади од себе сваку празну фразеологију и паролштво. Други, исто толико важан принцип гласи: Буди логичан и јасан, а немој бежати у некакву маглу тајанствености и неразума да би тиме тобож одбранио религију од разних приговора и напада. Илустрације ради, ево неколико примера.

... Основна теза сваке апологетике је - стеда се Бог стара о спасењу људи. То Божије старање о спасењу човека изражено је најизразитије у Библији. Али, не само у Библији, него и у свакидашњем животу људи. И ту тезу владика доказује чињеницама из живота и свакидашње стварности. То он доказује примерима које је изнео у књизи „Символи и сигнали“. Ево само једног примера из те књиге: Шта су звери и отровне животиње? Оне су слике и симболи наших смртних грехова. Јер, као што оне убијају тело, тако и смртни велики греси убијају људску душу. Ево још једног примера који сам чуо слушају-

ћи његову проповед у Покрово-Богородичној цркви у Београду једне фебруарске недеље далеке 1935. год., кад је пао изузетно обилан снег.

Владика почиње: „Жале ми се Београђани на снег. Газде не могу да протерају своје аутомобиле, а сиротиња не може да иде боса по снегу. А ја им кажем – вели владика – знате ли ви да је снег велика књига која нас учи основним истинама наше вере? Свакако знате да је снег постао од воде, као и пара. Три на изглед физички различите ствари имају хемијски исту суштину. Од воде се рађа снег, а исходи пара, као што се у јединственој суштини Свете Тројице од Оца рађа Син а исходи Дух Свети. Три су лица, а једна суштина, а на земљи три физичка предмета, а једна хемијска суштина – H_2O .

Осим тога, снег је слика и символ наше моралне чистоте. Он настаје испаравањем водене паре из прљавих бара и каљуга и помијара, али се диже у небеске висине и тако постаје чист и бео. Тако и људска душа кад се диже из каљуге светских греха у божанске висине, постаје чиста и бела. А чиме се она диже у висине? Смирењем и понизношћу, јер тако каже еванђеље: *Који се понизује, подићи ће се*“.

Да се Бог стара о нама не само кроз симболе и сигнале, него и кроз конкретне доживљаје људи, то владика доказује опет чињеницама. У ту сврху је написао књигу, у којој је прикупио мноштво конкретних примера како се Бог брине о нама, и те примере упоредио са библијским. Зато је и дао књизи наслов „Емануил“, што значи „С нама Бог“.

Ево још једног примера како владика Николај ослањајући се на чињеницу Божјег натприродног откривења наглашава логичку предност и већу вероватност библијске догме да је свет Божја творевина, пред разним хипотезама и теоријама људске науке, које једна другу сваки час смењују. У књизи „Нове беседе под Гором“ он наводи овакву слику:

Замислите да путујете кроз густу шуму и избијете на обалу неке реке. Ту затекнете групу учених људи како посматрају и испитују песак, шљунак, шкољке, фосиле и остали речни нанос, па се труде да одгоне где је извор и ушће тереке. Туда наиђе чобанчеса својим стадом и рече им: Ја знам где је извор и увор те реке. Откуд ти знаш, рекоше му научници? Па ја сам био и на извору и на увору реке. Ко ме бисте – пита владика – више веровали, да ли овим ученим твор-

цима разних хипотеза, или овоме чобанчету очевидцу?

... Да ли има доказа за постојање Божје? То је једно врло важно апологетско питање. Разни философи и теолози различито и одговарају на то питање. Многи протестантски теолози, заступајући Лутерову тезу да је разум најмилија наложника сатанина, тврде да не постоје никакви докази о постојању Божјем, и да је вера у Бога чист ризик, скок у помрчину. Има чак и православних теолога који несвесно секундирју тој тези.

А шта каже Владика Николај? Ако отворимо његову студију „Религија Његошева“ и у њој чланак „Теологија Његошева“, видећемо: „Теологија значи говор о Богу. Теологија је, отуда, све или ништа. Цела природа и надприрода и подприрода – све је теологија; цео човек и сваки део на њему јесте теологија; цела ливада и сваки цвет у њој јесте теологија; Сириус и Млечни пут, небуле и метеори – теологија; Дунав и Копаноник, море и поларна светлост – теологија; историја планета и историја људи, историја радиоларија и историја сваког лептира, и сваког зрна песска и сваке капи воде и сваког зрака светлости – теологија. Ако цела природа није теологија, онда теологија није ништа, или природа није ништа... Погледајте љиљане пољске, и ако вам они ништа не кажу о Богу, неће вам то казати ни сва раскош богатства и ума Соломонова“.

... Не смем прећутати само још један пример владичине логичности у објашњавању божанских тајни. Не пориче владика постојање тајни. Напротив, он много пута наглашава да је пуна природа, а још више натприрода божанских тајни. Али то за њега није разлог да се у објашњавању тих тајни не послужи разумом и логиком, бар онолико колико је Бог дао човеку разумних способности. Уосталом и по хришћанском катихизису разум је дар Божји човеку, а и црквене песме кажу да Дух Свети даје људима разум и премудрост.

... Владика каже: Живот човечанства преноси се црвеном реком крви са генерације на генерацију. По тој црвеној реци крви тече црна струја греха носећи собом смрт. Ко нас може избавити од те црне смртне струје греха? Само онај који је изнад греха и смрти. Који није утонуо у ту струју. А то не може бити ни анђео, ни човек који је рођен од крви и меса, него само Онај који је рођен од Духа Светога и пречисте Богородице. А то је Богочовек Исус Христос...

Никола Кољевић

ВЛАДИКА НИКОЛАЈ И ШЕКСПИР

... Наш Владика је открио код Шекспира нешто чега код његовог рођеног и најмилијег словенског генија нема. Проповједници и реформатори, патници и сапатници, словенски великани су, каже Владика, „сломљена срца, скршена огледала, предани вапају и молитви за милосрдјем, испуњени вјером да „људска срећа лежи иза првог брда које дијели нашу генерацију од будућности“. А Шекспир није проповједао и вапио већ расвјетљавао. И у Библији и код Шекспира, најбоље су сцене које илуструју: „Ово је Давид, а оно Савле - бирај! Ово Антонио, оно је Шајлок - бирај! Толстој је иза себе оставио секту као и сви учитељи који проповједају директно и свјесно, ангажовано. Шекспир није иза себе оставио секту, већ Човјечанство...“

Шекспир је то успио тако што је био, по Николајевим ријечима, „човјек са музиком у себи“. И код њега правда увјек побјеђује, али тек на крају. Испуњава се симболика пророчанства. Бирнамска шума долази у Магбетов Дансинејн и магбетовско зло је затрло бар на парчету шкотске земље. Честити Фортинбрас на крају Хамлета побједнички ступа на сцену. Али у међувремену су и прави и криви, и најбољи и најгори, морали да страдају. Умјесто да окрене леђа видљивом и дејственом злу, Шекспир показује до којих монструозних размера зло може да израсте. Али колико постепено толико и упорно показује како зло трује и изворе своје моћи. У исти мах, нарастање зла и обичне људе, чак и неодлучне попут Хамлета, доводи до тачке неизбјежног одређења за добро и силовиту акцију. Као да човјекова разапетост у слободи избора постаје и лапша и очигледнија у судару с испољеном монструозношћу зла. Зато је Шекспир за Николаја „најздравији гениј у историји, најздравији и са највећом унутарњом хармонијом“. То је та Шекспирова „музика у себи“ о којој говори Владика. Шекспир се

никада не зауставља на једној слици, или у једном тоналитету муке и зла не подлеже вапају нити апсолутизује илизију брзог рјешења. Он једноставно открива да ни зло није „једно биће у божијој башти“ и драмским контрапунктом настоји да га супростави или бар доведе у додир са другим, разнобојним и често супротним силама.

... Владичина похвала Шекспиру у ствари открива његову визију Свечовјека као најопштијег општежитеља који све постојеће - будући да је Творчево дјело - сматра својим удјелом и која је најнеразумљивије, а срцу и духу најнеприхватљивије.

Међу бројним „Молитвама на језеру“ тада епископа охридског Николаја, подубини и оригиналности основне мисли једнако као по свечовјечној ширини прихватања најтеже прихватљивог, издваја се молитва за непријатеље која почиње следећим ријечима:

Благослови непријатеље моје, Господе. И ја их благосиљама и не кунем. Непријатељи су ме више гурнули Теби у наручје него пријатељи. Пријатељи су ме везивали за земљу, непријатељи су ме дрешили од земље и рушили сва моја надања у земљу...

... Само онај мрзи непријатеље, ко не зна, да непријатељи нису непријатељи но сурови пријатељи...

Можда би човјек могао рећи: зар није аскеза као битка са самим собом, или нижим у себи довољна, зар су непријатељи доиста неопходни да човјек не огрезне у земаљском самозадовољству?

Али одговор није само у томе да никакав аскетизам не може бити толико суров као истински непријатељ. Одговор је и дубљи и једноставнији у исти мах. Аскеза је одлука и опредјељење. А непријатељи и зло које нам чине једноставно постоје, бивствују и дјелују, хтјели ми то или не.

Немогуће је знати да ли је ова молитва никла из Владичине душе као неки далеки одсјај његовог дивљења Шекспиру. Или је можда овакав молитвени крик знак саме Николајеве свечовјечности којој је Шекспир једноставно био близак као род рођени.

Све је то свеједно осим једног. Шекспир је био умјетник који је створио свечовјечанска драмска дјела. Али зато је наш Владика био духовник који човјековог мучитеља није са стране расвјетљавао, већ се чак молио и за смисао његовог постојања на свијету, тражећи у свему пут, макар и најтрновитији, ка Свевишњем, стазама свега постојећег и од њега створеног.

Радомир Батуран

КА МИРУ И ПУНОЋИ (Метафизичка лирика Владике Николаја)

... Молитве на Језеру Николаја Велимировића могу се само читати молитвено: у ритму и тону молитвеним, с мелодијом молитвеном и кроз језичку слику молитвене духовне комуникације контемплативног песника и духовника са Богом. Отуда овог песника и његове псалме-молитве ми огреховљени данас ишчитавамо и доживљавамо као духовно огњиште „на коме се прозебли скепсом и маловерјем кравимо и загревамо“, како је добро приметио Јустин Поповић. По њему је Владика Николај „чудотворац молитвених ритмова“. Он је песник безграничне Вечности или, још боље, како ава Јустин интимистички сведочи: „Он је канал којим Вечност излази у душу моју и којим душа моја улази у Вечност. Он појачава осећање моје личне бесмртности до личне вечности, и ја се осећам странцем у свету, а домаћин у Вечности“.

... Књига Молитве на Језеру Владике Николаја живо је врело метафизичке поезије и у његовом и у нашем времену. И када су мање поезија, а више проповед, његове песме нису без свевремености:

„Они који воде народ, не воде нешто га заводе, - ишаћеш чинићи с њима, Господе мој? Завађају народ ради своје користи, и кад се народ збуди и узбуди, они се измичу са властии и у миру једу излагану добии. Криве своје прошивнике, а иду сјазама њиховим. Од њихове галаме мударца не долази до речи“.

(LXXXV, стп.132)

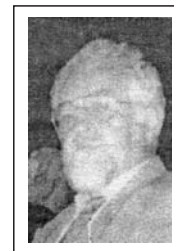
Или: *„Сјошину насилника и трчилажа дижу се прошив праведника и радују се, кад му сјећну грло, да не говори...“*

(LXXXII, стп.135)

Препознајемоли оне који „заводе свој народ и завађују га ради своје користи“ и „трчилаже“ у свом времену?

Молитве Владике Николаја грађене су по свим поетичким захтевима библијске реторике и хришћанског религиозног песништва. Упитне су и узвичне интонације, са доста апострофа, анафора, укротене емоције рам-мотивима и реторским питањима. Али његови псалми осавремењени су лексиком, синтаксом и стилским обртима српског међуратног модерног песништва. Николајева лирика истепана је у топосу православне молитве: разгаљујуће саосећајно, анђеоски топло, жртвенички предано, онако како само тепају стари добри учитељи и чувари стада божијег. Из тог говора архетипски трепере и лелујају се „иконице сјећања“ и „угарци памћења“ који преносе бруј и хук векова, како би рекао овдашњи псалмопевац из Манастира Пиве.

Владика Николај Велимировић писао је Молитве на Језеру у Охриду 1921/22. године. Зато ове песме носе и печат поднебља и времена. То су елегиче на водама и поезија у прози која кореспондира са одсјајем сунца, измаглицама и сенкама на божанским миром језера. То су интимистичке исповести скрушеног верника и интелектуалистичка запитаност пророка; истовремено метафизички свет парадоксалних маргиналија и универзалија. Сличним манирима поезије у прози нису могли одолети ни његови савременици: Јован Дучић, Иво Андрић и Растко Петровић. Успео је то амалгам православне молитве, Тагорине опојне меланхолије и енглеског белог стиха. И кад су Николајево молитве толико разгаљујуће да нам и сузе потекну, мисао им је оптимистичка јер нас у њима песник води „ка светлости и радости / ка миру и пуноћи“.

Драгољуб Живковић

ПРАВОСЛАВЉЕ И НАЦИОНАЛНО БИЋЕ СРБА

Огромна је одговорност сваког човека који настоји да промишља неки проблем на трагу дела Владике Николаја

Велимировића. Ради се о човеку који после Светога Саве и Његоша стоји на престоу мудрости и то како оне хришћанске, православне тако и оне философске и националне. Владика Николај је толико многострука личност, толико богата религијом, знањем, умношћу, добротом, далековидношћу, да он и његово дело представљају одавно једну целу духовну институцију која ће вековима бити истраживана као непресушно врело божанске мудрости толико потребна сваком човеку, посебно српској браћи дијем света. Надајмо се да ће његова мисао улазити у душе наших људи, да ће их оплеменили, уразумити, оспособити да далеко боље решавају темељна питања свога живота.

Владика Николај Велимировић је и својим животом и својим делом давно заслужио да се установе Николајеви дани у свим српским срединама. Отуда организатори овога скупа заслужују све похвале и поштовање са надом да ће то бити стварни почетак духовно-религиозног препорода српског народа.

Питајући се како би и са чим би требало започети ово веома скромно размисљање о неким темама из дела Владике Николаја, дошао сам до уверења да треба што више користити мисли Владике. А он каже: „Потребно је, увек је веома потребно за сваког човека, удубити се у душевни живот других људи јер се може рећи далеко непогрешније да један човек онолико људи вреди колико људи истински познаје, тј. колико је туђих душевних драма својом душом преживео а не колико језика говори. Човеку се на тај начин боље него и на који други, шире ум и срце. Човек се тако научи да разуме и љуби друге људе; и најзад, само тако остаје за човека вазда интересантан“. (Увод у „Религију Његошеву“, стр. IV/VII).

Дакле, човек вреди онолико људи колико је туђих драма у себи преживео! Ето већ нам на почетку учења о човеку, мудри Владика Николај нуди нешто што је свим супротно официјелној мисли, супротно свету отуђености и међусобног презирања људи, свету у коме је „човек човеку вук“. Дакле, разумевање људи као основна претпоставка љубави међу људима, произилази из способности да душевну и људску драму других људи проживимо, осетимо, у себи на што аутентичнији начин репродукујемо, а то у суштини значи доживимо као властиту драму. Срби из Републике Српске најбоље знају шта то значи. Шта значи кад њи-

хову драму мало ко разуме, доживљава а шта значи кад је уопште не разуме и не доживљава а ипак о тој драми и тим људима одлучује? Срце и ум људи који „решавају“ њихову драму је далеко ван даме. Она се њих не тиче. Она је нека врста њихове политичке игре, вештине, шансе да прикупе гласове за наставак или доношење до власти. Од њих је далеко правило које нам нуди Владика Николај.

... Владика Николај је не само својим писаним делима, него и самим непосредним животом био велики човек. Да то илуструјемо само неким примерима. Његов ученик, Архимандрит Јован Радосављевић у једној сјајној књизи „Живот и страдање Жиче и Студнице“, која је објављена прошле године, будући да га је од-

лично познавао као његов ученик и саборац у Жичи, наводи следеће: „На наткасни поред кревета, сем лампе, Владика Николај је имао две-три фруле и две-три двојенице, разних величина, а на зиду окачене гусле. Владика је знао врло лепо да свира на све ове на- родне инструменте... Кад би се уморио од писања, у паузи док чека кафу, или после обода, могле би се чути из његове собе гусле, двојенице и фрула, као неке црквене или духовне песме“. (стр.103) Владика је не само знао свирати, него и компоновати и писати духовне песме. Оставио је иза себе многе духовне песме које се певају и слушају са посебним осећањем узвишености и љубави према српству.

Владика Николај је знао и веома добро цртати. Затим је основао велики број дечјих обданишта у црквеним портама, обновио је или подигао многе манастире и цркве.

Био је веома строг у захтевима, у одржавању реда и обавеза али и веома благ човек из чијег бића је просто исијавала доброта.

Као Владика Жички дочекао је II светски рат у Краљеву. Како се понео у часу тог великог страдања српског народа, поготово када су Немци донели одлуку да за сваког Немца стрељају 100 Срба?

Пре тага догађаја, још за време мартовских дана 1941. год. Владика је био потпуно свестанда долазе драматичнија за српски народ. Он позива своје вернике и цео народ на „Корекцију, Концентрацију и Нормализацију“ појачаном јеванђелском молитвом и „националном делатношћу“ тј. слогом.

Нова Влада, изабрана после 27. марта, тражи од Патријарха Гаврила и Владике Николаја да оду из земље, као што је то она учинила. Владика Николај одговара Патријарху Гаврилу да он „жели да остане у земљи и дели судбину свога народа“ (Исто, стр. 131). И тако је и урадио. Дакле, увек са својим народом, са његовом патњом и драмом, са његовим искушењима. То је за њега била суштина јеванђелског и националног позива. Јасно, да та његова одлука није могла утицати на историјске токове, који су следили, али су утицали на понашање народа и живот владике.

На вест о хапшењу и стрељању српског народа у Краљеву, владика, који је био интерниран тада у манастир Љубостињу под контролом, тражи да оде у Крушевац и замоли тадашњу немачку власт да га пусти да оде до Краљева. Кад је добио ту дозволу, одлази право у канцеларију немачког официра Алфонса Мацијевича, команданта за стрељање Срба. Кад му је овај понудио столицу да седне владика је одговорио: „Роб пред господарем не седи, поготово не онда када његов народ као робље масовно и невино страда“. То је веома разљутило немачког официра и владичи је наређено да изађе напоље. По речима Јустина Поповића, владика је тада рекао: „Ево мене испред мога народа, моје пастве. Ви стрељате моју децу по Краљеву, зато сам дошао да мене прво стрељате, па онда њих“. Међутим, немачком официру се учинило веома опасним да стреља владика и одмах је наредио да се силом врати у Љубостињу.

Боже, колико је ово понашање Владике Николаја различито од понашања многих српских вођа народа који су мирно седели у својим фотељама док је њихов народ страдао? И не само то. Са осмехом, радошћу и свим почастима су примани највећи зликовци над српским народом. Чак је и Начелник Генералштаба ЈВ до тог степена понижења ишао да је убицама, француским пилотима, одао почаст као херојима рата! Све је постало толико извитоперено, наопако, сулудо, да се преговара са највећим стратезима ликвидирања Срба о предаји српских вођа који су се супротставили злочинима над Србима?!...

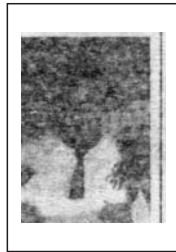
*

У наставку је промовисана нова књига Драгана Суботића у издању „Нове Искре“: „Владика Николај и Богомољачки покрет“. У помоцији су учествовали директор „Нове Искре“ Љиљана Поњавић, аутор Драган Суботић и уредник књиге З. Павловић.

* * * *

Другог дана рада Св. Архијерејску литургију је служио Епископ Зворничкотузлански Господин Василије са свештенством и монаштвом. После Литургије рад скупа је наставаљен излагањима осталих пријављених учесника.

1. Проф. др Војислав Максимовић:
Владика Николај и сарајевски Срби
2. Проф. др Петар Милосављевић:
Симболи и сигнали Владике Николаја
3. Проф. др Митар Милановић:
Могућности идеологије јуче, данас, сјутра
4. Проф. др Драган Суботић:
Владика Николај и православни богомољачки покрет
5. Мр Мирјана Влаисављевић:
Дух Србије између Истока и Запада
6. Проф. др Атанасије Јефтић:
Косовска мисао и опредељење епископа Николаја

Драган Суботић

ОБНОВА ДУХОВНОСТИ СРПСКОГ НАРОДА (Богомољачки покрет у Србији 1920-1941.)

Богомољачки покрет представља особену појаву у историји духовности српског народа. Појавио се у време најбруталнијег продора секуларизације у српском грађанском друштву крајем 19. и почетком 20. века, у доба појаве атеизације и бољшевизације које ће у историји српског народа у овом веку оставити дубоке ожиљке у националном бићу Срба.

Зачеци богомољачког покрета називу се већ у првој деценији 20. века, када у Београду бораве представници Хришћанске заједнице младих људи, а на Универзитету у Београду оснива се подмладак овог међународног удружења за ширење еванђелске поруке међу младим људима, који се обраћају искрено и свим бићем Господу а преданији су у молитви, за разлику од осталих верника.

Ђоко Слијепчевић у књизи „Историја српске православне цркве“ (Књ. 2. Београд, 1990.) записао је за богомољачки покрет који се доста снажно развијао у времену између Првог и Другог светског рата да се „...зародио и био још много раније у нашем народу. Богомољаца је било и међу српским војницима на солунском фронту...“ Још од тада Епископ Николај почиње да записује чудесне појаве у српском народу које ће неколико деценија касније, преточити у књигу „Диван“ (Њу-јорк, 1952.), као сведочанство о богомољачком покрету у српском народу.

... Од почетка оснивања, богомољачки покрет је, највећу подршку имао од Епископа Николаја Велимировића. Веч 1921. године у познатом тексту „Не одбацујте их“, публикованом у Гласнику Православне Цркве у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, Николај вели да религиозни покрет не постоји међу западном интелигенцијом, тамо је реч о спиритуализму, као ни у Русији, а ни међу

интелигенцијом у Србији, која је модернистички оријентисана према Западној Европи за коју је Јустин Поповић још средином 20-их година утврдио да је огрезла у хуманизму, рационализму и декаденцији. Уместо православног Богочовека словенског свечовека, влада Човекобог чије је врховно свемирло и вредност у Риму у виду непогрешивог папе божијег намесника на земљи.

Насупрот томе, епископ охридски, Николај, вели: „Једини озбиљан, спонтан и потпуно идеалистичан покрет на пољу религије у нашој земљи јесте покрет богомољачки. Ко су богомољци? То су још неизбројани неорганизовани људи и жене, од Чуруга до Битоља, на хиљаде и хиљаде њих, који најсрдачније посте и моле се Богу, недељу празнују и причешћују се, проповедају покајање и скори долазак Спаситељев. Неки од њих тумаче снове и знаке. Неки остављају кућу и породицу и одлазе у монаштво. Ословљавају се са „браћом“ и „сестрама“. На богослужења долазе у групама. На богослужењима клече и уздишу, целивају крст и иконе...“

Завршавајући овај невелики текст Николај ће поручити свештеницима и монасима: „... Старајте се дакле, да разумете богомољце. Уздржите се од бацања каменом на њих, јер можете лако ударити Христа... Не одбацујте их да они вас не одбаце“.

... Уочи рата богомољци су се молилама и постовима и смерним, хришћанским животом молили за мир у свету, а Николај је у својој књижици „Рат и библија“ проричући видео надоласећу ратну катаклизму и уништавање читавих народа.

О томе је говорио и на годишњим саборима, упозоравајући православне вернике да им највећа опасност прети од безбожничке, атеистичке идеологије бољшевизма, који је на искушење ставио никог другог до – православне народе.

Али, све је било касно! У априлском рату, нестала је Краљевина Југославија, а црквену јерархију Немци и усташе су прогањали, хапсили и убијали.

Епископ Николај је заједно са Патријархом Гаврилом (Дожићем), заточен у Војловици, Љубостињу, а касније и у концентрационом логору Дахау у Немачкој, док су богомољци убијани и злостављани од стране свих војски које су ходале окупираном и раскомаданом земљом.

После 1945. год. нова власт нерадо је гледала на активности богомољачког покрета. И поред свих недаћа, наступа бор-

беног атеизма, али и масовног потрошачког друштва, секуларизације, а поврх свега – одстрањивање цркве и религије из јавног живота, ипак, богомолачка братства су се одржала и опстајавала све до наших дана.

Данашња духовна обнова само је бледи одсјај Николајевог рада на обнављању Народне Хришћанске Заједнице у међуратној Краљевини Југославији.

На крају 20. века који је за Србе био фаталан, јер му је од фашизма претило биолошко, а од комунизма духовно уништење, Православље постаје одлучујући фактор националне и духовне идентификације Срба.

Обнова духовности Срба, између осталог, значи и заживљавање богомолачког покрета у свим селима и варошима Србије – на духовним основама Св. оца Николаја.

То подразумева духовно јединство свих православних Срба на светосавским темљима, али и богомолачки покрет и православна братства као активне чиниоце духовне обнове Срба на прагу 21. века.

**Епископ Атанасије
(Јефтић)**

КОСОВСКА МИСАО И ОПРЕДЕЉЕЊЕ ЕПИСКОПА НИКОЛАЈА

Хтео бих рећи неколико речи о Николајевој Косовској мисли и опредељењу. Косово је код нас Срба стално присутна тема од Косова до данашњег дана, а нарочито од Карађорђевог времена наовамо. У нашем веку оно је све интензивније присутно, а посебно данас, хтели ми то или не, оно нам се својом трагиком све више враћа и намеће свима.

... Претходно, пак, хтео бих да кажем следеће. Однос Владике Николаја према Косовској идеји нашег народа и према српском народу уопште и српској историји има свакако својих сложености и вишемотивске испреплетаности. То је однос једнога несумњиво искреног народољупца, али и једног пророка, попут, на пример,

пророка Мојсија или Јеремије према јеврејском народу, и није тај однос лако сврстати у уске калупе наших данашњих представа и искомплексираних ускогрудости. Свима нам је познато да је у послератним годинама, неслободним и у слободи и замагљеним у свој бљештавости нашег века, у овом друштву вођена бесомучна кампања против личности и дела епископа Николаја и посебно против његове љубави према српском народу.

Николај је, нема сумње, много волео свој српски народ, али га никада није обожавао. Није био слепи народопоклоник, него искрени народољубац, трезвени родољуб. Из своје љубави према српском народу он је, истовремено, као и некада Мојсије или Свети Сава, био и критичан према том народу и његовим слабостима. Можда је некад, занет историјским околностима или обузет патњама и страдањима свога народа - не заборавимо да је био лични сведок и учесник у Балканском и Првом светском рату, са запаженом духовном и националном улогом оба пута - да је био понекад и романтично занесен својим народом, као уосталом и други велики људи у историји. Али то не значи да није добро познавао свој Српски народ и да није сагледавао и јавно износио његове слабости и мане, појединачне и опште. Николај је знао врло добро, и то није скривао, да су и многи Срби „грешили као људи по људској слабости, али се и кајали за своје грехе и умирали као истински покајници“. Он је такође рекао за Србе и српску историју: „Не расту на Косову само божури, него и трње. Али се у Грачаницу уносе само божури“.

... Како пак и колико српски народ, из свих наших крајева, сматра Косово за своју светињу и *свешћу земљу*, описује Николај:

„Један човек из Лике отишао је за време рата (I балканског, 1912.) на Косово поље да „*пољуби свешћу Косово*“ и да донесе одакле кући *свешће* косовске земље. Вели нам: „Умољен сам и од стране свих мојих суседа и познаника, да и њима донесем бар по један грумен свете косовске земље“. И овај догађај, између толико других, јасно сведочи о народном схватању Косова као свете и заветне српске земље, као централне тачке свеукупне драме наше народне историје.

На крају скупа завршну ријеч дао је проф. др Војислав Максимовић, Ректор Српског Сарајевског Универзитета (ССУ), који се захвалио Митрополији, Митрополиту Дабробосанском г. Николају који је најзаслужнији за реализацију овог симпозијума, истичући да је овај научни скуп у потпуности успео и да је ССУ почаствован што је могао бити покровитељ и домаћин скупу који је посвећен највећем Србину после Светог Саве, Владике Николаја Велимировићу. Затим је рекао да ССУ озбиљно ради на увођењу изучавања живота и дела Владике Николаја у оквиру редовне наставе на Универзитету.

Захваљујући се свим учесницима, истако је да је ово само први корак у откривању личности Владике Николаја и његове богате делатности и да ће наредни скупови ове врсте још дубље и шире показати његову величину.

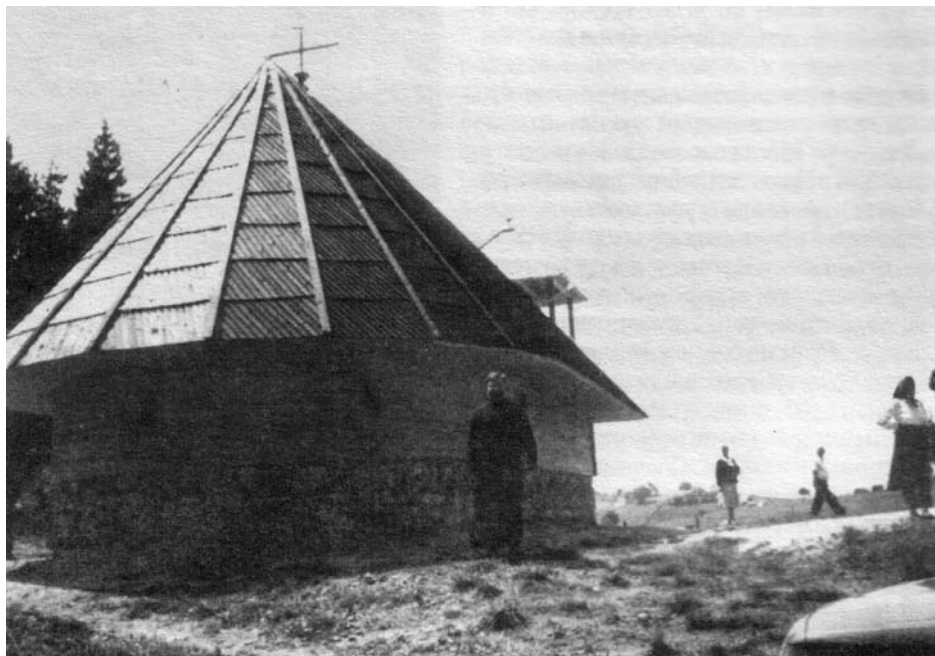
Ј. Ј. Г. и о. М. В.

ОСВЕЋЕНА НОВА ЦРКВА „ЗАХВАЛНИЦА“ НА ТРЕБЕВИЋУ

У недељу, 04. августа (Блажена Марија) 1996. године Његово Високопреосвештенство митрополит Дабробосански Господин Николај, уз саслужење већег броја свештеника, извршио је освећење новосаграђене цркве у селу Лукама на Требевићу.

ву Његовог Високопреосвештенства митрополита Дабробосанског Господина Николаја. Пројектну документацију је урадио господин Предраг Пеђа Ристић, архитекта из Београда. Занимљиво је да је црква брвнара са одвојеним звоником и да се потпуно уклапа у амбијент овог прелепог планинског

краја. Трошкове градње овога Светога храма исфинансирала је паљанска привреда и Скупштина општине Пале. Главни извођач радова био је господин Светислав Свето Лучић са Пала, а помагали су му грађевински радници са Пала у време када нису били на линијама фронта.

Црква је посвећена Светом проку Илији и подигнута је на темељима старе цркве коју су комунисти до темеља срушили 1955. године.

Народ је дао име овој цркви „Захвалница“ због тога што је подигнута на Требевићу, који је био прва линија одбране од исламиста из Сарајева, а као захвалница свим ратницима родољубима који су стали на браник одбране српске земље и српске нејачи.

Црква је грађена три године а градња је отпочела у јулу месеуц ратне 1993. године, по одобрењу и благосло-

пустило се небо на земљу, мала црквица брвнара као тек крштено дјетенце, сва медена, ако неко жели да види мало раја треба да види Захвалницу.

Сва одише светињом и скоро савршеном лепотом. Народ иако мучен и угрожаван, са усахлим лицима, стидљива, блага осмјеха у свој тами земног битисања озрачен миром са неба. Добар дио њих већ имају блажена лица и не могу се нагледати тог мира из тих лица, као да су већ видјели Бога. Можда нису сви толико близу Бога колико је данас Бог сишавши близу нас јер данас се Захвалница крстила. Сретно и слава Богу.

Митрополит чита молитву пред освећење, сви клечимо, пожелех да ово траје, сав сам био ганут топлим, дубоким и дирљивим рјечима молитве за Захвалницу. Многих њених приложника, ревнитеља данас нема. Ту-жно али и радосно. Како се увјек туга и радост смјењују. Да ли тугујући радост мора доћи или је то жртва за небо, и мир. И данас се осјећа туга и радост. Туга за оним што је изгубљено и радост за оно што је Бог даровао. Ево и ми теби Господе дарујемо Захвалницу. Прими дар, опрости, помилуј, и „сјети нас се кад дођеш у Царство Своје“.

Црква је подигнута на темељима старе срушене цркве која је по причању савременика била подигнута у овом месту ратне 1943. године, када је и освећена. Стару цркву је подигао Шћепан Лучић са Пала, прослављени командант Требевићког четничког одреда са ондашњим народним првацима требевићког краја. У њој се служила служба Божија све до 1955. године, када је одлуком Обласног одбора комунистичке партије за град Сарајево била до темеља разрушена под изговором да је четничка и да као таква не треба да постоји. Освећење те старе цркве извршио је прота Новак Станојевић, војни свештеник Дринског и Романијског корпуса, а по благослову Митрополита Дабробосанског Господина Нектарија.

У недељу ујутро, у осам часова, на Требевић је дошао Његово Високопреосвештенство, митрополит Дабробосански, Господин Николај, да

освети новоподигнути Свети храм, а испред храма га је сачекало свештенство и народ требевићког краја. Док се Господин митрополит облачио у Светом храму, испред храма је опоче-

Испред Захвалнице много свијета, сусрели се ближњи и мили и драги, сузе, осмјеси, пољупци. Мало даље музика, коло. Требевић игра. Раширило се коло и још се шири. Какав диван приказ. Играју, уз свирку, гледа их, они су моји и ја сам њихов... отац Мома ме гледа и смјеши се, и моја нога цупка Ђ све је опчинио Захвалница. А како и не би љ као да је са неба сишла...

ла церемонија избора кума и лицитација барјака. За кума је изабран господин Срђан Кнежевић, ратни командант елитне јединице „Бели вукови“ са Пала, који је имао част да први откључа новосаграђену цркву. Барјаке у литији носили су господин Војин Јефтовић и Раде Симовић. Отпочело је освећење Светога храма и Света Архијерејска литургија. На малом входу прочитана је грамата којом Његово Високопреосвештенство митрополит Дабробосански Господин Николај одликује чином протонамесника надлежног свештеника, оца Миомира Зекића за исказани труд и рад. По свршетку Свете

литургије Господин митрополит се обратио присутном свештенству и народу пригодном беседом истичући врлине и чврстоћу вере Божијег угодника Светог пророка Илије коме је новосаграђени храм посвећен. Господин митрополит је поучио присутне у јеванђелским истинама и добром делу које човек чини када подиже храм у коме ће се славити и величати име Божије. На крају су прочитана имена људи који су били у грађевинском одбору за градњу цркве а које је Господин митрополит јавно похвалио и издао им своју грамату за њихов предани труд и рад. Они су то и заслу-

ливоје Гутаљ, Недељко Лукић, Душан Јефтовић, Ненад Ристовић, Влајко Кусмук, Ненад Благојевић, Љубан Лучић, Војин Јефтовић и Коло Српских сестара Света Великомученица Текла са Пала. Господин митрополит је издао грамату и господину Предрагу Пећи Ристићу, архитекти из Београда, у знак захвалности за његов труд и љубав коју је поклатио својој цркви и српском народу овога краја.

По свршетку Свете литургије пресечен је славски колач, а онда је Господин митрополит са присутним свештенством, представницима вла-

... Дјечији хор; дивно пјевају али нема сигурности у слагању гласова, многа лица су утучена а на неким се виде и сузе, није ми ништа јасно. Хор тужно поје јер му оста срце у гори светиње. Одрекло се срце света и за христом пошло. А опет ме радост после туге среће, и жао ми хора и драго због срца... (хоровођа Валентина, професорица музике, отишла у манастир).

жили, а њихова имена су: свештеник Момир Зекић, председник грађевинског одбора, господин Светислав Лучић и чланови, господин Ненад Пандуровић, Славко Кујунџић, Ми-

сти и присутним народом сео за трпезу љубави коју је народ овога краја припремио за ову прилику. За време ручка надлежни свештеник, отац Миомир Зекић, обратио се поздравним говором Господину митрополиту, гостима и присутном народу и захвалио се Господину митрополиту на очинској бризи, на унапређењу у чин протонамесника, а свим приложницима и добротворима новосаграђеног храма на исказаној помоћи и братској љубави.

Миомир Зекић, свештеник

ЛЕПА СЕЛА ЛЕПО ГОРЕ, САМО СРБИН ГАЗИ СВОЈЕ!

Филм који се врти у биоскопима целе Србије, а премијерно је приказан и код нас у Вишеграду, вредан је пажње и треба га гледати. „Лепа села лепо горе“ је једна од најлошијих прича испричана с оне стране Дрине. Причу као да је наручио Њемац а финансирао Американац. Све би било нормално да причу није испричао брат Србин под претњом „увођења санкција“ целом Српству па можда и СПС-у. Изговор да је филм прво уметност па онда стварност нема основа. Ако је тако онда је било боље да је прича о суморном рату испричана како се безразложно бију муслимани и католици, а ми Срби хоћемо да их измиримо!

Филм „Лепа села лепо горе“ се уклапа у већ уходану шему блаћења Срба као народа и његове славне историје. Жалост је највећа због тога што се из Вашингтона, Хага, Беча, Бона, Загреба и Сарајева србофобија сели у Београд. Филм дође као највећа уверада је заиста тако како су нас ево већ пет година оптуживали. Срби су необуздани четници који не знају шта хоће осим да науде, убију и попале „Лепа села“. Разговарајући са писцем ове чудне приче о „лепим селима“ нисам добио уверљив одговор на неколико питања. Сви одговори су били: „Па то је уметност“. Запитајмо се да ли је заиста уметност кад четник који личи више на дивљака него на човека, цело време псује име Божје, галами, безразложно пуца, псује разне гадости, пије и уопште не зна шта хоће. Командант српске војске предњачи у сваком злу, глупостима и гадостима. Сви ликови које су заиста фантастично одглумили млади глумци су негативци, трагичари и смеше се својој глупости. Нема ни једног лика правог српског војника који би лично на покојног Славака, Константина, Перицу, Сашу, Мирољуба, Слађана... Не може нас нико убедити да овај филм није хтео приказати шта се то десило 91-95. па и 96. па просторима бивше Босне и Херцеговине. Ако ништа друго речено је да је сниман за време рата и на простору где се он води.

Циљ филма је да прикаже колико је рат глупост и нелогичност, а није река од да је он био неминовност и да ће још сигурно потрајати све док једна страна, ако Бог да ми, не победимо. За писца приче рат је производ бившег система, а ми Срби смо га још задржали што опет значи да признајемо кривицу настанка рата. Нема по-

мена осим онако успут како се наоружавају квати.

Као Србин осећао сам се грозно гледајући колико су Срби гори од мухамеданаца. Интересантно, муџахедина како стоје на одрубљеним српским главама нема. Ваљда се рачунало да такав филм не би прошао на Западу. Ако се филм сниммао са намером да се по сваку цену допадне западу онда је боље да уопште није ни сниман јер запад тада не би имао документацију о нама. До краја ћемо продавати вјеру за вечеру, а запад ће ликовати кад се прикаже како су Срби „ортодоксни православци“ јер и пре пијења мокраће „побожно се прекрсте“.

Питам се да ли је уметник имао другу музику при паду четника, који из тунела ноншалантно излази да би био испраћен речима „путуј игумане“ и рафалом у прса. Дуго пада уз музику са којом је Србин побеђивао, а то је чувени – Марш на Дрину!

Ако је филм стварно на своме месту, ко ми онда може помоћи да мој осмогодишњи син заволи онаког српског војника какав је тамо приказан? А ако то није истински српски војник, него је другачији од приказаног, зашто је онда овако приказан?! Овакав филм можда воле и разумеју она српска деца која су се играла у вртићима док су се наша овде у Републици Српској крила у подрумима од граната или била на ледина док су НАТО авиони немилосрдно бомбардовали наше последње наде.

Још већи је проблем за нас Вишеграђане. Прочитали смо књигу са насловом „Лепа села лепо горе“ која нема никакве везе са филмом. Исто као да је она потурена да прокрчи пут вуку који се обукао у јагњењу кожу. Дешавања у тунелу за нас који смо интимно везани за наш тунел је

више од увреде. Једну истинску страву и мучење српских витезова искористили су за једну шпрдачину и тунел-бал. Она странкиња требала је још да каже: „Океј, па ви сте стварно луд народ!“ Када су мајке плакале, Вишеграђани стрепили колико ће их мучити и како им помоћи, „уметници“ су дошли до надахнућа и снимали оно што смо видели. Вешто су убацили у игру и Српско војничко гробље на Мегдану и приказали колико је „четника“ пало у овој „лудој игри!“

Све у свему, у овом филму ништа нема свето, само је света идеја пласирана са запада да је балкански лонац лудорија и да се мора поклопити, а чиме питам се! Српском наивношћу, глупошћу и срамотом! „Уметници“ се не извињавају храбрим мајкама које сваки дан долазе и посећују гробове својих синова који храбро изгубише за ово парче земље Српске и мир наш. Они смело газе по гробовима синова њихових и смешкају се како су остали живи и нису учествовали у глупости као што је рат на овим просторима. Ништа чудно, такав им је и „тата“ који прима уз све почасти Ејупа Ганића који је спржене српске синове нешто пре три године слао у Београд да му прокрче пут ка истоку за поклоњење у Меку.

Као и обично. За све су криви Срби. Крвати су најбоље прошли, Словенци нису у игри, а са Македонцима, видећемо касије... али, има једна новост, бошњаци су жртва!!!

Колико је „уметник“ погрешно види се по сцени где зловрвни четник непотичан, добија додатну снагу да би заклао такође рањеног и беспомоћног босанца. Сва мржња која се вековима нагомилавала на нас Србе од стране потурица и крвата приказана је, интересантно, кроз лик четника, а не усташе. О, Боже! Заиста си дуготрпељив.

Крај овог мог тужног сећања на поминути филм тече се почетка и краја филма. На почетку Аљо и Слобо се прибојавају да би могло доћи до рата и на крају исти Аљо и исти Слобо се понашају као да су стварно сањали ових пет година.

За сада Аљо тако и одговара да се помиримо и кажемо да смо сви сањали, јер Крвати су гори од Срба, па је зато потребно Тузлу, Зеницу и Слободно Сарајево припојити новој држави која ће се звати „Велики Санџак“, док „Велика Србија“ ће мало прићекати.

о. Рајко Цвјетковић

**Удружење исељених Срба из Средње Босне
Колективни центар "Ново Зораново" Ђ Незуци**

МОЛБА ЗА ПОМОЋ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОЈЕКТА ТРАЈНОГ ЗБРИЊАВАЊА ИЗБЈЕГЛИЦА И ПОРОДИЦА РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА

Удружење исељених Срба из Средње Босне основано је јула 1994. год на Илици а након догађаја који су услједили потписивањем Дејтонског споразума. Чланови удружења су у периоду јануар - март 1996. год. избјегли на подручје Вишеграда.

Својим радом под геслом „Дајте нам шансу да помогнемо сами себи“ од 16 разрушених барака створили су привремене, скромне домове за око 800 својих чланова у Колективном центру „Ново Зораново“ Незуци на улазу у Вишеград.

Сврха и циљеви организације се огледају у томе да удружене исељене породице једино својим радним и умним способностима могу да помогну себи у стварању трајног рјешења стамбеног и других егзистенцијалних проблема. Поред пројекта обезбјеђења хране за следећи једногодишњи период на властитој економији (5,5 хектара обрађене и засијане земље са 15 основних култура за исхрану 1000 лица), основни пројекат Удружења и циљ који се мора остварити је изградња насеља на слободном грађевинском земљишту на подручју Гарче у градској зони Вишеграда.

На локацији Гарча - слободном грађевинском земљишту обезбјеђеном од стране Скупштине општине Вишеград, Удружење би својим радом уз помоћ домаћих и страних организација, које сматрају да ову акцију треба помоћи, изградило насеље за 400 породица са око 1400 становника. Насеље би обухватило и све потребне садржаје.

Породице треба да буду смјештене у чврсто грађеним једноставним и сигурним објектима са минимумом простора од 18 m² по особи.

Пројектанти и геодети су завршили свој дио посла а припрема градилишта је почела.

*У Сарајеву се њрије Дејџона
иуно радило*

Обезбјеђењем потребних машина, алата и прибора и организацијом оперативних радних тимова по завршеном послу створили би се услови за отварање до 150 радних мјеста.

Највећи ослонац, препоруку у реализацији пројекта Удружење има у Скупштини општине Вишеград те у предузећима на подручју општине и шире. Очекујемо и наставак подршке коју је Удружење имало на Илици (када је обнављало оштећене

зграде и станове ради смјештаја расељених лица), програма који је пратило неколико међународних хуманитарних организација.

Зато Вас молимо, ако желите да нас помогнете у остварењу нашег Пројекта, да та Ваша помоћ помоћ буде изражена у неопходном грађевинском материјалу и опреми.

Ми ћемо ту помоћ знати да цијенимо и знаћемо да изразимо своју захвалност.

Новчана помоћ се може
уплаћивати на жиро рачун:
31520-678-6-8077 СПП Вишеград.

С дужним поштовањем!

Божидар Шкобић

**ПОВРАТАК
СВОМЕ СТАДУ**

Протонамесник Душан Јовановић поново се вратио у Сарајево након што је одсуствовао ради личне и породичне безбедности. У време одсуствовања отац Душан је био распоређен на парохију при цркви Св. Георгија у Београду. Како су се створили услови да се отац Душан врати одазвао се очинском позиву Митрополита Николаја и прихватио ово тешко бреме. Нека би Господ и Мајка Божија били на помоћи и дали снаге оцу Душану у ношењу овог бремена.

СЈЕЋАЊЕ

ВИТОМИР Ч. ПАПОЊАК

10.12.1950 - 17.06.1968.

У прошлим ратним данима и годинама, гдје смо изгубили многе синове јунаке, гдје су многе мајке, очеви, невесте и дјечица пали у дубоку жалост за својим највољенијим, „јер њих нема“, гдје још у тузи и црнини жалимо за њима, када смо скоро заборавили на прошлост оптерећени садашњом трагедијом која још траје. Треба да се сјетимо једног дивног створења, чеда божијег попут ових у рату изгубљених, који није међу нама већ 28 година.

Нисмо заборавили тај трагични догађај који је све нас дубоко потресао. У својој 18 години пострадао је Витомир Ч. Папоњак утопивши се у Дунаву 17. 06. 1968. године.

Покојни Витомир је рођен 10. децембра 1950. године од оца Чедомира и мајке Борке, рођене Брадоњић, у селу Биљези, општина Рудо. Био је прво дете не само својих родитеља, него и обеју породица - очеве и мајчине. Зато му је била поклоњена посебна љубав још од самога рођења. Ту, у Биље-

зима, у непосредној близини села Раванци - родног места браћа Соколовића, патријарха Макарија и Бајице - Витомир је и рођен, и негован. У непосредној близини - у селу Гаочићи - завршио прва два разреда основне школе; а ту су детету ударени солидни основи и за једно друго васпитање - религиозноморално: ту је дете научило које му је десна рука и увежбало је да осењује себе знаком Часног Крста. После тога времена родитељи му прелазе у Сарајево. У граду су родитељи, иако млади људи, живели патријархално и тако васпитавали своју децу. Мали досељеник из Биљези, бивши ученик школе у Гаочићима, лепо се снашао у великом граду: он је нашао своје место и учио свој задатак па га школска грађа није обузела нити га је понео хук и матица градског живота. У Сарајеву је завршио основну школу јуна месеца 1965. године. По завршетку основне школе (осмољетке) покојни Витомир се уписао на богословију по жељи - и својој и својих родитеља.

Били су то топли дани сунчаног септембра 1965. године када је покојног Витомира отац довео у школу. Воз је вијугао сремском равницом, постепено се ближио фрушкогорским ораницама и одједном се указало насеље окренуто плавом Дунаву, градом је доминирало неколико кубета, а најупадљивији су били торњеви импозантног Саборног храма.

Покојни Витомир је одмах запажен као дете лепог васпитања; био је врло миран, лепе нарави, тихе природе, учтив. Код њега није било непристојног. Волео је шале са друговима, вазда испуњене нечим финим и духовитим, а никад ироничним и злурадим. Као ђак био је надпрасечан, а по интелигенцији је био врло запажен у разреду - нарочито је имао развијен смисао за језике и музику. Музику је волео: лепо је певао, а лепо је и свирао. Нарочито га као ђака краси љубав према Цркви и књижи.

Пролазиле су године и Покојни је прелазио из разреда у разред; али дошао је и трећи разред, за њега кобан, после кога није имао времена да пређе у четврти. Ту се прекинула нит његова земаљског живота и прешао је у живот у коме нема школа и разреда...

Топло јунско Сунце је пекло, ваздух је био тежак, жега је морила и покојни Витомир је пошао са неколико другова да тражи одмора на плавом Дунаву. Хладне дунавске струје су покосиле нежно тело младићеве, и оно је - обузето ујасним грчевима - потонуло... Било је то у понедељак, 17. јуна 1968. године у 15 часова.

Након дводневног трагања пронађено је у Дунаву тјело покојног Витомира. У свој тој трагедији код породице Папоњак уз сузну тугу и жалост била је присутна дубока вјера. Вјера која их је и одржала да опстану јер то је био други губитак, други син Чедомира и Борице који „изненада“ одлази и највећи кришћани би се поколебали и запитали „о зашто Боже“?

Како им је било, и како је многим данашњим уцвелелим родитељима то само они знају али да је живот Чедомира и Борице био прожет правом вјером нема сумње. На дан сахране Чедомир се обраћа свим присутним са рјечима:

„Хвала вам, браћо, - каже необично прибрани и срећени отац - што сте дошли и узели учешћа у овој мојој жалости. Но, ово није потпуна жалост; овдје је радост - мој син је нађен и сахрањен овдје, и сад знам гдје ће га затећи васкрсење и глас трубе анђелске. Хвала школи, Богословији, која се око његова тражења и преноса толико помучила... Ја не знам како да вратим ово - и вама, браћо, и Богословији. Нака вам Господ врати, али само добром! Нека је њему хвала за све ово. Отац Бог је предвидио да би мој син Витомир можда у каснијим годинама скренуо са правог моралног пута, и он га је позвао к себи сад - док се још није обрукао и пред њим и пред људима. Бог нам га је дао, Бог нам га и узима. Хвала му на давању, а хвала му - исто тако - и на узимању. Ја сам немоћан да ма што друго учиним. Ово примам као његову вољу, и једино што ми остаје је то - да се молим за покој душе свога сина.

Данас Чедомир са супругом Борицом живи у Рудом. У Сарајеву је изгубио све што је стекао кроз живот и опет каже: „Бог дао Бог узео...“ Иако у годинама младалачког духа насмејан, смирен кад га сретнеш некако сво бремене нестане. Често сам се питао одакле му толика снага а одговор се видио у његовим очима - тих, смирен, благ поглед као да је из оног свијета, а очи су огледало душе - па тако је то кад је добар дио њега, Чедомира, Витомира и Миломира на небу.

јером. Јован

РАЗГОВОР СА ДЕЦОМ

Дечица трче по луговима, беру цвеће, певају и радују се, јер их весели благодат Божија. Када угледаше монаха рекоше:

– Погледај, Господ је украсио небо звездама и земљу рекама и вртовима; орлови високо лете под облацима и наслађују се лепотом природе; птице радосно певају у шумама и по пољима, а ти, калуђер, седиш у ћелији и не видиш сву ту лепоту Божју. Седиш и плачеш. Зашто плачеш у својој малој ћелији када сунце сија, када је свет толико леп и када свуда на земљи влада радост?

Тако су деца питала монаха, но он им је одговорио:

– Децо, ви не разумете моје сузе. Душа моја плаче за вама, јер не знате Бога Који је створио сву ову красоту. Моја Га душа познаје и желим вама то исто и зато тугујем до суза и молим Бога за вас, да бисте и ви познали Бога Духом Светим.

– Шта то значи познати Бога Духом Светим?

– Умом је децо немогуће познати Господа. Али читајте Свето Писмо у којем живи благодат и она ће вас радовати и познаћете Господа и служићете му дан и ноћ. Када будете познали Господа, нестаће жеље да гледате овај свет, већ ће душа тежити да види славу Господњу на небу.

– А зашто плачеш, то не разумемо?

– Плачем за вама, дечице. Гледајући вас, жао ми вас је и молим Господа да вас чува да бисте познали свог Творца и Господа. Гледам вас и, гле, висте слични Младенцу Христу и желео бих да никада не изгубите ту благодат Божју коју сада имате у себи, како не бисте, када одрастете, постали слични ђаволу. Хтео бих да увек будете слични Сину Пречисте Мајке Божје. То вам ето жели душа моја. Зато се молим Богу. Жао ми је све де-

це на свету и зато плачем за сву невину децу и за све сирочиће. Плачем, децо, за свет и за свим народима Божјим тугујем.

Господе, пошљи милост Своју деци земље коју волиш, и дај им да Те познају Духом Светим и научи их да Те славе.

Са сузама Те молим, услиши моју молитву и дај свима да познају славу Твоју Духом Светим.

– Децо, волите Бога као што Га воле анђели небесни.

– Никада нисмо видели Бога, како Га онда можемо волети?

– Дечице моја мила, мислите увек на Бога, сећајте се да вас Он воли и да вам је дао живот зато да бисте вечно живели са Њим и наслађивали се љубављу Његовом.

– Како ћемо знати да нас Бог воли?

– По плодовима, дечице, познаћете љубав: када смо у љубави Божјој, онда се бојимо греха и на души је тада мирно и радосно и хоћемо да све време мислимо на Бога и да Му се молимо и у души су добре мисли.

– Како ћемо знати какве мисли живе у нама и које су од њих добре, а које рђаве?

– Да бисте распознали добре мисли од рђавих треба држати ум свој чистим у Богу.

– Не разумемо како можемо држати ум у Богу када нисмо никада видели Бога и не познајемо Га; и шта значи чист ум?

– Дечице, мислите да вас Бог види, иако Га ви не видите. Тако ћете увек ходити пред лицем Господњим. Иако је то мала љубав, али ако се будете држали овог савета, он ће вас привести већој љубави и тада ћете Духом Светим познати све што вам говорим, а што сада још не разумете.

Сйарац Силуан

Један подвижник, по имену Валент, живећи дуго у пустињи, много је изнуравао своје тело и сматрао се великим подвижником. Али касније, преварен духом уображења и гордости, пао је у крајњу охолост и постао играчком демона. Испунивши се пагубном страшћу уображења, он је, најзад, у самообмани почео да машта да са њим анђели разговарају и у сваком послу служе му. Кад се ђаво уверио да се Валент потпуно предао обмани, узима на себе изглед Спаситеља и ноћу му долази, окружен мноштвом демона у облику анђела, са запаљеним светилницима. Наједном се појавио огњени круг и у средини његовој Валент као да види Спаситеља. Један од демона, у виду тобожњег анђела приђе Валенту и рекне му: „Ти си добрим делима и подвизима угодни Христу, и он је дошао да те посети. Зато ништа не чини него, ставши подаље, погледај и видећеш га у средини међ нама, а онда поклони му се, и иди у своју ћелију“. Валент је изашао напоље и спазиио мноштво духова са светилницима, онда је пао и поклонио се лажном христу. Тако преварен, он је толико далеко отишао у своје безумљу, да је сутрадан у цркви гласно рекао својој братији: „Ја немам потребе да се причешћујем, јер сам видео Христа“. Братија су видели да је он полудео, па су га свезали ланцима и својим молитвама у току године потпуно га излечили од гордости.

Из Лавсаика

Највеће могуће блаженство, срећа, за људску природу, за човека, састоји се у следећем:

Сву душу своју, сво срце своје, сву вољу своју, сву снагу своју, потчинити ХРИСТУ.

НАЈЧЕШЋИ УЗРОК БОЛЕСТИ

Људи врло често пате од различитих болести, а мали број њих зна откуда оне и због чега долазе на човека.

1. Грех је најчешћи узрок телесне болести. Још у Старом завету Бог је упозоравао људе да ће од њих далеко бити све невоље и болести, докле год буду слушали свога Господа и докле буду живели по заповестима Његовим. Напротив, кад почну да преступају вољу Његову и газе заповести Његове, на њих ће доћи разне невоље и болести (II Мојс. 15, 26; 23, 25; V Мојс. 28, 59; 61). Због преступања заповести Божјих удари Господ Јорам, цара израиљског, болешћу у цревима, којој не беше лека, како му то прорече свети Илија, пророк Божији (II Днев. 21). Болести су неизбежан пратилац последица греха. То је разумљиво, кад се зна да је грех – отров за душу. А ко пије отров, зар се неће разболети?

2. Здравље се не може повратити, док се човек не исцели од греха. Ову истину људи су заборавили. За њу ни многи телесни лекари не знају. Али небески, духовни Лекар, Господ Исус Христос, њу зна и открива људима (Мат. 9, 1-8). Он парализованом болеснику прво каже: „Не бој се, синко, опраштају ти се греси твоји“ а потом га исцељује од телесне болести. Из оваквог Његовог поступка јасно се види да је болесник имао на души својој више грехова и да су они били узрочник његове телесне болести. Зато га небески Лекар прво ослобађа од грехова, па после исцељује од болести, *прво чуја узрок, па после лечи последице.*

По примеру и науци небеског Лекара поступа и наша света Црква. Она болеснику саветује да се прво покаје и кроз покајање ослободи окова греха, а потом му пружа средства за оздрављење: молитве, свету тајну јелеосвећења и свету тајну причешћа.

3. Кад ће нестати болести? Болести су добронамерно карање којим рука Господња шиба грешно човечанство. Друкчије речено, то се сама природа свети човеку због његове непослушности према Богу. Људи чине напоре и труде се неуморно да победе све болести, и многи верују да ће у томе успети. Али искуство ту

њихову наду демантује: неке харају и даље (на пример рак), а јављају се и нове. Њихов напор све више личи на покушаје да се река спречи у свом току, уместо да се она угуши у самом извору. Откровење Божје јасно упозорава да ће болести нестати оног часа, кад нестане греха у свету (Открив. 21, 4). Хришћански светитељи, иако су живот проводили у тешком подвигу поста, молитве и труда, нису знали за болести. Њихова послушност Богу и Његовим заповестима чувала их је од болести.

Закључак: Постарајмо се да живимо онако како су они живели, па се болест неће дотаћи ни нашег тела. Амин.

Протоа Ж. Маринковић

БОГ КАД КАЖЊАВА ВИШЕ ДОБРА ЧИНИ

Саме казне, које Бог шаље, показују се већим доброчинствима и посебно доказују Његово старање о људском роду. Иако би ко хтео да проследи овај предмет од самог почетка (постанка људи), наћи ће да је Бог са тим циљем слао све казне на грешнике. Тако и Адама, кад је сагрешлио, Бог је истерао из раја не само за то да би га казнио, него и да би му учинио добро... До чега би дошао Адам, ако би се и после преступа наслађивао истим добрима? Ако је он после толиких многих обећања дозволио себи да буде преварен од змије и примио зао савет ђавола, који га је нудио надом да буде раван Богу и бацио га у грех непослушности, то кад би они после овог греха остао у истом достојанству и жилишту, не би ли он још више слушао тога злог демона него Творца свега, и још више би мислио о себи? Таква је људска природа: кад она у чињењу греха не бива обуздавана, него се користи слободом, она иде све даље и сваљује се у пропаст. Уосталом, могу и друкчије доказати да је Бог заповедио Адаму да изађе из раја и подвргнуо га смртној казни желећи да покаже своје човекољубље: изгнањем из раја и насељавањем близу њега, Он га је учинио мудријим и опрезнијим убудуће, убедивши га самим искуством у превару варалице. А смртној казни подвргнуо га је зато, да не би он, пошто је кроз преступ пао у грех, грешно у бесконачност. Према томе, и изгнање из раја и казна смрћу било је дело највећег човекољубља...

Св. Јован Златоуст

КОЛИКО ЈЕ ТЕЖАК ГРЕХ БЛУД

За време владавине грчког цара Лава живео је у Цариграду човек веома славан и богат, који је делио обилну милостињу сиромашнима. На несрећу, предавао се греху блуда и у том је остао до старости, стога што је временом рђава навика код њега ојачала. Стално дајући милостињу, није одустајао од блуда – и изненада умре. О његовој вечној судбини много је размишљао патријарх Генадије са другим епископима. Једни су говорили да је спасен, по речима у Писму: Откуп је за живот човјеку богатство његово (Приче 13, 8). Други су тврдили супротно, да слуга Божји треба да је чист и невин, и зато што му у Писму такође стоји: Јер који сав закон одржи а сагријешу у једном, крив је за све (Јак. 20, 10), од све правде његове ништа се неће споменути (Јез. 33, 13); и Бог рече: У чему те затекнем у том ћу ти судити. Патријарх нареди свима манастирима и свим пустињацима да моле Бога да им открије судбу умрлога, и Бог откри о томе неком пустињаку. Он позва патријарха код себе и исприча му пред свима: „Прошле ноћи био сам на молитви и видех неко место, где је с десне стране био – рај, испуњен неисказаним добрима, а на левој – огњено језеро, чији се пламен дизао до облака. Између блаженог раја и страшног пламена стајао је умрли везан и страшно стењао; чешће је погледао према рају и горко плакао. И видео сам сјајног анђела где прилази њему и говори: Човече, зашто узалуд стењеш? Ето, због твоје милостиње избављен си мука; а зато што ниси напустио нечисти блуд, лишен си блаженог раја“. Патријарха и који су били с њим, чувши то, захвати страх и рекоше: „Истину је сведочио апостол Павле: Бјежите од блуда. Сваки грех који човјек учини ван тијела је, а који блудници своје тијелу гријешу (1 Кор. 6, 18). Где су ти који говоре: ако

и паднем у блуд, спашћу се милостињом? Милостиви, ако је заиста милостив, треба прво да се смиљује на самог себе и да стекне чистоту тела, без које нико неће видети Бога.

Не доноси никакве користи добро које се чини руком нечистом и душом грешном“.

Ејиској Игњатије

О БОРБИ СА ЗЛИМ ДУСИМА

Свети Антоније Велики свако учи о борби хришћанина са злим духовима: „Ми имамо страшне и лукаве непријатеље, зле духове. Они се труде да сваком хришћанину, чим увиде да се он стара и напредује у врлинама, пре-

прече пут разним саблазнима и злим помислима. И кад срце не могу да преваре јавним и нечистим сластољубљем, тада поново нападају, старајући се да уплаше разним привиђењима, узимајући на себе лик жене, звери, гмизавца, горостаса, мноштва војника итд. Али и у таквим случајевима не треба се плашити, јер су сва привиђења сама по себи ништавна и брзо ишчезавају, особито кад се чо-

век са вером у помоћ Божју ограда крсним знаком. Али, и после овог пораза, демони не престају са непријатељским акцијама, већ продужују да нападају на друге начине: узимају на себе лик пророка и предсказују будуће догађаје. Понекад се представљају као цинови, да би оне које нису могли преварити помислима и навести да им поверују, уплашили таквим привиђењима. Ако и тада нађу да је душа ограђена искреном вером и надом на Бога, онда доводе кнеза свога, који се јавља у страшним привиђењима, да би код подвижника поколебао веру у Промисао Божји и истерао га из његовог спасоносног места служења Богу. Али ми не треба да се плашимо вражјих привиђења нити да обраћамо пажњу на лажљиве речи њихове, зато што ђаво увек лаже и никад не говори истину. Светлост са којом се приказују није права светлост. Они се изненада јављају, али исто тако брзо и ишчезавају, не причињавајући штете никоме од верујућих. Али нису то сви облици лукавстава и превара ђаволских; зли духови узимају на себе и друге ликове. Често, ма да невидљиви, представљају се као побожни сабеседници, да би ликом обманули и преварене увукли у оно што желе. Али демоне не треба слушати ни кад истину говоре, јер је и Господ демонима који су истину говорили да је Он Син Божји (Лука 4, 41) заповедио да ћуте, да не би заједно са истином посејали и лаж“.

Из живота Светог Антонија

БОГ СЕ ОТКРИВА ПРЕКО ВИДИВЕ ПРИРОДЕ

Питао сам земљу и она ми је одговорила: „Ја нисам Бог“, и све што она носи на себи признало је исто. Запитао сам море, бездане и сва жива бића у њима, и она су ми одговорила: „Ми нисмо твој Бог, тражи га изнад нас“. Запитао сам ветар који дува и сав ваздух са становницима њиховим, и добио одговор: „Анаксимен се вара, ја нисам Бог“. Запитао сам небо, сунце, месец, звезде, и они су ми одговорили: „Ми још мање нисмо Бог кога ти тражиш“.

Најзад, рекох себи предметима који се тискају око врата мојих чула: „Ви ми рекосте да нисте мој Бог; рециите ми нешто о њему, поучите ме“. Они снажно узвикнуше: „Он нас је створио“ (Псал. 95, 3-5). Мој захтев беше у складу са мојим погледом, а њихов одговор у њиховој лепоти. Ја се тада обратих себи самом и рекох: „Ко си ти?“ И одговорих: „Човек“. Ја сам састављен од тела и душе, једно спољашње, друго унутрашње. Ко ме од ово двоје треба пре да се обратим и захтевам да ми каже о Богу, кога сам већ тражио свима својим телесним чулима од земље па до неба, и још даље, докле год је могао допрети мој поглед? Без сумње души; јер су њој, као суду и судији, све спољашње гласоноше преносиле одговоре неба, земље и свега што је на њима, то јест: „Ми нисмо Бог, него његово дело“...

Ја сам цео свет питао ко је мој Бог, и он ми је одговорио: „Ја нисам Бог, ја сам дело Његово“. Али зар свет не пружа исти спољашњи изглед свима

који се служе својим чулима? Зашто он исто не говори свима? Животиње мале и велике гледају га, а не могу да га питају, зато што превазилази њихова чула, што немају разум који просуђује утиске; људи имају ову моћ да се уздигну изнад видљивих ствари, до интелигенције величине невидљивог Бога (Римљ. 1, 20). Али љубав према створењима заробила их је и учинила неспособним да о томе суде. Иове видљиве ствари не одговарају онима који их питају, ако ови нису у стању да их процењују. Оне не мењају свој говор, то јест своју природу, да би се показале под једним видом ономе који их само гледа, а под другим ономе који их гледајући пита; него пружајући

обојици исти спољашњи изглед, оне одговарају овоме, а неме су за онога, или боље, оне говоре свима, али њих чују само људи који овај спољашњи говор упоређују са истином која је у нама. Јер истина ми је рекла: „Твој Бог није ни небо, ни земља, нити ма какво тело“. Материјално биће говори ономе који га гледа: „Свако тело мање је у појединачним деловима од његове целине“. Тако и ти, душо моја, ти си најпревасходније биће, јер ти оживљаваш масу твога тела дајући му живот, што ниједно тело не може дати другом. Али твој Бог је живот твога живота...

Блажени Авдусијин

О ВАСКРСЕЊУ

Св. Тихон Задонски

Васкрсење тела наш разум не може да схвати

Наши животији је на небесима, одакле и Сјасишћеља чекамо Господи нашег Исуса Христа, који ће преобразити тело нашега смирења, да буде саобразно телу славе Његове (Филипл. 3, 20-21).

Сеје се тиромежно, устјаје нетиромежно; сеје се у сраму, устјаје у слави (I Кор. 15, 42 и даље).

Разум људски, непросвећен вером, не може да схвати васкрсење мртвих. Он мисли да и тело човечије не устаје, него, као и животињска тела, иструли и претвори се у прах. Одавде су произашла многа штетна по душу мишљења о васкрсењу мртвих, јер су људи ишли за својим разумом, који је без просвећења вере слеп. Због овога се реч о васкрсењу мртвих неверним и телесним људима показује као лудост. Зато садукеји (једна јеврејска секта из времена Христова) говоре да нема васкрсења, па су о овоме питали Христа, али су били прекорени од Њега, да не знају Писма нити силе Божје (Марко 12, 18-24). Зато су светог апостола Павла Атињани назвали беспосличаром, што им је јављао благовести васкрсења. *Шта хоће овај бесполичар? ... А кад чуше васкрсење из мртвих, ругаху му се (Дела Ап. 17, 18 и 32).*

Али недостатак и оскудица ума допуњава вера света, и што слепи разум сам

собом не постиже, у томе га вера просвећује, и тако ум вером просвећен види оно тако као да се већ догодило. То показује и поређење узето из природе, како Христос говори: *Ако зрно пшенично павши на земљу не умре, оно само остане; ако ли умре, многи плод однесе (Јов. 12, 24).* И свети Павле: *Безумниче, што ишћо сејеш неће оживети, ако не умре (I Кор. 15, 36).*

Али вера света, потврђена речју Христа Сина Божјег, који је вечна истина, разгони сваку сумњу. Васкрснуће дакле мртви, и васкрснуће оним телима, којима почивају у гробовима; устаће дакле она тела, која су пала; пробудиће се они који спавају у гробовима (Данило 12, 2); устаће они који су посејани (I Кор. 15, 37). Устаће иста тела са којима смо добро или зло чинили, да црпим сваки ишћо је шћелом учинио, или добро или зло (II Кор. 5, 10). *Јер иде час у који ће сви који су у гробовима чути глас Сина Божијега, и изићи ће који су чинили добро у васкрсење животија, а који су чинили зло у васкрсење суда (Јов. 5, 28-29).* Устао је Христос из мртвих, и устао је исти телом, којим је пострадао и умро, и био почешћак умрлима (I Кор. 15, 20-23); устаће и мртви истим телима којима су умрли...

С руског
и рошјој. Ж. М. Маринковић

Господе, име Ти је Љубав, не одбаци ме заблуделог човека!

Име Ти је Сила, поткрепи ме изнемоглог и палог!

Име Ти је Светлост, просвети моју душу помрачену животним страстима!

Име Ти је Мир, умири узбуркану душу моју!

Име Ти је Милост, не престај миловати ме!
о. Јован Кронцијайски

О САВРШЕНСТВУ

*Учи ићио хоћеш и знај ићио мо-
жеш, али једно не смијеш не знајши – да
је увијек драгоцјеније добро владање,
него много знање.*

*Учи ићио хоћеш и знај ићио мо-
жеш, али једно не смијеш научиши – на
зло уиошребити своје знање.*

Мала знања добијају се учењем, велика знања добијају се вјером и поштењем. Залуд сав труд око учења, без труда око чистоте вјере и живота. Небески свијет се не открива учењем него чистоме. Невоља је наших дана што многи читају да уче друге не научивши сами себе. Само напуњен и препуњен извор може појити жедне и зрео плод хранити гладне. Блажен је онај човек који се не намеће никоме за учитеља ни за вођу. Таквога човека прате три небеске красавице: једној је име Ирина, другој име Софија, трећој име Јевдокија. А то ће рећи: Мир, Мудрост и Слава. Поред потпуне стручне спреме и образовања, старешина треба својом појавом у кругу васпитаника да блиста примјером смјерности, побожности, издржљивости и љубави, а најприје и понајвише беспрекорним животом. Прво испунити па онда поучити: јер ништа није заразније од примјера, како у добру тако и у злу. Онај ко хоће да свијетли људима, мора сам бити свјетлост. Жртва и љубав нераздрожни су и стоје у правој сразмјери; што је већа љубав, то већа и жртва. Жртва је израз љубави. Због тога, гдје се може, гдје год се може грјешник поправити топлином љубави, тамо не треба употребљавати хладноћу казне и критике. Нема праве мудрости без љубави, нити праве љубави без мудрости. Мудрост без љубави је мудрост змијска, себична и отровна; љубав без мудрости – провала облака онда када сасушена земља очекује благу кишу.

Свето Писмо учи да су сва три видљива свијета космос, земља и човек само пројекција невидљивог у видљивом. Видљива природа је материјална пројекција нематеријалних, невидљивих мисли Божјих. А човек? Човек је то исто и нешто далеко више од тога: човек је видљива пројекција невидљивог лика Божијег. Свака ствар у овоме свијету јесте рам, у који је Бог урадио по једну мисао своју. А све ствари скупа сачињавају раскошни мозаик мисли Божјих. Док је Бог у ствари овога свијета урадио мисли своје, у човека је урадио лик свој, икону своју. Речено је у Светој књизи: „И створи Бог човека по лику свом, по лику Божјем створи га“ (1 Мојс. 1, 27). Боголико је оно што човека диже изнад свих бића и ствари на земљи. Ниједног човека не шаље Бог на овај свијет без лика свог. Зато је сваки човек богоносац од утробе мајке своје; сваки је по природи Христолок, по природи Христосаца. Јер, обдарен боголиком душом, он претставља у маломе свијет свих божанских вредности. У томе је божанско величанство и неприкосновеност његове личности.

Европска култура почива на човеку као темељу. Хуманизам је њен главни архитект. Сва је изграђена на софистичком принципу и критеријуму: човек је мјера свих ствари, видљивих и невидљивих, и то – Европски човек.

Он је врховни стваралац и давалац вредности. Истина је оно што он прогласи за истину; смишао живота је оно што он прогласи за смисао; добро и зло је оно што он прогласи за добро и зло. Кратко и искрено речено: Европски човек је себе прогласио за бога. Зар нисте примјетили како он неизмјерно воли да богuje. Да богuje науком и техником, философijом и културом, религијом и политиком, уметношћу и модом – да богuje по сваку цијену, макар инквизицијом и папизмом, макар мачем и огњем, макар људождерством. Он је језиком своје хуманистичко-позитивистичке науке објавио да – нема Бога. И вођен том логиком он је смјело извео закључак из тога: пошто нема Бога, онда сам ја – бог! На европском западу Хришћанство се постепено претворило у хуманизам. Дуго и напорно Богочовјек је смањиван, преиначаван, сужаван и најзад сведен на човека: на непогрешивог човека у Риму и не мање непогрешивог човека у Лондону и Берлину.

И у папизму и у протестантизму на мјесто Богочовјека стављен је човек и као највиша вриједност и као највиши критеријум. Извршена је болна и тужна корекција Богочовјека, Његовог дјела и Његовог учења. Истрајно и упорно трудио се папизам да Богочовјека замјени човеком, док догматом о непогрешивости папе – човека, Богочовјек није заувјек замјењен пролазним „непогрешним“ човеком. Тако је Богочовјек потиснут на небо, а на његово упражњено мјесто на земљи постављен је његов замјеник (Vicarius Christi) папа. Каква трагична нелогичност: свуда присутном Богу и Господу Христу постављати замјеника. Црква је претворена у државу, папа је постао владар, владике су проглашене за кнезове, свештеници су постали вође клерикалних партија, вјерници су проглашени за папске поданике, Еванђеље је замјењено ватиканским зборником канонског права, Еванђелска етика и методика љубави замјењена је казуистиком, језуистиком и светом инквизицијом. А то значи: систематским уклањањем, уништавањем свега што се не клања папи, па чак и насилијем превођењем у папску вјеру и спаљивањем грешника у славу кроткога и благога Исуса. А из дубине вјекова брује горке ријечи светог пророка Божјег Јеремије: „Проклет човек који се узда у човека“.

У светосавској философији правило је над правилима: не прилагођавати Богочовјека Христа духу времена, него дух времена прилагођавати духу Христове вјечности. Не прилагођавати Бога човеку, него човека Богу. Један народ има праве вриједности само тилико уколико живи еванђелским врлинама. Циљ народа као цјелине, исти је што и циљ појединца: оваплотити у себи еванђелску правду, љубав, светост, постати „свети народ“, „Божји народ“, који својом историјом објављује божанске вриједности и врлине. Свети Немањини су тако схватили и народ и државу, и на томе неуморно радили они сами, па за њима и са њима и сав Српски народ. Свима закон бјеху еванђелске врлине, свима: и управљачима народним и народу, пише монах Теодосије у животу Светог Саве. Савјест српског народа су светитељи, на челу са Светим Савом. А та Савјест нашег народа стално упућује свима

Србима у свима вјековима једну молбу, један савјет, један зајвет: нека вам свима, и убогима и богаташима, и младима и старима, и писменима и неписменима, и свештеницима и учитељима, и војницима и радницима, и министрима и владикама, закон буду – *Еванђелске врлине*.

Пошто је убио Бога и душу у себи европски човек већ неколико деценија врши постепено самоубиство. Јер је самоубиство неуклоњиви пратилац богоубиства. Просвета без Бога увукла је Европу у такав мрак, у какав ниједан континент није запао никад. У том мраку нико никога не распознаје, нико никога за брата не признаје. Како ће човек без Бога, без Христа, без те једине неугасиве свјетлости, како ће разбијати космички мрак који са свих страна наваљује на њега, и како ће протјерати таму из себе. Са свима својим свјетлостима човек без Бога није друго до свитац у бесконачном мраку васионе. Под трагичним утицајем доситејевштине европска хуманистичка просвјета створила је код нас сукоб између Цркве и школе, који за наш народ значи и увјек је значио, катастрофу. Под утицајем доситејевштине и наш се народ почео механизовати, роботизовати. Да бисмо избегли завршну катастрофу постоји само један излаз. Који? Прихватити светосавску просвјету у свима школама, у свима просвјетним, народним и државним установама, од прве до последње. Светосавска просвјета зрачи, свјетли и просвјећује једином неугасивом и истинитом свјетлошћу – Богочовјеком Христом.

Нико не може бити добар човек ако није и добар хришћанин. Нико не може бити добар Србин, ако није добар човек и добар хришћанин. „Добар си Србин ако имаш слатку душу краља Владимира, издржљивост Немањина, Христољубље Савино, ревновање Милутиново, кротост Дечанског, смерност Урошеву, пожртвовање Лазарево, витештво Страхинино, правдољубље Марково, срце Југовића мајке, поуздање Милицино, благост Јевросминину, милост Косовке дјевојке, трпељивост поробљеног робља, видовитост слијепих гуслара, мудрост српских попова и калуђера, стидљивост народних дјевојака, надахнуће народних пјевача, даровитост народних занатлија, отменост народних ткаља и везиља, јасност народних пословичара, умјереност и одмјереност српских сељака, сјај Крсне славе и свих крштењих Срба. Ето златних круна и дијадема, огрлица од скупоценог дијаманта и бисера, блијештавог ордења. Украшени славом, достојанством и љепотом и главе и груди и руке најбољих српских синова и кћери. Истинском вјером у једнога и правога Бога Оца; оживотвореног еванђелског морала, Господа Исуса Христа – Бога Сина; олушевљењем и благодатним даровима и силама – Бога Духа Светог; очарањем и трудољубљем нашег Светосавља, стекосхе непролазне небеске и земаљске вијенце славе. Све у славу вишњег Бога и на понос свога рода!“

Проф. Љубинко Видаковић

Дјечија страна

НЕДЈЕЉА У ТРНОВУ

Освануо је и тај дан, дан окруњен прекрасним временом, овјенчан тамјаном. Трново је одисалослављем. У суботу 10. јуна крстило се око осамнаест душа у Трнову, највише дјеце. Чврстим кораком су пошли у Царство Вјечно, и поносно примили Часни Крст на себе и Христа на дар. Сви су они храбро преврнули лист испуњен гријехом, ужасом и тамом, и окренули се свјетлостијакој као огањ, окренулисе будућности Ђ Богу.

У цркви запаљеној и срушеној до краја, импровизован је мали олтар, иако не прави оно лијеп, свечан. Низ голе зидове цркве, четири ратне године, слијевала се киша, снијег, јер крова нема. Нека рука без власника, без срца, душе, запали га, али с пламеном оде само пријеп а вјечни мирис тамјана и тиха молитва остали су у њој. Људи су се окупили, много њих, са сузама у очима, јер, кажу, дуго нису могли чак ни Причешће ту добити. Света Архиепископска Литургија је почела тачно у девет часова. Служио ју је наш Митрополит Дабробосански Господин Николај окружен свештеницима са свих страна. Пјев у славу Божју испунио је цркву и срца вјерника. Владика је својом импозантном појавом свечано служио Литургију. Црква је била препуна, пламен свијећа прекрасан.

Онда је почело крштење, испред Владике су се смјењивали кумови и њихова кумчад свечана изгледа, занесени. Свештеници су имали пуне руке посла, ти и тамо чуо се и плач понеке немирне бебе. Сви они који добише вјечни живот излазили су свечани, тихо, из дома Христовог, чисти, свијетли. Послије крштења услиједио је парастос свим жртвама овог рата, свим храбрим српским војницима који крвљу натопише ову земљу и вјечном стражару трновске цркве оцу Недељку Поповићу, који се ни у смрти није одвојио од своје цркве. Његов бесмртни дух лебди изнад цркве, као ореол оданости и опомиње све издајце који своје оставише и одоше некуд у туђину.

Иза цркве на малој позорници почео је програм припремљен за ту прилику. Владика је сјео на почасно мјесто, а остали до њега. Окупили су се сви, са химном „Боже правде“ је отворена приредба. Први је за говорницу изашао један од свештеника и поздравио присутне, са традиционалним поздравом: „Добро дошли“. После је бесједио Владика Николај и топлим рјечима пуних радости обратио се скупу. Иза њих наступили су рецитатори, дјеца из основне школе Трново, прекинути наступом неког гуслара. Онда је на позорницу изашао један свештеник, гост из Грчке, поздрављен бурним аплаузом. Камермани су снимали, новинари записивали и све се завршило око 14 часова. Људи су се почели разилазити, кумови на ручак код својих кумчади, а владика са својом пратњом отпутовао је из Трнова. Још дуго у ноћ чула се пјесма и славље поводом свете тајне крштења и овог великог дана за Трново, Трново које је много страдало, али никада покорено.

Маја Кокић, ученица
Трново

МОЈА ОТАЏБИНА

Моја отаџбина је од сувог злата,
Ником нејошнајом не отивара враћа.
Њу свако воли,
О њој учимо и у школи.

О богајствима њеним да и не говорим,
Шуме, брда, безбројне њанине,
Волим сваки дјелић
Своје отаџбине.

Борци су многи изгинули
за њену слободу.
За добро здравље, чист ваздух,
И за бистру воду.

Ја је волим,
Као очи своје.
Велико је срце,
Отаџбине моје.

Недељка Перишић
Добрун

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

СРПСКИ ВОЈНИК

Српски војник бићи, нема веће дике
Погибиову борац Српске Републике.

Српски војник воли, сваку сивоу жруде
И живио би дао, да нам боље буде.

Српски војник неда, да нас неки деле
Час на Србе хладне, час на неке вреле.

Српски војник има, чейжри светиа слова
А Крстѝ Часни јесте клеива Србинова.

Драган Арсић
Београд

МАЈКА

Моја мајка има
очи њаве,
косу боје
њокошене њаве.

Њена два ока,
ко бисера два,
шайну ми честѝо:
„Ти си моја
звѝезда шѝо сја“.

Раде Јакић
Пљевља

ЛАНЕ

Лане се мало родило,
сѝално је шумом ходило.

Ловци у шуму зашли,
младо лане нашли.

Мало лане бјежи,
а кожа му се жежи.

Цјелу је шуму љрошло,
ѝред манастир дошло.

Ту су ља монаси хранили,
од ловачких љаса одбраили.

Јелена Аранићовић
Пљевља

САМО БОГ ЗНА

Далж ће икад ико знати,
Како мали Обрад пати?
Сам се игра, за бој спрема,
Јер његовог оца нема.

Крај плаве му мајка мила,
Слику очеву оставила.
Нека гледа и нек знаде,
Доброг оца да имаде.

Кад устане руку пружи,
Слику узме па је држи.
Још је мален, али схвата,
Порашће и битж кжо тата.

На крштење дошло доста,
Пробранијех богме госта.
Милују га сви по коси,
Што очево име носи.

Тајну прима - печат Крста,
Заклиње се са три прста.
Обећава, мушки чврсто
Да ће и он бранитж Српство.

Бранитж вјеру, образ, славу,
Зато отац даде главу.
Нека буде знано свима,
Још Обрада доста има.

Момир Васићевић
ѝројѝонамесник

МОЈА МОЛИТВА

Сумрак је. Бљештаво руме-
нило мами очи ка западу.
Колона избјеглица лагано клизи по
прашњавом путу. Мјешају се плач, врис-
ка и фијук граната који кроз ноћ дјелују
још страшније.

Да, и та ноћ, тај мрак који полако заузи-
ма сваки дјелић простора око нас па и у на-
ма, и сада је почео да нас обавија, да нас
узима у своје наручје и пјева нам у спавању,
али сада ону тужну, од које је било немогу-
ће заспати. У мислима ишчежавају слике из
прошлости и само се питамо шта ће сада
бити. Мислимо каква је то наша судбина и
шта је то уопште судбина. Питамо се да ли
је то дјевојка некад тако љупка и мила, која
нас узима за руку и води кроз живот, или је
како нам се сада чинила она ипак охоло и
зла. Господе, о чему све мислимо док пати-
мо. Ово што се мени догодило не бих же-
љела да се икоме на свијету деси.

Вјечно остаје питање: Зашто невини
да пате због тих неких злих људи. Моја и
било чија друга несрећна прошлост, оно
лудило стало у једну кратку ријеч *раш*, не-
ка за иста постане прошлост. Нека ово не-
кима буде опомена, а Богу моја молитва.

Драгана Мишић, 14 год.
Бања Лука

јер је таквих Царство Божије.

НОВИНЕ СТАРЕ ХЕРЦЕГОВИНЕ

Ваистину је Српски народ, смемо се усудити и рећи, једини народ на свету, који пораз слави као победу, пева, када му је најтеже и кад има највише ненавидника. Неки би рекли: „Чудан народ“, народ, који у рату отвара и освештава нове, боље, лепше и него икад украшеније Богомоље и школе, које су како рекосмо од велике историјске важности за свеукупно Српство.

Цркве, као хранитељи и бранитељи вере, побожности, морала, духовности, уметности, културе и истине, а школе као чувари науке, књижевности и просвете, су биле и остале од непроцењивог значаја за сав Српски Православни и Христољубиви род наш, како кроз векове, тако и дан-дanas. Али, зло се у свету веома умножило. Једне се начињавају, друге безбожници и богоборци руше; неким се темељи постављају, а другима човекомрзци већ постављене крајеугаоне каменове из земље ваде; градњу, пак, једних, благочестиви Хришћани приводе крају, покривају их и овенчавају, а једне иноверни (не)верски фанатици робе, пале и уништавају. Докле? До унедоглед.

Многобројне бујице и непогоде су кроз столећа ударале о здања наше Црквене историје, али јој нису могле наудити, јер је на нераспадљивом камену и чврстом темељу саграђена. Грозимо се што савремени варвари у својој патолошкој мржњи и злим намерама показују овакво понашање, али, уверени смо да је оно део њих. Дубоко жалимо, али не мрзимо, опраштамо, али и памтимо. Све се може оскрнавити и обесветити, али душа народна, чиста савест и свест о чојству, вери прадедовској и јунаштву, никада. Име Србиново су наши преци помињали, помињемо га и ми сада и помињаће га наши потомци, преносећи с поколења на поколење, док је света и века, без обзира на све патње, страдања и распећа његова. Злостављања подносити морамо, јер како каже велики српски песник: „Крст носити, нама је суђено“. Када нам је најтеже, сетимо се да је Господ Бог уз нас, јер, ако је Он с нама, ко нам шта може.

И баш тада, као никад до тада радимо, задужбине градимо. Заиста, плод таквог рада је Српска Православна Духовна Академија Светог Василија Острошког у Србињу. Велика дела не умиру. Ако неимари њихови свој овоземни свет и окончају, остаће сећање на њихов труд и подвиге.

Наиме, Српска Православна Црква је добила једно ново Светилиште, које се под именом „Духовна Академија“, први пут у историји помиње код нас Срба. Познато нам је да су до сада само Православни Руси имали Високу Богословску школу ове врсте. Сада је, с Божјом помоћу, у новоствореној и с крвљу стеченој држави Српској, имају и Срби. Овај дом, у коме ће се изучавати наука Господња ће уз благослов Благословног Промислитеља и Сведржитеља за Православну Херцеговину и шире бити оно што је некад, у древна времена, манастир Хиландар био за Душанову царевину.

Ово училиште, чији је заштитник Свети Василије Тврдошки и Острошки Чудотворац је једина Висока Теолошка школа, и уопште, бар за сада, школа на просторима читаве државе Српске. Молимо се Богу да ово училиште буде неопорива тврђава у очувању Православља, Светосавља и у назидању народне душе, чему је јемац Српска Православна Митрополија Дабробосанска, која из свег срца и душе ликује, што се пред Свевишњим Христом Господом, без чије допштења ништа, ама баш ништа, не бива, сподобила да под својом мишицом штити, храни и од насртаја брани јединствен пример ризнице добара какав је по први пут виђен на Светој Српској земљи.

Живко Ј. Илић
студент Духовне Академије

ПРОЉЕЋЕ

*Прољеће је наше Христос,
Наша срећа, наша нада,
Благо оном ко Му служи,
Ко вјерује, ко се нада.*

*У прољеће кад све цвјетља,
Десила се вел'ка сјетља,
Дражи Христос, красан Цвјетљ,
Бјеише на Крстј разаетиј.*

*Пресветија Га Дјева роди,
Да нас смртј ослободи,
Да дарује нама Царстјво,
Вјечни животи и богајстјво.*

*Гдје ј' Голгоџа, џу и Васкрсење,
Гдје је борба, џу је и сјасење.
Родио се Господ Сјас,
Да избави свију нас.*

*Расјасе Га људи џакосници,
Многџрејни јеврејски војници,
Весел'ше се многа џрејина усјта,
Али Господ врло брзо усјта.*

*Христос Васкрс, људи веле,
Један другом добро желе,
Радују се сва џлемена,
И са џима Васељена.*

*Васкрсење, Исјина је,
Исјина је жива чисјта,
Ко џод мисли да се сјаси,
Нека љуби Бога Христја.*

*Божја Љубав јесје ожањ,
Шјо с'горјева наше џрјехе,
Без Љубави Божје нема,
Ни радостји, ни ујјехе.*

*Затјо браћо, и сви мили,
Да би увјек срећни били,
Молимо се Богу нашем,
Да нас Својом Силом крили.*

*Христос Васкрс, џоздрављам вас,
Јуче, суйра а и данас,
Нек нас чува Васкрсјићел,
Наш Преблагј, свима Сјас.*

Сјанимир Јањић
свештеник

О НЕИЗБЕЖНОСТИ ПАТЊЕ

„Од тада поче Исус казиваћи ученицима својим да њему ваља ићи у Јерусалим, и много пострадати од старјешина и првосвешћеника и књижевника, и убијен бити, и истрећи дан да ће устати.“

И узевши га Петар поче га одвраћаћи говорећи: Боже сачувај, Господе; што неће бити од тебе!

А он окренувши се рече Петру: Иди од мене, сатано! Саблазан си ми, јер не мислиш што је Божије него што је људско.

(Матв. 16, 21-23)

Природна жеља човековог срца је да са свима живи у миру. Не једанпут, решавало је младо срце са лакоми-сленом вером у себе: ја хоћу са свима да живим у слози и ни са ким не треба да будем у супротности. Али најблагодонамернији ће се брзо убедити, да је то немогуће. И најкроткија душа јагњета, неизбежно сусреће на свом путу злог вука, који говори: „ти ми воду мутиш“. Ко верује, тај је и дужан да исповеда своју веру. Ко у миру жели да служи Богу, тај је дужан да дејствује у миру, али свако исповедање неизбежно се сусреће са замеркама и свака делатност доводи до борбе. Само по себи се разуме, да следбенику Христовом причињава бол то, што се његова часна убеђења и стремљења не признају у свету, што његов частан посао свуда налази на противљења, што тамо где је он сејао само љубав мора жњети зло. И ученик Христов неретко је готов питати заједно са Учитељем: „Како зло учиних вама или чиме вас увредих?“ Чиме увредио? Истином коју ти проповедаш и исповедаш и коју свет не подноси, или праведношћу, коју ти остварујеш у свом животу и која служи свету као прекор, или миром Господњим, који је написан на лицу твоје и кога свет не може да ти опрости, или небеским, неземаљским расположењем, које светли из тог понашања и посрамљује и раскринкава њихово земаљско расположење, тиме си увредио свет, а свет ће пре да ти опрости десет грехова и порока који те изједначавају са другима, него једну врлину која те уздиже над другима. Зашто је Каин убио Авеља? Зато што су постуци Каина зли, а постуци Авеља добри и праведни. Зашто су књижевници и првосвешћеници осудили Спаситеља? Зато што је Он био Светлост, а тама не воли светлост. Драга браћо, зато се не чудите, ако вас свет мрзи. У томе нема ничег необичног. Не дозволи-те да вас скрену с правог пута подмеси злих и мржња порочних. Идите правим путем у име

Господа кроз свет који осећа мржњу и мисли-те: Ја морам, ... а свет не може другачије. Он и не би био свет, ако не би давао предност лажи заблуда својих над истином, егоизму над љубављу, својој лењости над ревношћу према делу Божјем, таштини светској над светошћу. Ја нисам ученик Христов, ја нисам Његов ратник, ако угађам свим људима, ако с гомилом идем широким путем, уместо да се држим малобројних сапутника који иду уским путем. И тако, напред у име Господње са сазнањем: Ја морам.

Обратите вашу пажњу још на једну страну тог ја морам. Када је Син Човечији говорио својим ученицима да Он мора ићи у Јерусалим и да ће тамо много патити и умрети и Он сам је схватио, да је то неопходно за Њега Самога. За то, што је „Он био послушан чак до смрти, смрти на крсту, Господ Њега преузнесе и дарова Њему име над именима“. Ако је Отац Небесни чак Сину своме Јединородном досудио да испије чашу патње, да ли је нама грешницима и несавршенима могуће одбијати ту чашу патње, школу патње, када смо ми тако далеко од савршенства, када још много морамо учити, да би постали достојни ученици великог Страдалца. Неки мисле, да би они усрдније и радосније служили Господу свом, када би им животни пут био лакши, када њихов животни пут не би био тако густо засејан оштрим камењем. Када тако говоре они очевидно сами још не знају ко су они и шта су, шта им је од користи а шта од штете, шта морају а шта не морају. Истину говорећи, човек горе од свега преживљава благостање. Дани среће, дани успеха, када се све догађа како ми хоћемо, о, колико пута су ти дани постали погибелна мрежа за душу човекову. Колико недолжности нараста на срцу човековом, као рђа на сечиву, када оно лежи без употребе у боју, или како зарасте врт, ако по њему не прође нож вртларев. Реци, хришћанине, шта те штити од охолости, која се тако лако увлачи чак и у јаке душе, чак и у душе Христових ученика? Да ли крст и патња? Шта смирује грешне жудње телесне, које се тако успешно и лако развијају у дане светлог благостања, као инсекти у мочвари за сунчаних дана. Шта те учи да одбацујеш све те духовне нечистоте, – да ли буздован несрећа и бола? Шта те буди из сна о самоуверености, у који нас тако лако увлачи срећа, или шта те привлачи према леном животарењу у оквиру свакодневце ако не јасни и ведри дани благостања? Зар бура овде није доброчинство? Шта те изводи из опасног стања расејаности? Да ли бол? Да ли болест? Шта кида путеве земаљских vezаности, љубави према свету и свему у свету, ако не беда и недаће. Да ли нас искушење при-

викава да будемо спремни за смрт. Дивљи, лоши издanci и израслине душе не могу бити уништени без учешћа ножа небеског Вртлара, и добри плодови истине неће нићи без кише суза и жалости. Ни на чему се не може осетити право послушање, као код даровања горке чаше туге, када треба рећи: није моја воља, а Твоја да буде воља Оче. И приврженост вољи Божјој нигде се не може показати тако добро, као у дане буре и невремена, када сред таласа пуних претњи и ужаса хришћанин предаје себе сасвим у руке Тога, у чијим су рукама те буре и таласи. Када се најбоље могу показати постојаност, храброст и снага Христовог ратника, ако не тада, када се превазилазе искушења и препреке у хришћанском деловању, у борби са злом или у опасностима. Све благородне снаге хришћанске душе, хришћанског карактера на најбољи начин се могу показати и развијати баш у време туге, несреће, патње. Сва чудеса благодати Господње на најбољи начин показују се у животу баш тада, када воде туге и несреће доу до наше душе и ми смо принуђени да сазнамо своју ништавост и немоћ и да сва снага и смисао припадају моћи Божијој. Или ћеш питати зашто, с каквим циљем, када сам Господ кажњава и позива на одговорност. Или ћеш рећи када те Бог шаље на крст, на муке: ја немам потребе за таквом науком? Говори овако: мени је то потребно, ја морам то, ја сам дужан да патим заједно са Христом, да бих са Њим васкрснуо. Код посета Господњих ја сам дужан да мислим и осећам се као дете, које је кажњено љубљеном десницом очевом, као чокот под ножем вртлара, као челик под чекињем, као злато у ватри, као грозд под врелим зрацима сунца. Ово „ја морам“ је Божанствено, и ја не могу одступити од Њега.

Ако сте ви, драги моји, сагласни са овим овде, у дому Божјем, држите се тог принципа када вас посети жалост, када крст постане судбином вашег дома. То су азбучне истине и све их треба понављати код сваке постеле болести, и код сваког ученика који ступа у школу жалости. Ово знају пастири јер тај, ко је већ хиљаду пута проповедао ове истине другима, код сваког животног случаја понављао их је за себе. Ти сам, Господе, помози нам да што шире и дубље научимо ту лекцију божанствену „ја морам“.

*Архиепископ Јован Ришки,
(с руског Даница Килибарда, Пријељубе)*

НЕ БОЈ СЕ МАЛО СТАДО ...

Део из књиге „Нови светитељи руских катакомби“

МУЧЕНИЦИ НОВОГ АТОСА

Најпривлачније место за монахе у јужној области био је чувени манастир Светог Апостола Симона Канаанита, познатији као Нови Атос (Нова Света Гора). Године 1928, уништено је све што је преостало од те велике лавре са неколико стотина строгих подвижника. У релативно кратком периоду свог постојања, од краја XIX века, манастир је стекао велики углед и поседе и био је пример другим манастирима у читавом православном свету. Те године покрадено је сво манастирско богатство, све је разорено, а коначно је и група од стотину монаха, који су успели да избегну први талас хапшења тако што су се сакрили у планине, ухваћена и послана у Новочеркаски затвор на Црном мору. Монаси су саслушавани и када су одбили да дају изјаву о прихватању совјетске власти као добротворитеља човечанства, раздвојили су их у групе и одвели у посебне просторије за тортуру, које су се налазиле у подруму зграде НКВД-а. Тамо су их сурово тукли и мучили. Када је пала ноћ, одвели су их на једно место у области Коса, удаљеној седам миља од Новочеркаска. Постројени су уз зид и стрељани. Било је то добро познато становницима тог града.

Сви православни хришћани требало би да се сећају тих храбрих слугу Христових, који су му остали верни до мученичке смрти.

СВЕТИ ПУСТИНОЖИТЕЉ МАКАРИЈЕ

У време прогона цркве и њеног свештенства, 1923, на Кавказ је стигао свети пустињак. Појавио се на територији Владикавказа, у пустом месту удаљеном око 20 миља од мале железничке станице по имену Подгорни. Дошао је из централне Русије, али нико не зна тачно одакле. За своје бораиште одабрао је једно место у подножју Кавказа. У дубокој шуми, пуној кланаца и стења, ископао је себи пећину; у њој је живео, а имао је и малу цркву. Часна трпеца била је исклесана из стене, а било је и неколико икона. Премда је све било оскудно, ипак је имао све што је неопходно за службе Божије. Испосник, старац Макарије, служио је у тој цркви. Када су мештани дознали да је стигао, почели су да се сабирају око њега. Долазили су на исповест и да приме Свето Причешће, а

Старац је бринуо и о њиховим осталим духовним потребама. Број посетилаца не престано је растао; ускоро су му свакодневно долазили ходочасници.

Старцу Макарију било је шездесет пет година; због његовог подвижничког живота, Бог га је прославио и услишио његове молитве, обдаривши га даром прозорљивости: људима је казивао њихове скривене мисли и дела. Увек је пресрећао своје посетиоце на две миље испред своје пећине, а онда их одводио до свог боравишта. Нико га није унапред обавештавао о њиховом доласку. Он је то сам провидео својим духовним очима. Људи из околине Кубана и локалних градова долазили су код Старца као на истинско ходочашће. Ту су налазили духовни мир и осећали да неко брине о њима. Најзад, у читавом том округу скоро да није преостала ниједна црква и верујући су били као овце које траже пастира.

До 1928., отац Макарије је живео у самотништву; те страшне године, болшевици су одлучили да окончају са његовом црквом. Они су већ неко време знали за њу, али је из неког разлога нису дирали. Најзад су дошли и ухапсили светог пустињака. Желели су да га одведу у тајности, али верујући су некако дознали за његово хапшење и дошли да га виде последњи пут. Док је отац Макарије пролазио окружен стражом, на све стране је упућивао благослове и опраштао се са њима. Овај свети пастир прогоњен Катакомбне Цркве пострадао је мученичком смрћу негде на далеком северу.

БОГОМ СКРИВЕНИ СВЕТИТЕЉИ

После II светског рата, у круговима руске емиграције појавила се брошура под насловом „Зашто и ја верујем у Бога жж. Аутор брошуре, који је некада био пилот ГПУ-а - атеиста, описује како му је било наређено да уходи групу свештеника и монаха који су се сакривали високо на Кавказу. То је морало бити негде почетком рата. Једног дана, пилот је на високом платоу спазио групу тих људи у бедној и подераној одећи. Када су угледали авион, почели су да беже. Пилот је јасно видео како они, очигледно бежећи у правцу свог скривеног скровишта, заправо срљају у провалију која их је делила од остатка тог планинског платоа. Када су стигли до амбиса, на чинили су крсни знак и, на пилотово крајње запрепашћење, наставили су да трче кроз ваздух, док, безбедно стигавши на другу страну, нису ишчезли из вида у каменитим гребенима. Запањени пилот преобратио се истог тренутка и почео да верује у Бога који је сакрио своје верне слуге од очију злих људи, али му је ипак дозволио да, на спасење своје душе, буде сведок тог великог чуда светитеља руских катакомби.

(*ирим. ипређивача*): Тај пилот не само што се од овог догађаја обратио у Хришћанство, него се и јавно одрекао службе у ГПУ-у и отишао у манастир. Још увек је жив, данас је јеромонах и недавно је у детаљима ову причу испричао духовнику Светотројицко-Сергијевој Лавре. Старац духовник памти још један сличан догађај са Кавкаских планина - исповест агента који је постао хришћанин. Он је такође гонио пустиножитеље. Откривши једном групу ових монаха, он их је са својим људима похватао, зачуђен што они нису пружали баш никакав отпор, нити показали најмање узнемирење. Штавише, понашали су се крајње назаинтересовано. Потрпавши их у кола и одвезавши их до града сместио их је у добро чувану тамницу. Није био ни свестан да ће се догађај из Дјела Апостолских (Д. Ап. 5, 17-23) збити на његове очи. Ујутру, отворивши тамницу, никога није нашао унутра. Осетивши у срцу пламен вере, истог тренутка је одрекао службе у ГПУ-у. Од тада живи мирно и повучено као хришћанин.

ЈА САМ ПАСТИР ДОБРИ!

Овца се сматра као символ кротости, послушности и трпеливости. Кад је не би штитио и бранио неко јачи од ње, она би, слаба и беспомоћна, пала као пљачка дивљих зверова.

Овца никад не бира себи пастира ни вођу, већ иде за оним који јој се даде, иде послушној кротко, „као овца“. Због тога она не носи одговорност за то што јој је пастир добар или не. У историји оваца још није познат случај да су се побуниле и одбациле свога пастира и место њега нашле другог. Тога нема у њеној природи. Но човек у својој природи поред нагона има и разум и он поступа и по једном и по другом. Он може да расуђује и може да бира и да се одлучује. Због тога на њему лежи велика одговорност каквог вођу себи изабере. У историји свих времена и свих раса људи су себи бирали вође и више или мање послушно им следовали; или су једне одбацивали а друге бирали на њихова места. Због тога на човеку лежи велика одговорност за избор вође. Ову слободу избора нико није могао човеку да ускрати ни онда када је човек телом био роб, но ипак духом слободан, јер слобода избора лежи у природи његовој. Њу е поштовао и Спаситељ наш Господ Исус Христос. Он није дошао у свет и наметнуо се за вођу, већ је скромно и смирено објављивао: „*ко хоће да иде замном*“ ... Ко хоће. Значи, човек може одлучивати да хоће или да неће – то је његова слобода и његова одговорност.

Па кад имамо слободу избора, и кад на нама лежи велика одговорност за то, онда треба поступак наш при избору који чинимо да буде озбиљан, врло озбиљан.

Хоћемо ли поћи за оним који лута и незна где ће на крају крајева стићи?

Хоћемо ли узети себи за вођу и пастира онога који једно говори а друго твори?

Да ли да изаберемо онога који нам прича о својој љубави према нама, но ничим је не показује?

Или да се поверимо вођству и старању онога који ће нас можда у часу опасности оставити?

Чиме да се руководимо при избору? Којег мерила да се држимо?

Има ли кога ко зна прави пут у мир, у сигурност, у радост и славу вечну, ко не лута, већ зна пут и собом га показује?

Има ли кога ко и твори све оно што говори, и ко испуњава све оно што обећава?

Има ли кога ко није само говорио о својој љубави према људима већ је ту своју љубав и показао и посведочио највећим сведочанством и највећом жртвом?

И најзад, има ли кога ко нас неће ни у највећој опасности оставити, ко ће ради нашег спасавања и избављења дати свој живот за нас?

Ако има, зар тај не би био најбољи и најсигурнији вођа, најбољи пастир и чувар? Зар не би онда било најмудрије и најспасоносније да таквога изаберемо себи за вођу и пастира? Ми велимо да има, и историја нам потврђује да има. Има једна личност у људској историји, у којој су све ове особине најбољег пастира пројављене у пуној пуноћи. То је личност Господа Исуса Христа.

Господ Исус Христос зна прави пут и Он нас једини може одвести у живот и радост. Он је људима казао и више од тога. Казао је не само да зна пут и зна истину, већ је једини Он у историји људској који је казао *Ја сам њи и истина и живи*, ко

иде замном неће погинути него ће имати живот вечни. Једини је Он говорио као Господар и домаћин у своје име и од своје власти, док су други говорили као посланици и пуномоћници, у име туђе власти и у туђе, више и моћније име.

Господ Исус Христос није само пут и истина и живот, него је *Он једини који је сва своја обећања испунио, и своју реч до краја одржао*.

Господ Исус Христос је своју љубав према људима показивао и доказивао у свакој прилици. Он о њој није говорио већ је својим делима доказивао. Своју превелику љубав према људима посведочио је страдањем на крсту, када се распет и у мукама молио за оне који Га осудише и распеше, за људе ради којих је дошао, молио се: „*Боже, опрости им јер не знају шта раде*“. Да ли је ко показао већу љубав према људима?

И најзад, Господ Исус Христос никад ни у каквој опасности, ни у каквој беди не оставља човека и не окреће лице своје од њега, само ако овај од Њега не окреће лице своје. Једини је Он био пријатељ губавих, бесомучних, хромих, слепих и свих оних што су били у великом и највећем искушењу и страдању.

Па када све то налазимо у чудесној личности Господа Исуса Христа, а по природи и немоћи својој морамо ићи за неким јачим од нас, кога онда да изаберемо себи за пастира и вођу. Има ли кога ко би му ма у ком погледу раван био? Има ли кога ко би смео да каже речи које је Он за себе казао:

Ја сам њи пастир добри!

За вечита времена Он је поставио правило и мерило по коме се разликује пастир од најамника, пастир добри од пастира рђавог: „*Пастир добри душу (живот) своју полаже за овце*. А најамник који није пастир и коме нису овце *своје*, види вука где иде и оставља овце и бежи, а вука разграби овце и распуди их; а најамник бежи, јер је најамник и не мари за овце“.

Имамо, дакле, мерило и правило по коме да поступамо при избору. Имамо показано и доказано да је Господ Исус Христос највећи Пастир и Чувар људи, и ко жели себи мир и спасење душе, тај ће несумњиво поћи за Њим, јединим правим Вођом и Пастиром људи.

К.

О ВИЂЕЊУ БОГА

Има људи, и на њаквечесто наилазимо у друшћиву, који изјављују да не могу веровати у постојање Бога, док Га очима својим не би видели. Али људи не виде ни ваздух, ни електрицију, ни радио таласе, ни магнетизам, ни мисао човеку, па ипак нико од њих не пада на памет да негира њихово постојање. Онога ко би то учинио сви би прозласили или за лудог или за инацију. Сви би му одвраћили: „Њих заиста не видиш, али осећаш или зајажаш њихово деловање“. Исти је случај и са Богом: Њега заиста лично не видимо, али на сваком кораку и сваког часа видимо Његово деловање у свету. Због тога Псалмопевац назива безумним онога ко негира постојање Бога: „Рече безумник у срцу своме: нема Бога“ (Псал. 14, 1).

Зашто људи не могу видећи Бога?

Има томе више узрока, између којих су три најглавнија.

Прво, човек својим телесним очима способан је да запажа и види материјалне предмете, па и од њих не оне ситније од тачке и мање од милиметра. Међутим, Бог је најчистији Дух (Јов. 4, 24; II Кор. 3, 17) и Њега телесне очи човекове не могу видети, јер за то нису оспособљене.

Друго, човек је биће ограничено, и просторно и временски, а Бог је – неограничен. Он је свудаприсутан, све испуњава и вечан: Њега сав васионски простор не може да обухвати. Како онда може човек, тако мало и сићушно биће у сразмери са бескрајним васионским просторствима и чији век не траје ни један секунд према вечности – да види безграничног и вечног Бога?

Треће, човек није у стању да поднесе виђење Бога. Ово је сам Бог открио старозаветном пророку Мојсеју, који је желео да му се Бог покаже: „Не може човек Мене видећи и остати жив“ (II Мојс. 33, 20). Не може зато што је „Бог светлост“ (I Јов. 1, 5) и „живи у светлости којој се не може прикључити“ (I Тим. 6, 16). Он је „огањ који сјајаје“ (V Мојс. 4, 24; Јевр. 12, 29). Због тога Њега „нико од људи никада није видео“ (Јов. 1, 18), нити може да види. Гле, људима прети опасност да изгубе телесни вид од гледања у сунце, које је творевина Божја, а шта би се догодило кад би видели његовог Творца? Они заиста то не би поднели.

Како људи могу видећи Бога?

Знао је свезнајући Господ да ће људи постављати ово питање, па је и на њега дао свој одговор: „Благодонима који су чисти срца, јер ће Бога видећи“ (Мат. 5, 8). Из ових Господњих речи сазнајемо да је Творац подарио човеку, поред телесног вида за запажање материјалних предмета, и духовни орган вида, срце, за запажање духовне стварности, чији је центар и узрочник Бог. Под срцем треба разумети бесмртну душу, која је центар и животни покретач човека бића, слику Божју у човеку. У чистој души одражава се лик Божји, као што се лик човеков одражава у чистом огледалу. И као што задрљано огледало није у стању да одрази лик човеков, тако и грехом задрљана душа (јер њу

чак и настани у њему (Јов. 15, 10; 14, 21; 23). Човеку чиста срца отвара се духовни вид и он види Бога у створењима Његовим, у васколикој природи око себе, јер „небеса кажу славу Божију, и дела руку Његових објављују свод небески“ (Псал. 19, 1); а види Га и у срцу своме. Зато Господ тражи од човека да Му поклони своје срце, да би се услио у њега: „Сине, дај ми срце своје“ (Приче 23, 26). Он стоји на вратима срца сваког човека и куца да Му се отвори: „Ево стојим на вратима и куца: ако неко чује глас мој и отвори врата, ући ћу к њему и вечераћу с њим, и он са мном“ (Открив. 3, 20). По учењу богомудрих светих отаца, срце човеково Творац је наменио за станиште Себи, али од човека зависи да ли ће Му отворити врата и пу-

прљају греси и грешне страсти) није у стању да одрази лик Божји. Па као што се људи старају да огледало одрже у чистоти од прашине и прљавштине, тако, и са још већом ревностју, треба да настоје да душу своју сачувају чистом од прљавштине греха и страсти. Господ је указао како се то постиже: „Ако желиш ући у живот вечни, држи зајовесити“ (Мат. 19, 17). У заповестима Божјим садржи се живот вечни (Јов. 12, 50). Зато су оне и дате људима. Испуњавајући њих, човек, исказује своју љубав према Богу, стиче љубав Божју и удостојава се да му се Бог јави, па

стити Га унутра. Човек је власник свога срца, тога Божјег стана, и може га издати противнику Божјем – сатани. Тај стан никада није празан; он мора имати једног станара: ако то није Бог, онда је – Сатана. По томе чију вољу врши, сваки човек може јасно да позна ко станује у његовом срцу. Зато анђео Господњи, који је надахњивао светог апостола Јована при писању Откривења, поручује људима:

„Благодонима који шворе зајовесити Божје“ (Открив. 22, 14).

Прошјереј Ж. М. Маринковић

БЛАГОДАТ ДУХА СВЕТОГА РАЗЛИЧИТО ДЕЛУЈЕ У ЉУДИМА

Који су се удостојили да постану децом Божјом и да се роде озго од Духа Светога, имајући у себи Христа, који их посвећује и успокојава, многоврсним и различитим начинима бивају вођени Духом Светим, а благодат невидљиво делује у њиховом срцу при духовном успокојењу. Од видљивих наслада у свету узећемо слике, да на овај начин делимично покажемо како благодат делује у душама таквих.

Некад они бивају весело расположени, као на царској вечери, и радују се радошћу и весељем неисказаним... Други пут бивају као бестелесни анђели, налазећи се још у телу, осећају у себи такву лакоћу и окриљеност. Некад бивају као опијени пићем, увесељавани и напјени Духом, пијани божанским духовним тајнама...

Понекад као да плачу и тугују за људским родом, проливају сузе и плачу, запаљени духовном љубављу према човечанству.

Понекад их Дух распаљује таквом радошћу и љубављу, да би они, ако би било могуће, сместили у своје срце сваког човека, не разликујући добро од злог.

Понекад у смирењу духа толико унижавају себе пред сваком човеком, да сматрају себе за последње и мање од свих.

Понекад их Дух држи у сталној и неисказаној радости.

Понекад се уподобљавају сиљном ратнику, који, снабдевен свим царским оружјем, излази на бој са непријатељима и снажно се држи да би их победио. Јер слично овоме и духовни ратник снабдева се небеским оружјем Духа, наступа на непријатеља и води борбу са њима, да би их покорио под ноге своје.

Понекад се душа успокојава у неком великом ћутању, тишини и миру, пребива у духовном задовољству, у неизреченом спокојству и срећи.

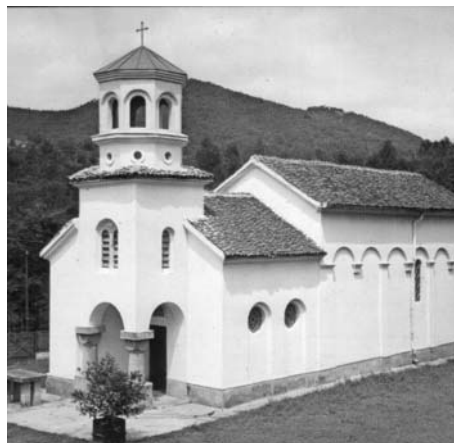
Понекад се умудрује благодаћу у појимању чега било, у неизреченој мудрости, знању духовних ствари, што се језиком и устима може исказати.

Понекад човек бива као један од обичних.

Тако разноврсно делује у људима благодат, и многим на чинима путоводи душу, успокојава је по вољи Божјој, и различито је извежбава, да би је савршену, чисту и

беспрекорну представила небеском Оцу...

Благодат непрестано пребива у човеку, укоренјава се и дејствује, као квасац, од младог узраста, и ово пребивање у човеку бива као нешто природно и неодољиво, као једносусно са њим. Међутим, она по својој вољи, а према човековој користи, мења облике свога деловања. Понекад се овај оган разгара и распламса јаче, понекад слабије и тише. Другом приликом се ова светлост запаљује и сија јаче, а понекад се умањује и замрачује. Овај светилник, горећи и светлећи увек, понекад бива јаснији, јаче се разгара од напајања божанском љубављу, а другом приликом светли штедљиво, и урођена у човеку светлост бива слабија.

Другом приликом светлост се јавља у срцу, отвара унутрашњу, најдубљу и скривену светлост, због чега човек, сав апсорбован оном слашћу и оним сазерцањем, не влада собом... због преизобилне љубави и сласти и скривених тајана. Човек у то време задобива слободу и достиже савршену меру, бива чист и слободан од греха. Али после овога благодат се умањује и спушта покривало непријатељске силе. Благодат бива видљива као делимично и на неком нижем степену савршенства...

Наступи време кад благодат јаче успламти, теши и успокојава човека. А бива време кад се она умањује и потамњује, како она сама удешава на корист човека...

Свјетли Макарије Велики

СЛЕДБЕНИЦА

„Од мирскога ти окрени лице у манастир дођи, о сестрице“

Стигла право у манастир свети,
И остала, ту ће се заклетти,
Бити верна следбеница Христу,
Посветити себе, душу чисту.

Три завета доживотна дати:
Да се нећу никад удавати,
Већ девица остати до смрти,
Искушења претешка сатрти.

Бићу стално сиромашна телом,
Но богата врлином и делом.
Чврстом вером, љубављу и
надом,
Јеванђеље потврдити радом.

Послушна ћу бити Богу,
Послушаћу све што могу.
Послушност је пре молитве,
поста
Послушања никад није доста.

Помоћи ми обећала мати,
Као дете да ће ме гледати.
Радосницом дочекала сузом
И сестринском оденула блузом.

Нема више Чачка, ни Забља
Сестрица се родбини не враћа.
Небеском ће тежити живљењу,
Остаће у светом Ваведењу.

Постала је сестра смерна лица,
А Христова верна следбеница.

Бог је чув'о и Богородица!

о. М. В.

Бог не стоји и не слуша на устима него у срцу. Нека се срце испуни молитвом ма уста и ћутала, Бог ће молитву чути и примити. Јер само урдну молитву слуша Бог.

Еф. Николај (Пролоз)

ПОГИНУЛИ БОРЦИ У ОВОМ РАТУ

ИЗ БЕЛОБРЃАНСКЕ ПАРОХИЈЕ
Митрополија Дабробосанска

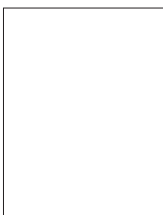
1. Млађен
(Бранка)
Сташевић
рођен 1957,
из Преворца
погинуо 23. 9. 1992.
КАОШТИЦЕ

6. Жељко
(Милорад)
Микавица
рођен 1966.
из Будимлије
погинуо 30. 5. 1993.
ТРБОСИЉЕ

11. Милан
(Николе)
Јовановић
рођен 19 .
из Зупча
погинуо 11. 6. 1995.
ГОРАЖДЕ

2. Славенко
(Милије) **Арсин**
рођен 1962.
из Арсића
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШТЕ

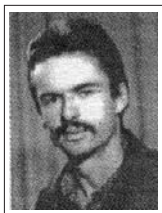
7. Миленко
(Драгомир) **Јањић**
рођен 1954.
из Бијелог Брда
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШТЕ

12. Василије
(Драгољуба)
Арсин
рођен 1972.
из Арсића
погинуо 1. 2. 1994.
ДУТЕ

3. Милован
(Милоша)
Микавица
рођен 1962.
из Будимлије
погинуо 16. 10. 1992.
МЕРЕМИШТЕ

8. Гвозден ()
Јовановић
рођен 1959.
из Зупча
погинуо 11. 10. 1997.
ТРЕСКАВИЦА

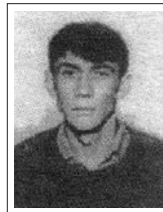
13. Милош
(Милосава)
Топаловић
рођен 1964.
из Оскоруше
погинуо 21. 1. 1993.
ДОЛОВИ

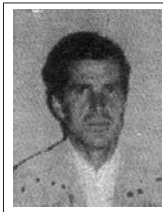
4. Јаков
(Бранимира)
Томић
рођен 1970.
из Бована
погинуо 21. 1. 1993.
СТРМИЦА

9. Милан
(Петронија)
Ђуповић
рођен 1948.
из Бована
погинуо 21. 1. 1993.
СТРМИЦА

14. Миланко
(Петра) **Шљука**
рођен 1964.
из Микавица
погинуо 2. 10. 1992.
ТРБОСИЉЕ

5. Радисав ()
Кубуровић
рођен 1952.
из Доње Ријеке
погинуо 21. 1. 1993.
ДОЛОВИ

10. Милун
(Милије) **Савић**
рођен 1969.
из Будимлије
погинуо 25. 5. 1993.
СЕТХОВО

15. Андрија
(Чедомира)
Митровић
рођен 1957.
из Борановића
погинуо 20. 7. 1995.
ТРЕСКАВИЦА

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

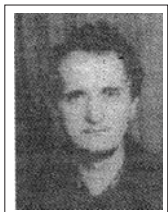

ПОГИНУЛИ БОРЦИ У ОВОМ РАТУ

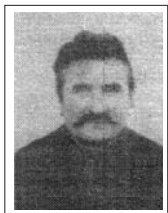
ИЗ БЈЕЛОБРЋАНСКЕ ПАРОХИЈЕ
Митрополија Дабробосанска

**16. Велимир ()
Топаловић**
рођен 1938.,
из Оскруше
погинуо 9. 11. 1992.
ДУБАЦ

**17. Недељко
(Андреје)
Топаловић**
рођен 1960.
из Трнаваца
погинуо 21. 1. 1993.
ДОЛОВИ

**18. Андреја
(Милана)
Микавица**
рођен 1948.
из Будимлије
погинуо 11. 6. 1995.
ГОРАЖДЕ

**19. Радован
(Гвоздена)
Ненадић**
рођен 1970.
из Преворца
погинуо 11. 9. 1992.
СТРМИЦА

**20. Драгојле
(Милована)
Јанковић**
рођен 1954.
из Милановића
погинуо 21. 1. 1993.
ДОЛОВИ

Један је син...

Један је син у битци страд'о,
Нико се од нас није ни над'о
Јер бјеше јунак, и сав у Богу
Ништа вам више рећи не могу

Један је син поруку слао,
Синоћ у гају када је пао,
„Мајку ми чувај – поздрави брате,
Замоли синове нека јој сврате“.

Један је син поред свију
Док плачу горко и лица крију,
Храбрио браћу: „Мрети се мора“,
Од тог растанка тресла се гора.

Један је син знао шта слиједи,
А ми плачемо с јецајем – блиједи,
Пошли би са њим – бол слама,
Кад он остати не може с нама.

Један је син у битци пао
Све што имаде тако је дао
Крст побожно руком стави
И очи склопи и главу сави.

Једном је сину остала мати
Да за њим плаче, тугује, пати,
И чека дан, кад ће и она
Поћи за сином уз звук звона.

Један је син код гаја пао,
Бејаше насмејан, и сав је сјао,
Сви смо ми рањени због брата – сина,
Не могу више, то је истина.

Једном је био син један,
Његова лика остадох жедањ,
У сан ми дође, видим га млада,
Његова мајка плаче и сада.

J. J. G.

ПОМЕНИ ГОСПОДЕ ПОСТРАДАЛЕ У ОВОМ РАТУ

О ОНОМ ШТО ЈЕ НАЈГЛАВНИЈЕ

Циљ нашег земаљског живота је – да се трудимо да живимо свето, то јест тако, да све наше мисли, жеље и тежње буду онакве како то Бог захтева. „Будите савршени (безгрешни), као што је Отац Ваш Небески“ – рекао је Господ ученицима, а то се односи и на све нас. Трудећи се да живимо по Божјој вољи ми, мало по мало, развијамо своје духовне моћи и сједињујемо се с Богом у љубави, овде на земљи, а после смрти можемо да уђемо у Царство Небеско.

Невоља наша је у томе, што се ми не старамо да постанемо савршени, не мислимо на то, да Бог то од нас захтева. Наравно, нико од људи никада није био потпуно без греха, и ми често чујемо у Цркви речи: „Нема човјека који ће поживети, а да не згреши“. Али ми не смемо стајати у месту, ми се морамо кретати унапред, усавршавати се, приближавати се Богу. Међутим, шта видимо? – Многи од нас не само што стоје у месту, већ се крећу у супротном правцу, према греху, удаљујући се тако од Бога. Као први корак унапред, јесте свест о нашој грешности, о свему рђавом, што чинимо и осећамо – а то је наше кајање! Бог нам је, преко Цркве, даровао велике могућности да се, кроз Тајну Покајања и Исповести, очистимо од греха.

Једном су родитељи довели свога синчића у цркву. Био је велики празник. Он је пажљиво слушао појање а нарочито Јеванђеље, у коме се говорило: како нас Господ толико воли, да је чак и пострадао за нас и опростио нам све наше грехе; да је опростио чак и грехе својим мучитељима, и даровао нам вечни и блажени живот у рају. Њему је одједном постало јасно и разумљиво колику је велику жртву принео Спаситељ наш Исус Христос за грешни свет. Света литургија се завршила и људи су, посте-

пено почели да излазе из цркве. Малишан није могао да схвати: како они могу да буду тако спокојни после овако потресног јеванђелског излагања. Они су отишли из светог храма као да се ништа није десило. Дечак је почео тихо да плаче. Његов отац, приметивши то, рекао му је: „Не примај све то сувише к срцу, јер ће те људи сматрати за будалу“.

Ето у чему грешимо. Ми не примамо Јеванђеље довољно к срцу.

Нека мала ученица, после часа веронауке, вратила се кући и каже својој мајци: „Свештеник је рекао да је Бог створио човека због тога, да се припреми за вечни живот“. Мати је то потврдила. Девојчица је набрала чело и забринута упитала: „Па зашто се онда нико не спрема?“

И стварно, када би се Христос данас вратио на земљу, или нас позвао к Себи, који би од нас био спреман да му положи рачун о свом животу. Да ли смо јеванђелске речи примали к срцу и искрено се spremали за сусрет са Господом Исусом Христом? – Колико смо времена провели у греху, у сну духовном, у „сенци смртној“, далеко од праве светлости Христове? – Када су запитали неког старог човека колико му је година, он је без раз-

МОЛИТВА СВЕТОГ САВЕ

Упали звјезде Господе мој!
Ево мало хљеба и вина карејског.
Упали небеска кола, о Господе!
Нек Атон се воздигне у Небеса.

Са хладним каменом под главом,
Рогозином од чистог сна,
Сином распетим молим Ти се
Сачувај Србље у срцу Господе!

Келија ми сатвор творца,
На горама од кристала.
Феб небески с вуковима
Сије звјезде, огњем створитеља.

Радомир Јаžодић

мишљања одговорио: „Петнаест!“ – Како петнаест? – зачудили су се саговорници – Па ти си потпуно сед, стар и немоћан. „Јесте, сед сам, стар сам и немоћан, али живим тек петнаест година правим хришћанским животом. Овај, пређашњи живот, који сам провео у греху, не сматрам животом, већ изгубљеним временом!“ – одговорио је старац.

Колико смо година ми провели у греху, а колико у чистом, хришћанском животу? Када смо, и да ли смо уопште, отпочели да се кајемо и поправљамо?

Прођа Урош Јованкин

Милена Станишић 1926. – 1996.

Отишла је још једна од наших мајки хришћанки. Тихо живела још тише отишла ка Господу, тихо, благо, баш онако како се Бог у молитви јавља.

Покојна Милена Станишић рођена је 1926. год. на Оскрупи. Потиче из побожне породице од оца Лазара и мајке Кате Топаловић, гдје је васпитавана и учена побожности и марљивом животу и узраста у прави Божји изданак чији је сваки дан пропраћен богољубљем и богомислијем. Склапа брак са Љубомиром Станишићем и у тој породичној цркви Бог их обдарије за њихов врлински живот четворицом синова: Крстом, Богданом, Драганом и Ненадом. И како то само мајка хришћанка зна покојна Милена је својим примјером, молитвом, радом, љубављу и вјером покривала све недостатке у породици и међу ближњима и на пут извела своје синове, на „пут истине“, усадивши им у срца вјеру и љубав.

Године и мајчино срце није издржало. Срце које је по ријечима Владике Николаја најсличније Богу: „мајка је по љубави најсличнија Богу. Ма шта да јој кажемо и урадимо она прашта, баш као и благи Бог“. Упијајући све оно што је зло, и то зло преображавајући у себи, пружа га као добро у топлој љубави. Због тежине живота, није могло да зрачи тим добром колико је хтјело, њено срце је престало да куца 16. 8. 1996. Када је мајка хришћанка мало прилегла да почине позва је Господ, кога је изнад свега љубила и у кога је дубоко вјеровала, да вјечно одмара и наслађује се рајским миром.

Тужна поворка, продица, родбина, пријатељи, испратила је пок. Милену до цркве у коју је тако радосно ишла, гдје је уз учешће осамнаесторице свештеника чињено опјело. Опраштајући се од пок. Милене, о. Саво Брадоњић нас је подсетио на њен лик и живот, истичући: „Милену је Бог уз многе дарове обдарио са два посебна дара, љубави и вјере са којим је она била препознатљива и јединствена. Живјела је тихо а свуда је стизала, и у том ритму је испустила душу“.

Након опјела, тужна поворка је испратила пок. Милену до градског гробља гдје је сахрањена. Враћајући се са сахране, били смо потиштени јер мајку хришћанку Милену више нећемо срести на капији са њеним осмјехом и топлим очима да скине бол и терет наших дана. Тешко је испраћати упокојеног до гробља, а поготово овакву мајку хришћанку чијег благог погледа смо лишени.

Са молитвом Господу, да душу наше мајке хришћанке Милене прими у Своје Царство поучимо се из њеног живота много чему.

*Још ми очи журе,
На каију твоју,
Да одмором виде,
Тебе мајку своју.
Не могу им ништа,
Јер срце слушај,
Видимо се мајко,
У Божијем рају.*

Н. В.

ПРИЛОЖНИЦИ ДАБРА

Ц.О. Соколац	100 DM	Богомољци вишеградског	
Ц.О. Вардиште	100 DM	и руђанског краја	200 DM
Коло Српских Сестара		Сузана Милић, Београд	100 DM
Гепинген, Немачка	230 DM		
Вјерници из Штутгарта,			
Немачка	250 DM		

На насловној страни: Црква Вазнесења Господњег у Вардишту

фото: Саша Савовић

IN MEMORIAM

Милосав (Остоје) Цркота
1992. – 1996.

Спремите се народи, људи и духови, спремите се за благе вести Великог дана, који сте заслужили и за језиве призове ви, који језива дела чините. Бог ће праведно судити праведнику и грешнику, живим и мртвим (Дела Ап. 10, 42), људима и отпалим духовима. Јер, поцрње сва земља од невино и узалудно проливане крви људске и „потресе се“. Устрепта се сунце небеско од бестидних злочина земаљских, зарумење се и 0147помрачи се“.

Када се Најмирољубивије биће, Јагње Божије, узнемири и прогњеви, значаја се нешто неправично и неприлично збива у природи нашег живота. Зато ћемо сви изаћи пред Господа, на свеопшти празник народа, на сабор људи и духова, на коме ће Господ судити Ипо правди и истини" (Пс. 95, 13), о чему јасно и недвосмислено учи апостол Павле: „Јер нам се свима ваља јавити на суду Христову, да примимо сваки што је који у телу чинио, добро или зло“ (II Кор. 5, 10).

Страшни суд Божји доћи ће неминовно као последица човековог живота и као дело правде, свемоћи и свезнања Божијег. Оно што је човек за свога живота чинио, и оно што су снимиле камере живота и што су виделе милионске очи анђела и духова небеских, то ће Господ изнети на „видело“, и подказима судити. Ваистину, то ће бити највећа представа света, представа, која ће окупити заједно сав многољудни род људски, од Адама и Еве па све до последњег потомка човечијег; сабор, на коме ће се заједно наћи дедови и прадедови са унуцима и чукунчукунунуцима, а који се никада нису видели ни чули једни за друге да постоје. То ће бити представа на којој ће сваки гледати филм свога живота, као гледалац и очевидац.

Ж. Гавриловић

РАТНА ПРИЧА

... Дани пролазе, рат траје, људи уморни, неиспавани, жељни бар мало слободног неба. Све се сручило на моја леђа. Прије сам се плашио смрти. Сад, откад је брат погинуо прижељкујем је. Ни сунце ме не грије кжко прије, и оно је некако тешко, и облаци су чудни, и земља је сва унакажена. Лик тек погинулог брата непрекидно лебди пред очима и мијеша се са сузама. Ту у кошуљи још носим иконицу Мајке Божије из Острога коју ми је он дао. Сјећам се његових ријечи, како је говорио о Богу. У очима му се видјела нека чудна свјетлост кад би о Њему говорио...

Момо, Момо, зову ме. Морам ићи, а таман сам се опустио и размишљао о брату по ко зна који пут, али два борца из вода су тешко рањена. Немају аута, а хитно морају у болницу. Као да сам у њима видио лик брата, пожурих. Смјестисмо их у мој аутомобил и поћосмо. Возио сам некако чудно, журећи, само сам с времена на време бодрио рањену браћу: „Само још мало, не дајте се момци, брзо ћемо ми стићи...“ Наједном, просу се киш са пушчаних зрна – муслимани, откуд сад они? – засједа! – шта ћу сад? – куда?, страх ме обузео – па зар се плашим, желео сам да умрем, а сад зашто се бојим? – лик покојног брата – рањеници – болница – муслимани – шта се дешава? Успаничено повиках: „О Мајко Божија, помози нам“. Само што изговорих, одједном у ауто ми на прво сједиште уђе нека монахиња, диже руке према палби и рукавима ризе који су били широки заштити нас. Ужас ме обузео, вриштао бих, у том новом страху возио сам, возио, и не знам како сам стигао до болнице. Монахиње више није било, не знам кад је изашла. Рањени борци на задњем сједишту су били укочени, блиједи, заборавили су на бол и страх од муслимана, смрти, само су запањено

гледали. Тек један проговори: „Момо шта би ово? О Боже, па како је то могуће“. Изишавши прегледао сам ауто: само на блатобрану и сајтни било је пар рупа од пушчаних зрна. Прекрстих се и сјетих покојног брата, завукох руку у џеп, извадих новчаник и цјеливах икону Мајке Божије. У мени се све претумбало. Ипак нас небо штити и воли. Бог и Мајка Божија су на нашој страни.

Сунце је гријало, вјетрић пиркао. Хладан зној сушио се на мом лицу, а облаци који су ту и тамо лебдили миловали су мој поглед. Сад знам зашто је мој покојни брат толико волио Бога, јер осјећај топлине ових тренутака би и најтврђе срце разнежио... Како је диван Бог.

* * *

Момо – Момчило Кнежевић, након исељеништва из Сарајева, живи у Добруну, а рањени борци су били Васо Кокот и Срећко Браничанин.

Забележио Н. Васојевић

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
Јеромонах Калистрат (Бобушић)

Технички уредници:
Јеромонах Јован (Гардовић)
Мирослав Радуловић

Редакција:
протоном. Богдан Станишић,
протоном. Рајко Цвјетковић,
протоном. Милосав Видаковић,
протоном. Момир Васиљевић,
и. Миомир Боровић,
Саша Савовић (фото)

Сарадници:
Жељко Радовић, Теодора Пајић,
Мирко Котлаја, Ратко Боловић,
Живко Илић

*Уредничтво
и администрација:*
Манастир УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска

Адреса редакције:
Манастир Добрун
31243 Мокра Гора

Телефон:
(073) 612-603

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
1500 примерака

Штампа:
НИП Туристичка штампа
Београд

Компјутерска припрема:
Мирослав Радуловић и

Пријепоље

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице у Добруну
под називом „Дабар“ је уписан у
Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.

Спонзор: Internacional GENEX Banka, Београд